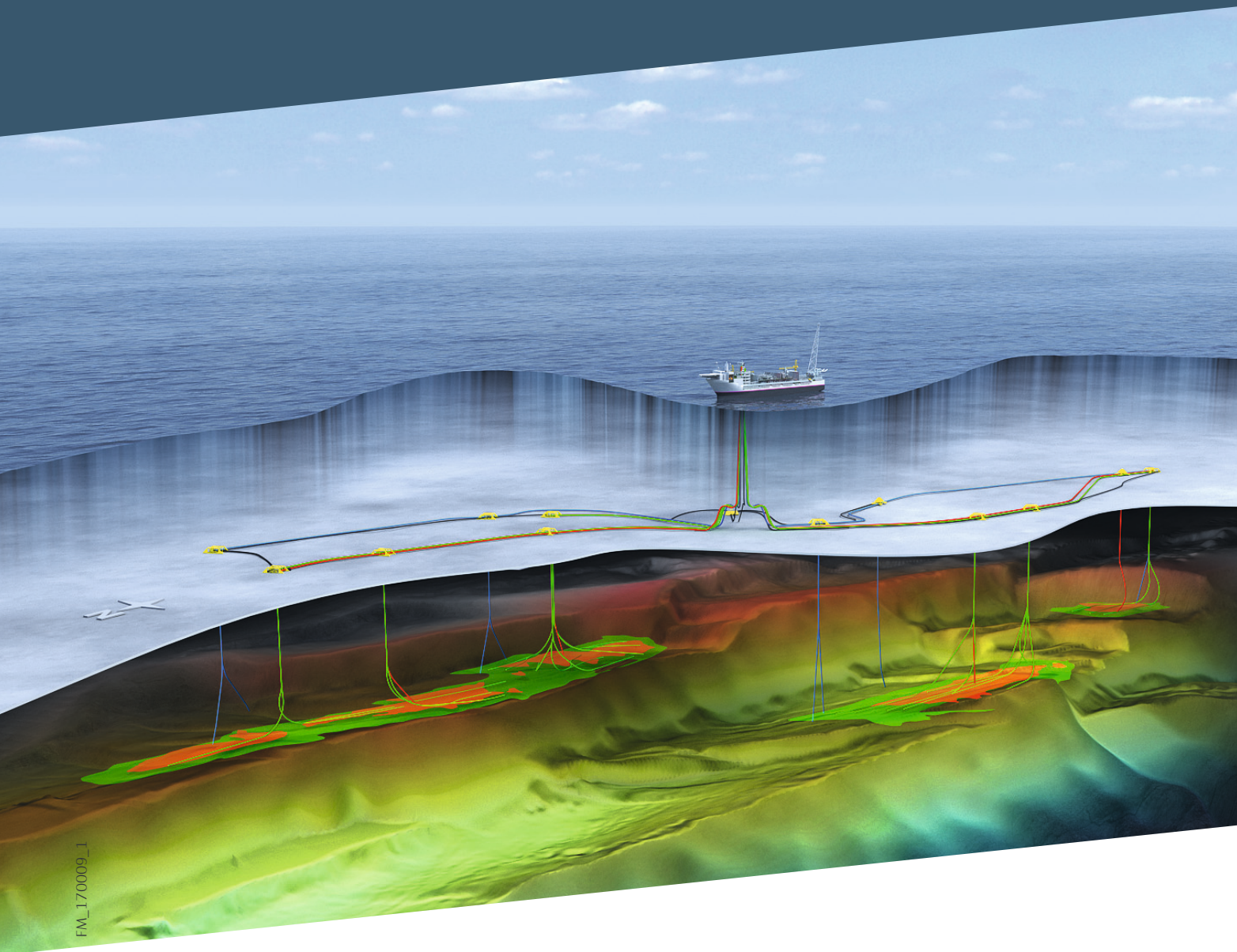

PL532 Johan Castberg

Forslag til program for konsekvensutredning
Oppsummering av høringsuttalelser og tilsvaer

Februar 2017

FM_170009_1

Innhold

OPPSUMMERING AV MOTTATTE HØRINGSUTTALELSER-OVERSIKT.....	6
TEMATISK GRUPPERING AV HØRINGSUTTALELSER	6
OVERSIKT OVER UTTALELSER	6
HØRINGSINSTANSER SOM IKKE HAR MERKNADER.....	9
HØRINGSINSTANSER SOM IKKE AV GA UTTALELSE	10
A. GENERELLE MERKNADER TIL PROGRAMMET OG KONSEKVENSTREDNINGS-PROSESSEN	11
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET (KLD)	11
MILJØDIREKTORATET (MDIR)	12
FINNMARK FYLKESKOMMUNE (FFK)	13
NORDLAND FYLKESKOMMUNE (NFK)	13
TROMS FYLKESKOMMUNE (TFK)	13
ALTA KOMMUNE	14
HAMMERFEST KOMMUNE.....	14
NORDKAPP KOMMUNE.....	14
ARENA ARKTISKE VEDLIKEHOLD (AAV)	14
ENERGIKLYNGEN NORD	14
INDUSTRI ENERGI	15
NORDKAPPREGIONENS NÆRINGSHAGE (NHH).....	15
NORDKAPPREGIONEN HAVN IKS.....	15
NORDNORSK PETROLEUMSRÅD (NPR)	15
B. MILJØVERDIER OG KUNNSKAP	16
MILJØDIREKTORATET (MDIR)	16
NORSK POLARINSTITUTT (NPI)	17
FINNMARK FYLKESKOMMUNE (FFK)	18
TROMS FYLKESKOMMUNE (TFK)	19
ALTA NÆRINGSFORENING (ANF)	19
NORDNORSK PETROLEUMSRÅD (NPR)	19
C. KULTURMINNER, KULTURMILJØ OG KUNNSKAP OM DISSE	20
RIKSANTIKVAREN	20
TROMSØ MUSEUM-UNIVERSITETSMUSEET	20
D. KLIMA, UTSLIPP TIL LUFT, KRAFTLØSNING/ELEKTRIFISERING OG BAT	21
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET (KLD)	21
MILJØDIREKTORATET (MDIR)	23
FINNMARK FYLKESKOMMUNE (FFK)	26
NORDLAND FYLKESKOMMUNE (NFK)	26
TROMS FYLKESKOMMUNE (TFK)	26
HARSTAD KOMMUNE	27
NORDKAPP KOMMUNE.....	27
TROMSØ KOMMUNE	27

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

HARSTAD REGIONENS NÆRINGSFORENING (HRNF).....	27
INDUSTRI ENERGI.....	28
NATURVERNFORBUNDET-VEST FINNMARK	28
NORDNORSK PETROLEUMSRÅD (NPR).....	28
E. KONSEKVENSER FOR MARINT MILJØ-BRUK AV KJEMIKALIER, UTSLIPP TIL SJØ OG BAT, FYSISKE INNGREP, MARIN STØY OG ANNET.....	29
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET (KLD).....	29
MILJØDIREKTORATET (MDIR)	29
SJØFARTSDIREKTORATET.....	32
NORDLAND FYLKESKOMMUNE (NFK).....	32
TROMS FYLKESKOMMUNE (TFK).....	32
F. SIKKERHET, MILJØRISIKO OG OLJEVERNBEREDSKAP	33
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET (KLD).....	33
MILJØDIREKTORATET (MDIR)	34
NORSK POLARINSTITUTT (NPI).....	34
FINNMARK FYLKESKOMMUNE (FFK).....	35
NORDLAND FYLKESKOMMUNE (NFK).....	35
TROMS FYLKESKOMMUNE (TFK).....	35
HAMMERFEST KOMMUNE.....	35
HARSTAD KOMMUNE	36
LENVIK KOMMUNE	36
NARVIK KOMMUNE	36
NORDKAPP KOMMUNE	36
TROMSØ KOMMUNE	37
ALTA NÆRINGSFORENING (ANF)	37
HARSTAD REGIONENS NÆRINGSFORENING (HRNF).....	38
INDUSTRI ENERGI.....	38
NORDKAPPREGIONENS NÆRINGSHAGE (NRN).....	38
NATURVERNFORBUNDET-VEST-FINNMARK.....	38
NORDNORSK PETROLEUMSRÅD (NPR)	39
POLARKONSULT AS.....	39
G. FISKERI- OG ANDRE NÆRINGSINTERESSER.....	40
FISKERIDIREKTORATET	40
SJØFARTSDIREKTORATET.....	41
UTENRIKSDEPARTEMENTET (UD)	41
FINNMARK FYLKESKOMMUNE (FFK).....	41
NORDLAND FYLKESKOMMUNE (NFK)	42
TROMS FYLKESKOMMUNE (TFK).....	42
NORDKAPP KOMMUNE.....	43
FISKEBÅT	43
NORDKAPPREGIONENS NÆRINGSHAGE	44
NORGES FISKARLAG	44

NORDNORSK PETROLEUMSRÅD	44
H. SAMFUNNSMESSIGE VIRKNINGER (SAMFUNNSØKONOMI, VERDISKAPING, SYSSELSETTING, LEVERANDØRUTVIKLING, KOMPETANSE OPPBYGGING O.L.).....	46
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET (KLD)	46
MILJØDIREKTORATET (MDIR)	46
FINNMARK FYLKESKOMMUNE (FFK)	47
NORDLAND FYLKESKOMMUNE (NFK)	49
TROMS FYLKESKOMMUNE (TFK)	49
ALTA KOMMUNE	50
HARSTAD KOMMUNE	51
LENVIK KOMMUNE	52
NARVIK KOMMUNE	52
NORDKAPP KOMMUNE	53
TROMSØ KOMMUNE	54
ALTA NÆRINGSFORENING (ANF)	55
ARENA ARKTISKE VEDLIKEHOLD (AAV)	56
HARSTAD REGIONENS NÆRINGSFORENING (HRNF).....	57
INDUSTRI ENERGI	58
LANDSORGANISASJONEN I NORGE (LO)	58
NORDKAPPREGIONENS NÆRINGSHAGE (NRH).....	58
OLJE OG GASSKLYNGE HELGELAND (OGH)	58
PETRO ARCTIC	59
NORDNORSK PETROLEUMSRÅD (NPR).....	61
POLARKONSULT AS.....	62
TEKNOR	62
TROMS HØYRE	63
I. LOKALISERING AV DRIFTSORGANISASJON OG BASETJENESTER.....	64
FINNMARK FYLKESKOMMUNE	64
NORDLAND FYLKESKOMMUNE (NFK)	64
TROMS FYLKESKOMMUNE (TFK).....	64
ALTA KOMMUNE	65
HAMMERFEST KOMMUNE.....	65
HARSTAD KOMMUNE	66
LENVIK KOMMUNE.....	67
NARVIK KOMMUNE.....	67
NORDKAPP KOMMUNE.....	68
TROMSØ KOMMUNE	68
ALTA NÆRINGSFORENING.....	68
ARENA ARKTISK VEDLIKEHOLD (AAV)	68
HARSTAD REGIONENS NÆRINGSFORENING (HRNF).....	69
PETRO ARCTIC	69
NORDNORSK PETROLEUMSRÅD	70
POLARKONSULT AS.....	70

TEKNOR	70
TROMS HØYRE	70
J. INFRASTRUKTUR (LUFTFART, VEGTRANSPORT, KYSTFART, KAIALEGG MM)	71
FINNMARK FYLKESKOMMUNE	71
TROMS FYLKESKOMMUNE (TFK)	71
ALTA KOMMUNE	71
NORDKAPP KOMMUNE	71
ALTA NÆRINGSFORENING	72
NORDKAPPREGIONENS NÆRINGSHAGE	72
NORDKAPP REGIONEN HAVN (NRH)	72
NORDNORSK PETROLEUMSRÅD (NPR)	73
K. ANNET	74
NORDKAPP KOMMUNE	74
L. ILANDFØRING	75
FINNMARK FYLKESKOMMUNE (FFK)	75
NORDLAND FYLKESKOMMUNE (NFK)	75
TROMS FYLKESKOMMUNE (TFK)	76
ALTA KOMMUNE	76
HAMMERFEST KOMMUNE	76
HARSTAD KOMMUNE	76
LENVIK KOMMUNE	76
NARVIK KOMMUNE	76
NORDKAPP KOMMUNE	77
ALTA NÆRINGSFORENING	77
HARSTAD REGIONENS NÆRINGSFORENING (HRNF)	78
INDUSTRI ENERGI	78
LANDSORGANISASJONEN I NORGE (LO)	78
NORDKAPPREGIONENS NÆRINGSHAGE	78
NORDKAPPREGIONEN HAVN	78
PETRO ARCTIC	79
NORDNORSK PETROLEUMSRÅD (NPR)	79
POLARKONSULT	79
TROMS HØYRE	79
VEDLEGG 1-ADRESSELISTEN	80
VEDLEGG 2- HØRINGSUTTALELSER	81

Oppsummering av mottatte høringsuttalelser-Oversikt

PL 532- Forslag til program for konsekvensutredning (FPK) for Johan Castberg feltutbygging ble sendt på høring 13. september, med frist for uttalelser 31.oktober 2016. Høringsfristen ble forlenget for noen instanser til 16. november 2016.

Alle høringsinstansene til PL 532- Forslag til program for konsekvensutredning (heretter også referert til som programmet), og hvem av høringsinstansene som har avgitt uttalelse er listet i vedlegg 1 (www.statoil.com/johancastberg).

Alle høringsuttalelsene er sortert etter adresselisten i vedlegg 1 og er samlet i vedlegg 2 (www.statoil.com/johancastberg).

Høringsuttalelsene er i det følgende oppsummert etter en tematisk gruppering. Innenfor hvert tema er høringsinstansene som har avgitt uttalelse til det aktuelle temaet listet etter samme rekkefølge som gitt i adresselisten i vedlegg 1. Bare høringsinstanser som har merknader knyttet til et gitt tema er referert under det aktuelle temaet.

Statoil Petroleum AS (heretter Statoil) har gitt sitt tilsvarende svar til hver enkelt uttalelse på vegne av lisensens rettighetshavere. Der hvor det er relevant er det gitt henvisning til likelydende eller tilsvarende uttalelser fra andre høringsinstanser.

Tematisk gruppering av høringsuttalelser

Høringsuttalelsene er gruppert og håndtert etter følgende tematiske inndeling:

- A. Generelle merknader til programmet og konsekvensutredningsprosessen
- B. Miljøverdier og kunnskap om disse
- C. Kulturminner
- D. Klima, utslipp til luft, kraftløsning /elektrifisering og BAT (Best Available Technology)
- E. Konsekvenser for marint miljø- bruk av kjemikalier, utslipp til sjø og BAT, fysiske inngrep, undervannsstøy o.l.
- F. Sikkerhet, miljørisiko og oljevernberedskap
- G. Fiskeri- og andre næringsinteresser
- H. Samfunnsmessige konsekvenser- samfunnsøkonomi, verdiskaping, sysselsetting og andre samfunnsvirkninger
- I. Lokalisering av driftsorganisasjon og basetjenester
- J. Infrastruktur (luffart, vegtransport, kystfart)
- K. Annet
- L. Ilandføring

Oversikt over uttalelser

En oversikt over hvilke tema hver enkelt høringsinstans har uttalt seg om er gitt i tabellen under.

Tabell 1 Oversikt over uttalelser

HØRINGSINSTANS	MERKNADER TIL OPPSUMMERINGSTEMA												
	A Generelt til prosess B Miljøtilstand C Kulturminner, D Klima. Utslipp til luft/Elektrifisering/BAT E Konsekvenser for marint miljø-Utslipp til sjø/BAT, F Sikkerhet/Miljørisiko/Oljeberedskap G Fiskeri- og andre næringsinteresser H Samfunnsmessige virkninger I Landbaserte drifts-funksjoner J Infrastruktur K Annet L Landføring												
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ingen Merknader
Statlige- og regionale myndigheter													
Såmediggi-Sametinget													X
Oljedirektoratet(OD)													X
Norges vassdrag og energidirektorat(NVE)													X
Arbeidsdepartementet (ASD) og Petroleumstilsynet (Ptil)													X
Klima og miljødepartementet (KLD)	X			X	X	X		X					
Miljødirektoratet (Mdir)	X	X		X	X	X		X					
Norsk Polarinstitutt (NPI)		X				X							
Riksantikvaren			X										
Tromsø Museum			X										
Fiskeridirektoratet (FDir)							X						
Sjøfartsdirektoratet (SDir)					X		X						
Samferdselsdepartementet													X
Justis- og beredskapsdepartementet(JBD)													X
Utenriksdepartementet (UD)							X						
Statens strålevern													X
Forsvarsdepartementet													X
Finnmark fylkeskommune (FFK)	X	X		X		X	X	X	X	X		X	
Nordland Fylkeskommune (NFK)	X			X	X	X	X	X	X			X	
Troms Fylkeskommune (TFK)	X	X		X	X	X	X	X	X	X		X	
Lokale myndigheter													
Alta kommune	X							X	X	X		X	
Hammerfest kommune	X					X			X			X	
Harstad Kommune				X		X		X	X			X	
Lenvik Kommune						X		X	X			X	
Narvik Kommune						X		X	X			X	
Nordkapp Kommune	X			X		X	X	X	X	X	X	X	
Tromsø Kommune				X		X		X	X				

Tabell 1- Fortsetter

HØRINGSINSTANS	MERKNADER TIL OPPSUMMERINGSTEMA												
	A Generelt til prosess B Miljøtilstand C Kulturminner, D Klima. Utslipp til luft/Elektrifisering/BAT E Konsekvenser for marint miljø-Utslipp til sjø/BAT, F Sikkerhet/Miljørisiko/Oljevernberedskap G Fiskeri- og andre næringsinteresser H Samfunnsmessige virkninger I Landbaserte drifts-funksjoner J Infrastruktur K Annet L Ilandføring												
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ingen Merknader
Nærings-, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner													
Alta Næringsforening		X				X		X	X	X		X	
Arena Arktisk vedlikehold	X							X	X				
Energiklyngen Nord	X												
Fiskebåt							X						
Harstadregionens næringsforening				X		X		X	X			X	
Industri Energi	X			X		X		X				X	
Landsorganisasjonen i Norge (LO)								X				X	
Nordkapp regionens næringshage	X					X	X	X		X		X	
Nordkappregionen Havn IKS	X									X		X	
Norges Fiskarlag							X						
Norges Rederiforbund													X
Olje- og gassklynge Helgeland								X					
Petro Arctic								X	X			X	
Yrkesorganisasjonenes sentralforbund (YS)													X
Miljø-, natur- og samfunnsinteresse organisasjoner													
Naturvernforbundet Vest finmark				X		X							
Andre													
Nordnorsk Petroleumsråd	X	X		X		X	X	X	X	X		X	
Polarkonsult AS						X		X	X			X	
Teknor								X	X				
Troms Høyre								X	X			X	

Høringsinstanser som ikke har merknader

Følgende høringsinstanser meddeler at de ikke har merknader til forslag til utredningsprogram.

- **Sámediggi – Sametinget**
  - Sametinget har ikke merknader til programmet for konsekvensutredning. Når det gjelder kulturminner, vises det til høringsuttalelsen fra Riksantikvaren.
  - Sametinget ønsker å bli holdt informert om saken, og å avgi eventuelle uttalelser til framtidige høringer om saken. Sametinget ønsker også å få fortløpende informasjon om utredningen av landomlastningsalternativet.
- **Oljedirektoratet (OD)**

OD har ingen merknader.
- **Arbeids- og sosialdepartementet inkludert Petroleumstilsynets vurdering.**
  - PTil har relatert til sitt myndighetsområde ikke kommentarer til forslaget til program
  - ASD har ingen merknader til saken utover dette.
- **Norges Vassdrags- og Energidirektorat (NVE)**

NVE referer til at elektrifisering fra land er vurdert, men funnet å ha for høye kostnader. Dersom kraft fra land ikke blir aktuelt, har NVE ingen merknader til forslaget til utredningsprogram. For det tilfelle at en løsning med kraft fra land allikevel skulle bli et aktuelt alternativ til lokal generering av kraft, vil det utløse krav om søknad etter energiloven. Konesjonssøknaden må da oppfylle utredningskrav beskrevet i NVEs veileder for utforming av søknader om anleggskonesjoner for overføringsanlegg, som kan finnes på www.nve.no.
- **Samferdselsdepartementet (SD)**

Samferdselsdepartementet har ingen merknader til høringen, men ber om at eventuelle merknader fra Kystverket, eller andre underliggende etater og virksomheter, tas til følge.
- **Justis- og beredskapsdepartementet (JBD)**

Justis- og beredskapsdepartementet har ingen merknader.
- **Statens strålevern**

Statens strålevern har ingen kommentarer til forslaget til program for konsekvensutredning for Johan Castberg
- **Forsvarsdepartementet**
- **Norges Rederiforbund**

Norges rederiforbund bekrefter å ha mottatt epost med programmet, og har ikke avgitt høringsuttalelse i denne saken.
- **Yrkesorganisasjonenes sentralforbund (YS)**

YS takker for mulighet til å komme med innspill til forslag til program for konsekvensutredning. YS har i denne omgang ingen kommentarer til mottatte høring.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser**Høringsinstanser som ikke avga uttalelse**

Følgende høringsinstanser fikk tilsendt programmet, men avga ikke uttalelser til PL532-Forslag til program for konsekvensutredning.

Tabell 2 Høringsinstanser som ikke avga uttalelse

Statlige og regionale myndigheter	Lokale Myndigheter
Reindriftsforvaltningen Øst-Finnmark	
Statnett	
Nærings og fiskeridepartementet	
Havforskningsinstituttet	
Nasjonalt Institutt for Ernærings- og Sjømatforskning (NIFES)	
Luffartstilsynet	
Avinor AS	
Kystverket – Avdeling Troms og Finnmark	
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	
Kommunal- og moderniseringsdepartementet- Planavdelingen	
Fylkesmannen i Finnmark	
Nærings-, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner	Miljø-, natur- og samfunnsinteresse organisasjoner
Energi Norge	Framtiden i våre hender
Fellesforbundet	Greenpeace
Fiskarlaget Nord	Miljøstiftelsen Bellona
Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening	Natur og Ungdom
Fraktestøtøyenes rederiforening	Naturvernforbundet
Hammerfest Næringsforening	Norges Miljøvernforbund
Hålogaland olje og energi	Norsk Ornitologisk Forening, Trondheim
Innovasjon Norge	Sabima
Konkraft	WWF-Norge
KUPA	Zero
Lederne	Andre
Mahkaravju-Magerøy Siida	Gassco
Maritimt Forum Nord-Norge	
NITO	
Norges Kystfiskarlag	
Norges rederiforbund	
Norsk Industri	
Norsk Olje og Gass (OLF)	
Næringsforeningen i Tromsøregionen	
Næringslivets hovedorganisasjon (NHO)	
ProBarents	
Safe	
Tekna	

A. Generelle merknader til programmet og konsekvensutredningsprosessen

Klima- og miljødepartementet (KLD)

1. KU prosessen og redegjørelse for alternativer

Klima- og miljødepartementet anser det som viktig at vesentlige kontraktsmessige forpliktelser ikke inngås eller byggearbeider påbegynnes før PUD er godkjent. KLD understreker at beslutning om valg av konsept ikke må tas før konsekvensutredningen er utarbeidet og behandlet.

For at høringsinstansene skal få et tilstrekkelig grunnlag for å etterprøve operatørens vurderinger i forbindelse med konseptvalg, er det viktig at konsekvensutredningen inneholder en grundig redegjørelse for alternative utbyggingsløsninger, herunder miljøkonsekvenser, kostnader og forutsetninger.

Vi vil videre understreke kravet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT)

Statoils tilsvaer:

Prosedyrer og tidsskjema for behandling av PUD og KU er fastlagt i Petroleumsforskriften og ytterligere detaljert i Veileder til PUD/PAD utarbeidet av Olje- og energidepartementet og Arbeidsdepartementet (Februar 2010). Det følger av disse at rettighetshaverne ved BOV (Beslutning om videreføring) velger den utbyggingsløsningen (konseptet) man ønsker å gå videre med. I forslaget til utredningsprogram gis det en kort beskrivelse av alternative konsepter som har vært vurdert, samt flere detaljer for den utbyggingsløsningen lisensen går inn for. Med mindre noe annet blir bestemt gjennom fastsettelse av utredningsprogrammet, er det dette konseptet som videreutvikles fram mot en investeringsbeslutning ved BOG (Beslutning om gjennomføring), og som ligger til grunn for konsekvensutredning og PUD.

Hos Statoil som operatør betegnes BOV som «DG2- Foreløpig beslutning om gjennomføring», og forut for denne beslutningen har lisensen foretatt sitt valg av utbyggingsløsning (konseptvalg). Investeringsbeslutningen ved BOG betegnes som «DG3- Beslutning om gjennomføring». Operatørens beslutningsprosess for utbygging på norsk sokkel i forhold til PUD/KU prosess er kort beskrevet i programforslaget.

Det ville være svært kostbart og ikke gjennomførbart å modne alle utbyggingsløsninger fullt ut helt fram til konsekvensutredningen, og det detaljeringsnivået som kreves for å foreta en investeringsbeslutning og innsendelse av plan for utbygging og drift.

En helhetlig vurdering av alternativer (utbyggingsløsninger, konseptuelle løsninger som kraftløsning og vurdering av alternativer for å implementere BAT), er en integrert del av den interne beslutningsprosessen i Statoil og hos de andre rettighetshaverne i lisensen. Positive og negative konsekvenser for miljø- og samfunn utredes på lik linje med tekniske, økonomiske, operasjonelle- sikkerhetsmessige- og arbeidsmiljømessige forhold, og en vurdering av alle disse kriteriene ligger til grunn for de valg som tas.

Dette har også vært tilfelle for Johan Castberg prosjektet. Det er gjennomført grundige og omfattende studier av miljø- og samfunnsmessige virkninger av alternativer som grunnlag for de valg som lisensen har gjort. Tidlig i konseptvalgprosessen, gjøres disse vurderingene på et grovere nivå sammenlignet med lenger ute i konseptvalgprosessen hvor alternativene typisk reduseres til to-tre alternativer. Konsekvensutredningen vil jf.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

petroleumsforskriften § 22 a første ledd bokstav a *redegjøre for disse vurderingene og de kriteriene som ble lagt til grunn for valg*¹

For å sikre fremdrift av Johan Castberg prosjektet i henhold til plan, vil leverandørvalg og prosjektering påbegynnes før PUD er godkjent. Vesentlige kontraktsmessige forpliktelser vil ikke inngås uten samtykke fra OED (Jf. Petroleumsloven § 4, 2. ledd). Større fabrikasjoner eller byggearbeider vil ikke igangsettes før etter PUD godkjenning.

2. Uttalelser fra underetater

KLD viser i tillegg til sine egne uttalelser til høringsuttalelsene fra Miljødirektoratet og Norsk Polarinstitutt, som KLD slutter seg til.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer på KLD sine øvrige uttalelser i dette notatet, samt til uttalelser fra Miljødirektoratet og Norsk Polarinstitutt.*

Miljødirektoratet (Mdir)**1. Generelt om programmet**

Miljødirektoratet (Mdir) vurderer at forslaget til program for konsekvensutredning i hovedsak omfatter de områdene som det er viktig at konsekvensutredningen belyser når det gjelder ytre miljø, jf. petroleumsforskriften § 22. Det er imidlertid flere viktige forhold som miljødirektoratet mener bør utredes grundigere enn det programmet legger opp til.

Statoils tilsvaer: Uttalelsene fra Miljødirektoratet er håndtert under de respektive tema som Mdir har uttalt seg om.

2. Redegjørelse for alternative utbyggingsløsninger

a. Mdir uttaler at konsekvensutredningen må inneholde en grundig redegjørelse for alternative utbyggingsløsninger, herunder miljøkonsekvenser, kostnader og forutsetninger.

Det henvises til forskrift til lov om petroleumsvirksomhet § 22 a første ledd bokstav a. Her framgår det blant annet at en konsekvensutredning skal beskrive alternative utbyggingsløsninger som rettighetshaver har undersøkt, og at operatøren skal begrunne valg av utbyggingsløsning og utvinningsstrategi. Rettighetshaver skal dessuten redegjøre for miljøkriteriene for de valgene som er gjort.

For at høringsinstansene skal få et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere og etterprøve operatørens vurderinger og konklusjoner i forbindelse med konseptvalg, er det viktig at konsekvensutredningen belyser relevante forhold knyttet til alternativene. Disse må beskrives slik at de lett kan sammenlignes. Miljødirektoratet forutsetter derfor at konsekvensutredningen inneholder en sammenstilling av miljø-, klima- og energimessige fordeler og ulemper ved alternative utbyggingsløsninger, og at det gis en grundig begrunnelse dersom det velges andre løsninger enn de som framstår som best for miljø og klima.

b. Det framgår av program for konsekvensutredning at rettighetshaverne i lisensen går inn for en utbyggingsløsning med produksjonsskip (FPSO) som kan ha tekniske begrensninger mht. å muliggjøre kraft fra land til Johan Castberg på et senere tidspunkt. Miljødirektoratet forventer at utredningen i tilstrekkelig grad synliggjør hvilken FPSO-løsning, skipsformet versus sirkulærformet produksjonseenhet, som samlet sett har minst negative miljøkonsekvenser.

Statoils tilsvaer:

- a. *Det henvises til tilsvarende uttalelse fra KLD, tema A, punkt 1.*
- b. *Det henvises til uttalelse fra KLD tema D-punkt 1 og Mdir tema D-punkt 1.*

¹ *Petroleumsforskriften § 22 første ledd bokstav a «En konsekvensutredning i en plan for utbygging og drift av en petroleumsforekomst skal redegjøre for virkningene utbyggingen kan ha for næringsmessige forhold og miljømessige forhold, herunder forebyggende og avbøtende tiltak. Konsekvensutredningen skal blant annet: a) beskrive alternative utbyggingsløsninger som rettighetshaver har undersøkt og begrunne valg av utbyggingsløsning og utvinningsstrategi, redegjøre for kriteriene for det valg som er gjort, samt beskrive eventuelle påfølgende utbyggingstrinn, tilknytning til andre felt og landanlegg og eventuell samordning av petroleumsvirksomhet»*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

---

3. Kontraktforpliktelser

Mdir anser det som viktig at vesentlige kontraktmessige forpliktelser ikke inngås, eller byggearbeider påbegynnes før PUD er godkjent

Statoils tilsvaer: *Det henvises til uttalelse fra KLD, tema A, punkt 1.*

Finnmark fylkeskommune (FFK)1. Konsekvensutredningsprosessen

Finnmark fylkeskommune påpeker at forslag til program er det tredje programmet, og ku-prosessen fremstår som noe oppstykket

Statoils tilsvaer: *Statoil har tatt lærdom av prosessen. Uttalelsen tas til etterretning for fremtiden.*

2. Generelt om programmet

FFK uttaler at KU-programmet består i hovedsak av utredninger med tilhørende konklusjoner som er gjennomført allerede. Når Statoil understreker at de fleste av temaene ikke vil bli utredet på nytt fremstår konsekvensutredningen praktisk talt som gjennomført. Dersom dette blir gjeldende, reduseres fylkeskommunens og andre aktørers mulighet til å påvirke hva som skal utredes i konsekvensutredningen. Finnmark fylkeskommune anmoder om at tema som kreves utredet i høringsprosessen blir tilfredsstillende utredet i konsekvensutredningen.

Statoils tilsvaer: *Alle tema, med de presiseringer og tillegg som er gitt i denne oppsummeringen, vil bli utredet og dokumentert i konsekvensutredningen. Konsekvenser av en eventuell landterminal utredes av andre tiltakshavere (jf. uttalelser til tema L-llandføring).*

Nordland Fylkeskommune (NFK)1. Høringsliste

NFK uttaler at prosjektet kan bli en vekstimpuls for videre utvikling av leverandørindustrien i Nord-Norge, og det er positivt og i tråd med St. meld nr. 28 2010 - 2011 at Nord-Norge er definert som geografisk område for regionale leveranser. Med dette som utgangspunkt er det uforståelig at Nordland fylkeskommune ikke står på høringslisten.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Statoil takker for mottatte høringsuttalelser til forslag til program for konsekvensutredning. Nordland fylkeskommune vil motta konsekvensutredningen når den kommer på høring.*

2. Generelt om programmet

NFK uttaler at forslag til program for konsekvensutredning av Johan Castberg består i stor grad av en oppsummering av utredninger som allerede er gjort, med tilhørende konklusjoner. Fylkesrådet i Nordland forventer at tema som i denne høringsprosessen kreves utredet, blir tilfredsstillende utredet.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra Finnmark fylkeskommune, tema A, punkt 2.*

3. Konsekvensutredningen

Fylkesrådet ønsker spesielt at den kommende konsekvensutredningen inneholder en nærmere utredning av lokale og regionale ringvirkninger i Nord-Norge, oljevernberedskap og miljø, samt samarbeid med fiskerinæringen.

Statoils tilsvaer: *Konsekvensutredningen vil omfatte disse temaene. Se forøvrig tilsvaer for øvrige uttalelser fra NFK.*

Troms Fylkeskommune (TFK)1. Konsekvensutredningsprosessen

Troms fylkeskommune uttaler at utkast til program for konsekvensutredning er det tredje for prosjektet, noe som gjør at prosessen fremstår som uryddig

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra Finnmark fylkeskommune, tema A, punkt 1.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

---

2. Generelt om programmet

TFK har forstått det slik at de fleste av temaene ikke vil bli utredet på nytt, og dermed framstår konsekvensutredningen praktisk talt som gjennomført.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra Finnmark fylkeskommune, tema A, punkt 2.*

Alta kommune1. Generelt om programmet

Alta kommune uttaler at konsekvensutredningen vurderes generelt som godt gjennomarbeidet, men like fullt er det elementer som er viktige å påpeke.

Statoils tilsvaer: *Referanse til «konsekvensutredningen» forstås som programmet. Uttalelsen tas til orientering, og det vises til spesifikke uttalelser og tilsvaer for de tema kommunen har uttalt seg om.*

Hammerfest kommune1. Generelt om programmet

Hammerfest kommune uttaler at de foreslåtte/planlagte utredningsaktiviteter som er angitt i forslag til program for KU, er dekkende for de tema som bør utredes i konsekvensutredningen. Hammerfest kommune har innspill til den videre utredning av lokalisering av helikopterbase, forsyningsbase og driftsorganisasjon, oljevernberedskap, terminalløsning, og akuttsykehus for petroleumsvirksomheten i Barentshavet.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises til spesifikke uttalelser og tilsvaer for de tema som kommunen har uttalt seg om.*

Nordkapp kommune1. Valg av utbyggingsløsning

Nordkapp kommune finner det kritikkverdig at Statoil Petroleum tilsynelatende allerede har valgt utbyggingsløsning. Da det i tillegg legges opp til at allerede gjennomførte utredninger skal komme til anvendelse uten oppdateringer, innskrenker dette betydelig høringspartenes mulighet til påvirkning i den videre prosessen.

Nordkapp kommune krever at det skal utredes hvilke ringvirkninger alle konseptalternativer gir, inkludert FPSO med terminal på Veidnes, slik at det kan gjøres en avveining av kost nytte verdi. En slik ringvirkningsanalyse skal belyse alle samfunnsmessige forhold både lokalt, regionalt og nasjonalt både med tanke på verdiskapning og sysselsetting med særlig fokus på tiltakssonen. Sett i et verdiskapingsperspektiv er det viktig at samfunnsmessige ringvirkninger veier opp for risikoen regionen løper.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra Klima- og miljødepartementet, tema A, punkt 1 og uttalelsen fra Fylkeskommunen i Finnmark, tema A, punkt 2.*

Arena arktiske vedlikehold (AAV)1. Generelt om programmet

Arena Arktisk Vedlikehold mener at angitt forslag til program for KU i stor grad dekker de temaene som bør utredes. Samtidig er det ønskelig for leverandørindustrien å kommentere momenter som kan tas med i det videre arbeid med PUDen.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering, og det vises til spesifikke uttalelser og tilsvaer for de tema AAV har uttalt seg om.*

Energiklyngen Nord1. Tilslutning til Tromsø kommunes uttalelser

Energiklyngen Nord har ikke sendt en egen uttalelse til Johan Castberg høringen, men uttaler at det er gitt innspill til uttalelsene fra Tromsø kommune som Energi klyngen nord tilslutter seg til

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises til uttalelser fra Tromsø kommune.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Industri energi1. Beslutningsprosess

Industri Energi ønsker å gratulere Statoil og de andre lisenspartnerne med beslutningen om å starte en utbyggingsprosess. Industri Energi gjør oppmerksom på at de har tilsluttet seg LOs hørings svar, men ønsker i tillegg å utdype noen av sine synspunkter i et eget hørings svar.

Statoils tilsvar: *Uttalelsen tas til orientering. Det presiseres at lisensen har foretatt et valg av utbyggingsløsning, og prosjektet passerte milepælen DG2-Foreløpig beslutning om gjennomføring i 2016. Investeringsbeslutning, eller som i Statoil er betegnet som DG3-Beslutning om gjennomføring, vil i henhold til gjeldene plan passerer i løpet av 2017. PUD (del I og II) sendes til myndighetene for behandling etter at høringsprosessen for konsekvensutredningen er gjennomført og uttalelsene til KU er behandlet i lisensen. De spesifikke uttalelsene til Industri Energi er besvart under temaene D, F, H og L.*

Nordkappregionens Næringshage (NHH)1. Høringsinstanser

Nordkappregionen Næringshage har sitt nedslagsfelt i kommunene Nordkapp, Lebesby, Måsøy og Porsanger. I tillegg har selskapet medlemsbedrifter i Alta og Tromsø. Totalt har næringshagen 73 medlemsbedrifter, og er en del av det nasjonale innovasjonssystemet og aktiv bidragsyter i den regionale infrastrukturen for innovasjon i Finnmark. Sentrale samarbeidspartnere og finansører er SIVA, Finnmark Fylkeskommune samt medlemsbedriftene. Selskapet Nordkappregionen Næringshage eies i majoriteten av private selskap.

Bakgrunnen for denne innledningen fra NHH er at forslaget til program understreker at man ønsker god kontakt med regionale næringsaktører. NHH uttrykker skuffelse over at få av sine medlemsbedrifter er på lista over høringsinstanser.

Statoils tilsvar: *Informasjonen tas til orientering, og vi takker for at Nordkappregionens Næringshage orienterer sine medlemmer.*

Nordkappregionen Havn IKS1. Generell kommentar

Nordkappregionen Havn viser til Nordkapp kommunes høringsuttalelse.

Statoils tilsvar: *Det vises til svar til Nordkapp kommune sine høringsuttalelser og til øvrige kommentarer fra Nordkappregionen Havn.*

Nordnorsk Petroleumsråd (NPR)1. Konsekvensutredningsprosessen

NPR påpeker at forslag til program er det tredje programmet, og KU-prosessen fremstår som noe oppstykket

Statoils tilsvar: *Det vises til likelydende uttalelse fra FFK, tema A, punkt 1.*

2. Generelt om programmet

NPR uttaler at KU-programmet består i hovedsak av utredninger med tilhørende konklusjoner som er gjennomført allerede. Når Statoil understreker at de fleste av temaene ikke vil bli utredet på nytt fremstår konsekvensutredningen praktisk talt som gjennomført. Dersom dette blir gjeldende, reduseres fylkeskommunens og andre aktørers mulighet til å påvirke hva som skal utredes i konsekvensutredningen. Finnmark fylkeskommune anmoder om at tema som kreves utredet i høringsprosessen blir tilfredsstillende utredet i konsekvensutredningen.

Statoils tilsvar: *Det vises til likelydende uttalelse fra FFK, tema A, punkt 2.*

B. Miljøverdier og kunnskap

Miljødirektoratet (Mdir)

1. Generelt om miljøforhold og derav Miljødirektoratets krav

Johan Castberg ligger om lag 200 km sør for Bjørnøya og fra den maksimale utstrekning av iskanten slik den nå defineres av operatørene (basert på Polarinstituttets statistikk fra 1982-2014). I det pågående arbeidet med det faglige grunnlaget for revidering av forvaltningsplanen for Lofoten og Barentshavet er det stort fokus på kunnskap om iskantsonen og polarfronten, miljørisiko og beredskap. Spesielt ved iskanten og polarfronten er det høyproduktive områder, men også Barentshavet generelt er høyproduktivt og med rikt biologisk mangfold. Barentshavet har også en av verdens høyeste tettheter av sjøfugl og ny kunnskap indikerer at det er avgrensede områder på åpent hav som er særlig viktig for enkeltbestander av sjøfugl i perioder av året. Grunnlagsundersøkelsene på Johan Castberg har vist et naturlig bunnhabitat, med høy biodiversitet, uten synlige spor av menneskelig aktivitet. Det ble ikke registrert spesielt sjeldne eller sårbare arter inklusiv koraller, men spredte forekomster av flere arter svamp.

For aktivitet i Barentshavet er Miljødirektoratet opptatt av at utslipp til både luft og sjø, unngås eller reduseres i størst mulig grad. Vi vurderer at det er større usikkerhet knyttet til effekter av ulike typer utslipp i Barentshavet enn i andre havområder med petroleumsvirksomhet. Økosystemet i Barentshavet skiller seg fra områdene lenger sør på sokkelen. Resultater fremkommet gjennom forskningsprogrammet Havet og Kysten, delprogram PROOFNY, viser mindre forskjeller mellom arktiske og tempererte marine organismers følsomhet i eksponeringsforsøk med olje. En evaluering av de samlede resultatene fra 10 års forskning viser til at det er viktig å være oppmerksom på at faktorer som utslippsforhold, klima, økologisk sesongvariasjon og fordeling av bestander i tid og rom også kan ha betydning for om det arktiske økosystemet reagerer på utslipp på samme måte som tempererte økosystemer. Økosystemet i Barentshavet påvirkes av klimaendringene og dette medfører ytterligere usikkerhet om effekter av forurensning som en ekstra påvirkning.

Statoils tilsvare: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises også til uttalelse fra Mdir, tema E, punkt 1.*

2. Spesielt om sjøfugl

MDir påpeker at Barentshavet har en av verdens høyeste tettheter av sjøfugl. Det er beregnet at havområdet sommerstid huser om lag 20 millioner individer. Mange av bestandene er av stor nasjonal og internasjonal betydning, og havområdet er derfor en viktig sjøfuglregion i global sammenheng. Om lag 40 arter regnes som regelmessig hekkende sjøfugler i den nordlige delen av Norskehavet og i Barentshavet. Polarlomvi, er sammen med alkekonge, den mest tallrike sjøfuglarten i Barentshavet med ca. 1 250 000 hekkende par. Sjøfugl har som gruppe både på globalt nivå og nasjonalt blitt den mest truede gruppe av vertebrater med en høy andel arter på rødlista. I november 2015 ble ny nasjonal rødliste publisert. Dette medførte noen justeringer fra den forrige versjonen fra 2010. Fortsatt er både lomvi og polarlomvi ført opp på norsk rødliste for arter; lomvien på fastlandet er kategorisert som kritisk truet (CR), mens polarlomvien har fått endret status fra sårbart (VU) til sterkt truet (EN). I tillegg har havhest fått endret status fra nær truet (NT) til sterkt truet (EN). I rødlisten for Svalbard videreføres rødlistestatusen for lomvi (VU) og polarlomvi (NT). Dette skyldes at bestanden av polarlomvi på Svalbard (både Spitsbergen og Bjørnøya) har blitt halvert siden overvåkingen startet i 1987. Bestandssituasjonen for lomvi på fastlandet er kritisk og har gjennomgått en reduksjon på 80 % i perioden 1962-2009. Bestanden på Bjørnøya er i oppgang, og utgjør vår største bestand (9 av 10 lomvier hekker på Bjørnøya). Polarmåke har dokumentert negativ bestandstrend på Bjørnøya.

Konsekvensutredningen bør komme nærmere inn på hvilke bestander og kolonier som kan påvirkes innen mulige influensområder fra aktiviteter på feltet til ulike tider av året, samt bestandsstørrelser og rødlistestatus. Vi vil påpeke at det oppgis for lave tall for sjøfugl under punkt 3.3.3 i programmet. Bjørnøya har kolonier med ca 440 000 par med sjøfugl (Nøkkeldokumentet 2005-2014). Når det gjelder de øvrige koloniene det vises til, Hjelmsøya og Gjesværstappan, er det også betydelig større kolonier enn det som oppgis, hhv 110 000 par og 420 000 par (SEAPOP).

Det er viktig å være klar over at lysloggerstudier ikke kan brukes til å trekke ut informasjon om daglige forflytninger på en fin skala, men de kan si noe om hvor lenge de ulike bestandene forblir i ulike områder før de eventuelt trekker videre. Noe av utfordringene med lysloggere er at de ikke fungerer i arktiske områder når det er midnattssol, mørketid eller ved vår- og høstjevndøgn. I tillegg gir de ikke høypresisjonsdata, men opererer med en feilmargen på 180 km. Dette betyr at det må tenkes nøye igjennom på hvilken skala man benytter slike data. I tillegg kommer variasjoner mellom år. Sjøfuglenes utbredelse både i tid og rom varierer mye som følge av oseanografiske variasjoner som bl.a. styrer tilgang på næring. Derfor er det nødvendig med studier som går over flere år. Studiene gir oss et overordnet bilde av sesongmessige forflytninger mellom havområder og i noen tilfeller også deler av havområder. Dataene kan benyttes til

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

videre kunnskapssammenstillinger om herkomst. Sammen med estimater fra åpent hav data bør man i framtiden kunne si noe mer om hvor store andeler av bestander/kolonier som befinner seg i ulike havområder gjennom året. Dette vil gi et mer korrekt bilde av miljøfølsomhet og hvordan den varierer gjennom året. Det trengs mer kunnskap om svømmetrekket av alkefugl fra Bjørnøya og fra koloniene langs kysten. Fugl på svømmetrekk kan befinne seg i havområdet mellom Bjørnøya og fastlandet og det kan potensielt passere i influensområdet til Johan Castberg.

En fersk studie (Frederiksen et al. 2016) gir en oversikt over trekkruiter og overvintringsområder for voksne polarlomvi som hekker i tilknytning til Nord-Atlanteren. Studien, som har sammenfattet alle eksisterende data fra lysloggere på polarlomvi fra 2007 til 2013, avdekker betydningsfulle migrasjonsstrategier for polarlomvi. Bl.a. viser studien at polarlomvihanner med unger fra Bjørnøya forblir vest i Barentshavet til ungene kan fly før de fortsetter mot vinteroppholdsstedene i farvannet rundt Island og Jan Mayen. Dette kan påvirke miljørisikoen også for Johan Castberg og bør tas inn i nye miljørisikovurderinger for utbyggingen.

Konsekvensutredningen bør også inneholde en vurdering av om lys kan være en problemstilling for sjøfugl i Barentshavet, og vurdere mulige konsekvenser av belysning på innretningene og mulige tiltak for å redusere belysning dersom relevant og innenfor sikkerhetsmessig forsvarlige rammer. Miljødirektoratet viser til OSPARs retningslinjer for å redusere effekter på fugl fra belysning på offshore innretninger (OSPAR Agreement 2015-08).

Statoils tilsvare: *Konsekvensutredningen vil komme nærmere inn på hvilke bestander og kolonier av sjøfugl som kan påvirkes av Johan Castberg i utbygging og drift til ulike tider av året, samt bestandsstørrelser og rødlistestatus. De mest oppdaterte grunnlagsdata og studier vil benyttes, herunder tilgjengelige data for sjøfugl fra SEAPOP og SEATRACK (inkludert lysloggerstudier gjennomført for lomvi). Dataene vil sammenstilles og benyttes i vurderingene av Norges fremste forskningsmiljøer for sjøfugl. Konsekvensutredningen vil også inneholde en vurdering av om lys kan være en problemstilling for sjøfugl i Barentshavet, vurdere mulige konsekvenser og eventuelle tiltak. Det vises også til tema F-Sikkerhet, miljørisiko og oljevernberedskap og uttalelsene til KLD og MDir, punkt 1.*

Norsk Polarinstitutt (NPI)**1. Kunnskapshull**

I konsekvensutredningen ifm. åpningen av Barentshavet sørøst (Olje - og Energidepartementet: Åpningsprosess for petroleumsvirksomhet i Barentshavet sørøst. Konsekvensutredning etter petroleumsløven. 17. oktober 2012) ble det hevdet at kunnskapen om naturressurser i området var «betydelig» og «sammenlignbar med kunnskapsnivået for åpnede områder i Barentshavet sør». Norsk Polarinstitutt vil igjen understreke, i tråd med vår kommentar til nevnte konsekvensutredning, at selv om kunnskapsstatus ikke skiller seg vesentlig fra andre deler av Barentshavet så er ikke dette ensbetydende med at man har tilstrekkelig kunnskap. Kunnskapsmanglene er fremdeles store når det gjelder variasjon gjennom året og mellom år, blant annet for sjøfugl.

a. Sjøfugl knyttet til Bjørnøya

Barentshavet er et produktivt hav og har gjennom hele året store konsentrasjoner av sjøfugl. Sjøfugl er spesielt sårbar for oljesøl da de er helt avhengig av fjærdraktens isolerende egenskaper for overlevelse. Bjørnøya er et sentralt område i det viktigste hekke- og næringsområdet for sjøfugl i norsk territorium, og har samlet sett blant de største sjøfuglkoloniene på den nordlige halvkule. Dette er dokumentert gjennom Norsk Polarinstitutts overvåking som har pågått siden 1986 og gjennom det nasjonale kartleggings- og overvåkings-programmet SEAPOP (se <http://www.seapop.no>). I tillegg til at sjøfugl generelt er sårbare for oljesøl, er noen av artene som hekker på Bjørnøya under press av andre årsaker. For eksempel er bestandene av polarmåke og polarlomvi av ulike årsaker i nedgang, og følgelig ekstra sårbare for påvirkning.

Vi har fortsatt svært mangelfull kunnskap om bestandstilørighet for de ulike bestandene av sjøfugl i Barentshavet. Vi vet at det for noen arter er bestander fra forskjellige områder som har tilhold i Barentshavet til ulike tider av året. Kunnskap om hvilken bestand som påvirkes er avgjørende for å kunne gi svar på hvilke konsekvenser et eventuelt uhellsutslipp vil kunne få. Norsk rødliste for arter 2015 ² lister opp 18 fuglearter på Svalbard som truet, hvorav seks av disse potensielt vil finnes i havområdene ved Johan Castberg i løpet av året (alke, lunde, lomvi, polarlomvi, krykkje, polarmåke). Det er foreløpig uvisst i hvor stor grad rødlistede havdykkender som praktørfugl og havelle

² 1) Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015.

2) Steen, H., Lorentzen, E. & Strøm, H. 2013. Winter distribution of guillemots (*Uria spp.*) in the Barents Sea. NP Rapport 141/2013.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

bruker området på trekk. I tillegg vil arter som ikke er på rødlista bruke områdene, her er rødnebbterne, joer, måkefugl, havhest og alkekonge de mest tallrike.

SEATRACK er et storskala program som over en treårsperiode skal kartlegge trekkruiter og vinterområder for norske sjøfuglbestander og bestander i våre naboland som kommer inn i norske farvann. Programmet baserer seg på bruk av ny teknologi, såkalte lysloggere. Gjennom dette programmet forventer vi å få vesentlig forbedret kunnskap om hvilke bestander som er tilstede i Barentshavet til enhver tid. Således vil vi lettere kunne forutsi skadeomfang på bestandsnivå ved eventuelle uhellsutslipp. Inntil resultatene fra dette programmet er på plass, kan vi imidlertid generelt sett indikere at hele området mellom Bjørnøya og Barentshavet sørøst er viktig for ulike sjøfuglbestander gjennom høst, vinter og vårsesongen, mens områdene rundt Bjørnøya er særlig viktig sommerstid.

Den planlagte produksjonen vil finne sted ca. 200 km fra Bjørnøya, og blant annet på et tidspunkt når hekkingen er over, og ungene er ute på sjøen. Johan Castberg-feltet er i et viktig område for en rekke rødlistede sjøfuglarter, og vi antar at det er høy tetthet av disse artene på sjøen i influensområdet.

b. Sjøpattedyr i farvannet rundt Johan Castberg-feltet

En rekke sjøpattedyr vil være i dette området i store deler av året. En rekke hvalarter trekker nordover til Barentshavet for å beite. Når det gjelder akutte oljesøl, er hvalene spesielt utsatt for overflateforurensning, da de må til overflaten å puste. Ved overflaten er også fordampningen av giftige gasser størst (gjelder den første tiden etter oljeutslippet), og hvalene vil da innånde giftig gass. Utfallet av dette kan, avhengig av hvalens kondisjon etc., variere fra irritasjon til rask død. Spekkhoggere skal være særlig utsatt. Både huden, slimhinnene i tilknytning til blåsehullene og øynene er utsatt for direkte påvirkning fra oljesøl på overflaten. Når det gjelder bardehvaler er disse særlig utsatt, da de finner mye av maten sin i øvre vannmasser og de kan lettere svelge olje i forbindelse med at de filtrer næring fra vannet. I tillegg kan selve bardene bli tilsølt, hvilket kan ta lang tid å skylle vekk. En rekke selarter lever i farvannene rundt Bjørnøya, blant annet ringsel, storkobbe, grønlandssel og klappmyss. Samme problematikk mht innånding av giftige gasser som beskrevet ovenfor for hval gjelder også for sel.

Statoils tilsvaer:

- a) *Det vises til uttalelse til Mdir punkt 2, tema B.*
- b) *Risiko og mulige konsekvenser for sjøpattedyr (spesielt i forhold til akutte utslipp og marin støy) vil bli utredet og beskrevet i konsekvensutredningen basert på det mest oppdaterte datagrunnlaget. Det vises også til tema E og uttalelsene fra KLD punkt 1 og MDir punkt 11 samt tema F og uttalelsene fra KLD og MDir, punkt 1.*

Finnmark fylkeskommune (FFK)**1. Kunnskapshull**

FFK referer til at marine vemeområder, sjøfugl, plankton, bunnhabitater og sjøpattedyr, er omfattet av de utredningene som er gjennomført og er oppsummert i KU-programmet. Finnmark fylkeskommune registrerer at det med hensyn til sjøpattedyr, til tross for manglende kunnskapsgrunnlag, er truffet konklusjoner, samt at temaene ikke er vurdert ytterligere utredet i konsekvensutredningen. Finnmark fylkeskommune mener dette ikke er tilstrekkelig og ber om at eventuelle kunnskapshull tettes og at ny kunnskap legges til grunn for videre utredning i konsekvensutredningen.

Statoils tilsvaer: *De mange fagrapportene som er utarbeidet som grunnlag for forvaltningsplanen for Barentshavet, inkludert oppdatert faggrunnlag (2010), representerer den mest helhetlige kunnskapen om natur- og miljøressurser i dette området.*

Konsekvensutredningen vil inneholde en oppdatert sammenstilling av miljøverdier relevant for det aktuelle influensområdet for Johan Castberg, inkluderte resultater fra grunnlagsundersøkelser og fagspesifikke delutredninger for Johan Castberg prosjektet.

De fagspesifikke utredningene vil bli utført av anerkjente fagmiljøer med god kunnskap om andre sektorer og andre petroleums relaterte aktiviteter i området. Disse fagmiljøene har god kunnskap om forvaltningsplanarbeidet, både det oppdaterte faggrunnlaget for planen (2010) og det pågående arbeidet med å revidere faggrunnlaget for planen. Den mest oppdaterte kunnskapen om området vil benyttes i de fagspesifikke delutredningene (jf. tilsvaer til Mdir, tema B, punkt 1).

Konsekvensutredningen vil også beskrive hvilke grunnlagsundersøkelser som vil bli gjennomført i de videre fasene av utbyggingen, identifisere data gap og foreslå eventuell overvåking/kartlegging innenfor rammene av Johan Castberg prosjektet.

Troms fylkeskommune (TFK)

1. Kunnskapshull

Troms fylkeskommune er bekymret for at det til tross for manglende eller dårlige kunnskapsgrunnlag på en rekke områder gjeldende for Barentshavet som helhet, er truffet konklusjoner og temaene er ikke vurdert ytterligere utredet i konsekvensutredningen. Dette vurderes ikke som tilstrekkelig og at det bør stilles krav om eventuelle kunnskapshull tettes og at ny kunnskap legges til grunn for videre utredning i konsekvensutredningen.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra FFK, tema B, punkt 1.*

Alta Næringsforening (ANF)

1. Økosystembasert forskning

ANF uttaler at både utslipp av CO₂ gasser og merkbare klimaendringer må være en del av forskningen i årene som kommer. Det bør gjøres nøye vurderinger og forskning mht. klimaavtalen i Paris og Norske forpliktelser til utslippskutt. Hva som heller ikke bør underkommuniseres i miljøforskningen er samarbeid med Russland. Konsekvenser for Barentshavet som verdens mest produktive havområde, med bunndyrsamfunn, store bestander og nøkkelarter av fisk, sjøfugl og sjøpattedyr må være en del av forslag til konsekvensutredning. På den måten vil en sikre at det totale økosystemet i Barentshavet blir ivaretatt på en bærekraftig måte.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema B, punkt 1.*

Nordnorsk Petroleumsråd (NPR)

1. Kunnskapshull

NPR referer til at tema knyttet til miljø, som marine verneområder, sjøfugl, plankton, bunnhabitater og sjøpattedyr, er omfattet av de utredningene som er gjort så langt og oppsummert i KU-programmet. Med hensyn til sjøpattedyr, er det til tross for manglende eller dårlige kunnskapsgrunnlag, er truffet konklusjoner, samt at temaene ikke er vurdert ytterligere utredet i konsekvensutredningen. Nordnorsk Petroleumsråd mener dette ikke er tilstrekkelig og ber om at eventuelle kunnskapshull tettes og at ny kunnskap legges til grunn for videre utredning i konsekvensutredningen.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra FFK, tema B, punkt 1.*

C. Kulturminner, kulturmiljø og kunnskap om disse

Riksantikvaren

1. Generelt om forslaget til program for konsekvensutredning Riksantikvaren er fornøyd med programmet, og med at tiltakshaver i god tid har tatt kontakt med Tromsø museum for å avklare behovet for marinarkeologiske undersøkelser.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises til uttalelse fra Tromsø Museum punkt 1.*

2. Klarering av kulturminner og plikt til å melde skipsfunn Riksantikvaren påpeker at før tiltak på havbunnen i form av infrastruktur og inngrep skal forholdet til kulturminner klareres, og at dette er tiltakshaver i gang med gjennom kontakt med Tromsø museum. Skipsfunn skal meldes til vedkommende myndighet, jf. kulturminneloven § 14 tredje ledd.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Statoil er kjent med dette regelverket.*

Tromsø Museum-Universitetsmuseet

1. Marinarkeologisk deltakelse ifm sjøbunnskartlegging

Etter kulturminnelovens § 14 er Tromsø Museum rette myndighet for forvaltning av kulturminner under vann i Nord-Norge. Dette medfører at Tromsø museum ved inngrep i havbunnen innenfor norsk territorialgrensen må vurdere nødvendigheten av marinarkeologisk forundersøkelser. Som nevnt i forslag til KU program (s.40), er behov for marinarkeologisk registrering av planlagte tiltaket diskutert i møte hos Statoil 6.6.2013.

Det er enighet om at det er de siste 30 km av fiberkabelen inn mot land som skal undersøkes, og at Tromsø Museum vil delta på planlegging og gjennomføring av ROV kartlegging av gjeldende strekningen.

Det er gunstig at kartlegging med multibeam og andre instrumenter prosesseres «live» slik at det er mulig å kontrollere resultatene. Tromsø museum avventer nærmere avklaring av tidspunkt for ROV bunnkartlegging i forkant av anleggsfasen 2019-2022. Hvis det planlegges tiltak i sjø i forbindelse med forsyningsbase (kai, ol), må vi også få oversendt oversikt over beliggenhet og omfang til marinarkeologisk vurdering.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen fra Tromsø Museum er datert 28. oktober. Det vises til avtale med Tromsø museum (e-post av 7. november 2016) i etterkant av avgitt uttalelse. Tromsø Museum ser ikke behov for marinarkeologisk deltakelse i videre planlegging eller gjennomføring av sjøbunnskartlegging for fiberkabelen. Statoil vil sende oppdatert trasé i forkant av undersøkelsen, og video og rapport i etterkant av undersøkelsen. Statoil vil ellers stille andre data til rådighet, eksempelvis multistråle ekkolodd. Dersom det skulle bli gjort funn langs traséen, vil denne bli lagt om i samråd med Tromsø museum. Eventuelle funn vil rapporteres til myndighetene (her Tromsø Museum). Undersøkelsene av traséen er planlagt gjennomført i 2018.*

D. Klima, utslipp til luft, kraftløsning/elektrifisering og BAT

Klima- og miljødepartementet (KLD)

1. Elektrifisering, teknologi- status og kvalifisering og tiltakskostnad for sirkulær produksjonsenhet
KLD påpeker at det framgår av programforslaget at Statoil og de øvrige rettighetshaverne har vurdert ulike energiløsninger på Johan Castberg, men man ønsker å gå videre med en FPSO med gassturbindrift og høy grad av varmegjenvinning. En slik løsning vil ifølge programforslaget medføre et midlere årlig utslipp på 270 000 tonn CO₂ og et akkumulert utslipp på 8 millioner tonn CO₂ over feltets levetid.

KLD uttaler at dette er å anse som betydelige klimagassutslipp, og det er derfor meget viktig at mulighetene for elektrifisering er grundig belyst i konsekvensutredningen.

En utbyggingsløsning med produksjonsskip (FPSO) kan ha tekniske begrensninger mht. å muliggjøre kraft fra land til Johan Castberg på et senere tidspunkt. Det er derfor viktig at konsekvensutredningen redegjør for teknologistatus og utviklingsforløp for kvalifisering av ulike løsninger for krafttilførsel til produksjonsskipet, og at kostnadene ved en eventuell utbyggingsløsning basert på en sirkulær produksjonsenhet synliggjøres.

Statoils tilsvare:

Elektrifisering av Johan Castberg feltet er ikke vurdert som hensiktsmessig (jf. kapittel 2.8.2 i programmet). Denne konklusjonen er uavhengig av utbyggingsløsning og tekniske løsninger for overføring av energi. Avstand fra land, tap av energi i overføring av kraft, behovet for anlegg og forsterkninger av nettet på land samt utstyr som kreves til havs gir høye investerings- og driftskostnader i forhold til utslippsbesparelser. Tiltakskostnaden er vesentlig høyere enn en antatt fremtidig CO₂ kostnad.

FPSO er tilrettelagt for fremtidig elektrifisering med vekselstrømsteknologi dersom utvikling i området, eller teknologiutvikling i fremtiden skulle vise at strøm fra land eller fra fornybar havbasert energi vil være et sikkert, operasjonelt og et samfunnsøkonomisk effektivt tiltak. Det vil i konsekvensutredningen redegjøres for de tekniske tiltak som er implementert på produksjonsinnretningen for å muliggjøre en eventuell fremtidig elektrifisering med vekselstrømsteknologi. Det vil også redegjøres for teknologistatus for elektrifisering med vekselstrømsteknologi.

Alternativer for elektrifisering som har vært vurdert vil bli oppsummert.

Kostnader for elektrifisering av en sirkulær produksjonsenhet

En sirkulær produksjonsenhet er ikke en aktuell utbyggingsløsning for Johan Castberg, og ble valgt bort på grunn av en helhetlig vurdering. Dette vil begrunnes noe mer i konsekvensutredningen (jf. uttalelsene fra KLD-1 og Mdir-1 under tema A).

Tiltakskostnadene for elektrifisering av en sirkulær produksjonsenhet ville ha vært i samme størrelsesorden som beregnet for en FPSO dersom disse kostnadene hadde blitt beregnet. Det vil si langt høyere enn antatt utvikling av CO₂ kostnad. Dette vil synliggjøres i konsekvensutredningen.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

---

2. Forutsetninger for beregning av tiltakskostnad og tiltakskostnadsberegning for vekselstrøm med større kraftmengder
KLD uttaler at det bør framkomme tydelig hvilke prisforutsetninger som er benyttet i beregningene under de ulike alternativene.

Likestrømsalternativene presenteres som dyrere og mer teknisk krevende enn å benytte vekselstrøm. Samtidig er det ifølge operatøren gjennomført studier som indikerer at det kan være mulig å benytte vekselstrømsteknologi. Selv om dette krever verifisering før teknisk gjennomførbarhet kan bekreftes, bør det belyses hva det vil koste om vekselstrøm skal benyttes.

Statoils tilsvaer: Forutsetninger for beregning av tiltakskostnad

Statoil kan ikke på grunn av teknologibeskyttelse, fremtidige tilbudskonkurranser og selskapsinterne vurderinger redegjøre i detaljer for kostnader for utstyr, eller andre markedsvurderinger. Konsekvensutredningen vil allikevel i noe større grad enn programmet belyse de ulike delelementene som utgjør tiltakskostnad (jf. Figur 14 i programmet), samt synliggjøre eventuelle vesentlige endringer i forutsetninger.

Tiltakskostnad for vekselstrømsteknologi med større kraftmengder

Ingen av de tekniske alternativene for elektrifisering eller grader av elektrifisering er vurdert å være hensiktsmessige. Denne konklusjonen er uavhengig av utbyggingsløsning, og tekniske løsninger for overføring av energi.

Forutsatt verifisering av overføring av større kraftmengder med vekselstrømsteknologi, vil tiltakskostnadene allikevel langt overstige en antatt utvikling i CO₂ kostnad.

Dette vil synliggjøres i konsekvensutredningen.

3. Regulære utslipp til luft -BAT

KLD uttaler at utredningen bør inneholde en grundig redegjørelse for forventede variasjoner i kraft og varmebehov over feltets levetid, samt planlagte tiltak for å sikre mest mulig energieffektiv produksjon i takt med endringer i kraft- og varmebehovet.

Videre bør utredningen gi en grundig vurdering av BAT (beste tilgjengelige teknikker), herunder energieffektivisering, virkningsgrader (kraft og varme) og lav-NO_x-teknologi på turbin og motorer, samt utslippskonsentrasjoner og utslippsmengder til luft av forbrenningskomponenter.

Utslipp av metan og NMVOC fra prosessen kan reduseres vesentlig ved å implementere utslippsreducerende teknikker, jf. rapport M509-514/2016. Prosjektet har vist at gjenvinning av hydrokarbonholdige avgasser kan anvendes for de fleste kildene, og er å anse som BAT for nye innretninger. Valg av løsninger, herunder for lagertanker for råolje, samt utslippskilder og forventet årlig utslipp av metan og NMVOC bør omtales i konsekvensutredningen.

Utredningen bør videre redegjøre for fakkelsystem og utslippsreducerende tiltak, samt utslippenes størrelse. Fakkeltgassgjenvinning er BAT for nye innretninger, både høytrykks- og lavtrykksfakkelt. Operatøren opplyser at VOC fra oljelagring og lasting av råolje blir gjenvunnet. Utredningen bør også beskrive planlagte systemer for VOC-gjenvinning fra lagring av råoljen på FPSOen og lasting til skytteltankere

Statoils tilsvaer: Uttalelsene tas til etterretning. Konsekvensutredningen vil presentere oppdaterte estimater for kraft og varme over feltets levetid, samt utslippskonsentrasjoner og utslippsmengder. Konsekvenser av alle utslippskomponenter vil utredes.

Det vil arbeides videre med tiltak for alle utslippskilder og komponenter, og BAT analyser vil oppdateres. Anbefalinger i den nye rapporten M509-514/2016 vil også bli vurdert.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Konsekvensutredningen vil gjengi de BAT-vurderinger som er gjennomført, og derav beskrive de tiltak som er vurdert og begrunne de valg som er gjort, blant annet fakkellagring og valgte systemer for gjenvinning av VOC fra oljelagring og lasting. Det vises også til uttalelser fra Mdir tema D, punktene 5-10.

Miljødirektoratet (Mdir)**1. Produksjonsskip med tekniske begrensninger for elektrifisering-teknologiutvikling**

Miljødirektoratet uttaler at det er valgt konsept for kraftforsyning basert på gassturbiner og en utbyggingsløsning med produksjonsskip som kan ha tekniske begrensninger for å kunne motta kraft fra land på et senere tidspunkt. Videre at en sirkulær produksjonsenhet ville kunne muliggjøre import av kraft fra land fra produksjonsstart. Uten elektrifisering vil løsningen medføre et midlere utslipp på 270 000 tonn CO₂/år og et utslipp på 8 millioner tonn CO₂ over feltets levetid. Mdir uttaler at dette er betydelige klimagassutslipp, som vil gjøre arbeidet med å overholde Norges klimaforpliktelser vanskeligere.

Mdir uttaler at elektrifisering av petroleumsinnretninger basert på bruk av fornybar energi er et viktig tiltak dersom Norge skal nå sine klimaforpliktelser, og at det derfor er viktig at mulighetene for dette er grundig belyst i konsekvensutredninger for nye utbygginger.

Mdir refererer til at Statoil opplyser at valg av basisalternativ er basert på økonomiske forhold uten at dette er konkretisert nærmere. Mdir ser det som viktig at konsekvensutredningen også synliggjør kostnadene ved en utbyggingsløsning basert på en sirkulær produksjonsenhet.

Videre påpeker Mdir at det per i dag ikke eksisterer kvalifisert teknologi for å kunne overføre høyspent likestrøm gjennom FPSO sin dreieskive, og at det for vekselstrøm kun er mulig å overføre begrensede kraftmengder gjennom dreieskiven.

Konsekvensutredningen bør redegjøre grundig for teknologistatus og utviklingsforløpet for kvalifisering av krafttilførsel til produksjonsskip, bl.a. svivelteknologi og elektrifisering via transformator på havbunnen.

Statoils tilsvarende uttalelser fra KLD, tema D, punkt 1.

2. Overføringstap og tydeliggjøring av forskjeller i Statoils og eksterne tiltakskostnads estimer.

Mdir påpeker at overføringstapene mellom land og Johan Castberg ved bruk av likestrøms- eller vekselstrømsteknologi, er beregnet til ca. 20 %. Under diskusjonen om tiltakskostnader for elektrifisering vises det også til to eksterne vurderinger. Både Pöyry og Thema legger til grunn et overføringstap for kraftoverføring på 8,5 %.

Høyere overføringstap for Johan Castberg begrunnes med at en har valgt en mindre kabel diameter for å få ned kostnadene. Likevel er investeringskostnadene betydelig høyere i Statoils anslag, sammenlignet med Pöyrys vurdering.

Det opplyses også å være vesentlige forskjeller vedrørende antakelser om framtidig strømpris og andre driftskostnader. Vi ønsker en tydeliggjøring av hvilke prisforutsetninger som er benyttet i Statoils beregninger av tiltakskostnader og hvordan de skiller seg fra eksterne aktørers anslag.

Videre er investeringskostnadene i Statoils anslag basert på informasjon fra inngåtte kontrakter for Johan Sverdrup. Vi ønsker en vurdering av om disse estimatene er rimelige eller om læringseffekter fra Johan Sverdrup vil kunne endre kostnadsbildet for Johan Castberg selv om det er snakk om ulike utbyggingsløsninger.

Programmet presenterer en oversikt over tilleggsinvesteringer for alternative kraftløsninger i Figur 13. Det kommer ikke tydelig frem hvilke kostnader som knytter seg til de ulike alternativene, deriblant Alternativ 0. Mdir mener at investeringskostnader og driftskostnader for alle alternativene bør tydeliggjøres, dette inkluderer sparte vedlikeholdskostnader til gassturbinene ved hel- eller deelektrifisering.

For alternativer som innebærer hel- eller deelektrifisering bør det klargjøres hvorvidt kostnadene også omfatter enheter for generering av reservekraft ved strømutfall.

Statoils tilsvarende uttalelser fra KLD, tema D, punkt 2.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

---

3. Tiltakskostnadsberegning for vekselstrøm

Mdir påpeker at i diskusjonen om kraftforsyningsløsning presenteres likestrømalternativene som dyrere og mer teknisk krevende enn å benytte vekselstrøm. Dette fremkommer blant annet av forskjellen mellom søyle A og B i Figur 13. Likevel er det en likestrøm-løsning som er utredet som alternativ D og E (fullelektrifisering), noe som gir høyere investerings- og tiltakskostnader enn ved vekselstrøm.

Ifølge operatøren er det gjennomført tekniske studier som indikerer at det kan være mulig å benytte vekselstrøms-teknologi på Johan Castberg med en kabellengde på 265 km, men dette krever grundig verifisering før endelig teknisk og operasjonell gjennomførbarhet kan bekreftes, alternativt avkreftes. Vi mener ut fra dette at det bør beregnes investerings- og tiltakskostnader for Alternativene D og E ved bruk av vekselstrøm, selv om det per i dag opplyses å være tekniske begrensinger mht. mengde vekselstrøm som kan overføres gjennom svivelen på en FPSO.

Statoils tilsvare: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra KLD, tema D, punkt 2.*

4. Områdeløsninger

Mdir påpeker at programforslaget ikke omtaler eventuelle muligheter for samkjøring av kraftforsyning med andre felt som vil kunne bli utbygd i det samme området, herunder Alta/Gotha og Wisting.

Mdir legger til grunn at områdeløsninger vil kunne gi kostnads-besparelser ved for eksempel kraftforsyning fra land og ber om at dette omtales i konsekvensutredningen. En felles omformerstasjon for konvertering av likestrøm til vekselstrøm ville for eksempel åpne for mulig distribusjon av vekselstrøm til de enkelte feltene i området.

Statoils tilsvare: *Disse feltene har ulik modning og tidsplan i forhold til Johan Castberg utbyggingen, ressurser er ikke klarlagt og utbyggingsløsning er ikke bestemt. En områdeløsningsutredning vil derfor på dette tidspunktet være svært usikkert, og ikke modent for beslutning. Ved å tilrettelegge for inntak av vekselstrøm for de elektriske forbrukerne på produksjonsskipet har imidlertid Statoil tilrettelagt for elektrifisering i fremtiden dersom dette skulle vise seg å være et hensiktsmessig tiltak.*

5. Variasjoner av kraft og varmebehovet over feltets levetid og planlagte tiltak for energieffektiv produksjon

Mdir uttaler at utredningen bør ellers inneholde en grundig redegjørelse for forventede variasjoner i kraft og varmebehov over feltets levetid, samt planlagte tiltak for å sikre mest mulig energieffektiv produksjon i takt med endringer i kraft- og varmebehovet. Dette kan blant annet omfatte bruk av damp turbin/dampbunnsyklus, batterier/energilagring og installasjon/bruk av flere små turbiner til erstatning for få og store.

Statoils tilsvare: *Det vises til uttalelse fra KLD, tema D, punkt 3. Konsekvensutredningen vil presentere oppdaterte estimater for kraft- og varme over feltets levetid, utslippsmengder og BAT analyser vil oppdateres. I tillegg vil Statoil bemerke at en damp turbin vil gi liten effekt på Johan Castberg, fordi svært mye varme gjenvinnes fra eksosgassen til turbinene for å dekke varmebehovet i prosessen. Det vil være lite overskuddsvarme.*

6. Krav om BAT og dokumentasjon av dette

Kravet om anvendelse av beste tilgjengelig teknikker (BAT) skal oppfylles. Vi ber om at Statoil, før endelig beslutning av utbyggings-løsning og inngåelse av bindende kontrakter, informerer Miljødirektoratet om sine BAT-vurderinger. Vi anser det også som viktig at vesentlige kontraktsmessige forpliktelser ikke inngås eller byggearbeider påbegynnes før PUD er godkjent.

Miljødirektoratet forutsetter at kostnadsreduksjonene som er gjennomført i prosjektet ikke har gått ut over valg av betydning for det ytre miljø. Dette bes omtalt i konsekvensutredningen.

Det forventes at operatøren ved valg av utbyggingsløsning legger vekt på å oppnå en best mulig miljø- og energioptimal drift over feltets levetid, og at det tas i bruk teknologier for å minimere utslippene til luft og sjø. Konsekvensutredningen må vise at operatøren planlegger å ta i bruk beste tilgjengelige teknikker (BAT). Statoil bør på et tidlig tidspunkt i planleggingsprosessen, det vil si i god tid før bindende kontrakter inngås, informere Miljødirektoratet om sine BAT-vurderinger og endelige valg av teknologiløsninger der dette er særlig kritisk for utslipp eller miljørisiko. Vi skal senere behandle søknader om virksomhet på Johan Castberg etter forurensningsloven, og strenge krav må påregnes.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Videre bør utredningen gi en grundig vurdering av BAT, herunder energieffektivisering, virkningsgrader (kraft og varme) og lav-NO_x-teknologi på turbin og motorer, samt utslippskonsentrasjoner og utslippsmengder til luft av forbrenningskomponenter. I tillegg ber vi om at det også redegjøres for spesifikt utslipp av CO₂ fra Johan Castberg per Sm³ oljeekvivalenter produsert over feltets levetid.

Statoils tilsvare: *Det vises til uttalelsene fra KLD; tema A, punkt 1 og tema D, punkt 3. Operatøren har nedfelt BAT prinsippet i sitt interne styringssystem. Det gjennomføres helhetlige analyser for å komme frem til tiltak som ut fra en samlet vurdering, herunder økonomiske forhold, gir de beste resultater (jf. Forurensningsloven § 2 punkt 3 og forurensningsforskriftens § 36-8). Det vil si at det er høyt fokus på å benytte de teknikker (teknologi og praksis) som gir en miljømessig- samfunnmessig- og energioptimal utbygging. BAT analysene gjennomføres og oppdateres gjennom hele prosjektutviklingen for å modne frem de tiltak som ut fra en helhetlig vurdering er til det beste for miljø- og samfunn. Statoil vil informere Mdir om sine BAT vurderinger og valg.*

Energieffektiviteten er blitt forbedret med de optimaliseringene som er gjennomført. Oppdaterte kraft- og utslippsprofiler herunder spesifikt utslipp av CO₂ fra Johan Castberg per Sm³ oljeekvivalenter produsert vil bli presentert i konsekvensutredningen.

7. Kaldventilering og diffuse utslipp av metan og NMVOC

Mdir påpeker at utslipp av metan og NMVOC fra prosessen kan reduseres vesentlig ved å implementere utslippsreducerende teknikker. Vi viser i denne sammenheng til VOC-prosjektet som Miljødirektoratet nylig har avsluttet "Kaldventilering og diffuse utslipp fra petroleums-virksomheten offshore; kartlegging av utslippskilder, oppdatering av metoder for bestemmelse av utslipp, BAT- og tiltaks- vurderinger", jf. rapport M509-514/2016. Prosjektet har vist at gjenvinning av hydrokarbonholdige avgasser kan anvendes for de fleste kildene, og er å anse som BAT for nye innretninger. Valg av løsninger, herunder for lagertanker for råolje, samt utslippskilder og forventet årlig utslipp av metan og NMVOC bør omtales konsekvensutredningen.

Statoils tilsvare: *Det vises til tilsvarende uttalelser fra KLD, tema D, punkt 3. Statoil vil vurdere og dokumentere dette i våre BAT analyser. MDir vil holdes informert om BAT analyser, og BAT analysene vil bli gjengitt i konsekvensutredningen.*

8. Fakkelsystem

Mdir viser til at valg av fakkelsystem/-teknologi har innvirkning på utslipp av CO₂, NO_x, uforbrente hydrokarboner (metan og NMVOC) og partikler (svart karbon). Utredningen bør redegjøre for fakkelsystem og utslippsreducerende tiltak, samt utslippenes størrelse. Fakkeltgassgjenvinning er BAT for nye innretninger, både høytrykks- og lavtrykksfakkel.

Statoils tilsvare: *Det vises til tilsvarende uttalelser fra KLD, tema D, punkt 3. Statoil vil dokumentere valgt fakkeltgassgjenvinning i våre BAT analyser. MDir vil holdes informert om BAT analyser, og BAT analysene vil bli gjengitt i konsekvensutredningen.*

9. Lagring og lasting av råolje

Mdir viser til at VOC fra oljelagring og lasting av råolje vil bli gjenvunnet. Når det gjelder håndtering av VOC i forbindelse med lagring av råolje, påpeker Mdir at det er installert teknologi for 100 % gjenvinning av NMVOC på alle eksisterende produksjons- og lagerskip (FPSOer) på norsk sokkel. Vi betrakter 100 % gjenvinning som BAT for lagring av råolje på FPSOer og forutsetter at Statoil også planlegger for en slik løsning på Johan Castberg. Vi ber om at utredningen beskriver planlagte systemer for VOC-gjenvinning fra lagring av råoljen på FPSOen og lasting til skytteltankere.

Statoils tilsvare: *Valgt løsning for gjenvinning av VOC ved lagring og lasting av olje på FPSO vil bli beskrevet i konsekvensutredningen.*

10. Bore- og brønnoperasjoner

Bruk av diesel til kraftgenerering på mobile rigger i forbindelse med bore- og brønnoperasjoner gir utslipp til luft av CO₂, NO_x, SO_x og sot (svart karbon). Utredningen bør redegjøre for energieffektiviseringstiltak og alternativ løsninger for kraftgenerering, bl.a. hybridiseringsløsninger med dedikert batteribank for thrustere (propellene) som minsker luftutslippene.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Statoils tilsvar: Boring planlegges utført av den mobile riggen Songa Enabler som nå er operativ på norsk sokkel. Statoil vil vurdere hvilke energieffektiviseringstiltak det er mulig å gjennomføre i forbindelse med boring og boreoperasjoner, og vil beskrive dette i konsekvensutredningen.

Finnmark fylkeskommune (FFK)1. Kraftløsning og samfunnsøkonomiske beregninger

FFK viser til at Statoils utredning konkluderer med at den beste kraftløsningen basert på vurderinger knyttet til økonomi, teknologi og samfunnsmessig lønnsomhet er lokal kraftforsyning på produksjonsinnretningen. FFK uttaler at det er svært lang tidshorison t på produksjonen fra Johan Castberg, og at analysene derfor er beheftet med stor usikkerhet. Finnmark fylkeskommune ber om en redegjørelse fra Statoil for hvorfor kraftforsyningen for feltutbyggingen gjøres til gjenstand for sin egen samfunnsøkonomisk analyse, og hvorfor kostnadene for kraftforsyningen ikke er en del av de samfunnsøkonomiske analysene for prosjektet som helhet. Dette er viktig å få belyst fordi argumentet om negativ samfunnsøkonomi tillegges stor vekt i vurderingen av kraftløsning for prosjektet.

FFK viser videre til at produksjonsinnretningen skal klargjøres for kraft fra land dersom forutsetningene for dette skulle endre seg i fremtiden, og viser at elektrifisering vil gi reduserte CO₂-utslipp globalt. Finnmark fylkeskommune vil derfor be om at dette gjøres til gjenstand for nye vurderinger i konsekvensutredningen sett i lys av dagens klimadebatt og nasjonale og europeiske forpliktelser til utslippskutt.

Statoils tilsvar: *Ulike kraftløsninger er utredet for å kunne foreta en helhetlig analyse av hvilken løsning som vil være den beste, og om elektrifisering med kraft fra land er et hensiktsmessig klimatil takt. I denne vurderingen, og i den samfunnsøkonomiske lønnsomhetsanalysen, er det relevant å vurdere om tiltakskostnaden for elektrifisering er høyere eller lavere enn en forventet fremtidig CO₂ kostnad. Dersom tiltakskostnaden er lavere er tiltaket samfunnsøkonomisk lønnsomt og vil bidra positivt i forhold til prosjektets samfunnsøkonomi. Er tiltakskostnaden høyere vil tiltaket bidra negativt i forhold til prosjektets samfunnsøkonomiske lønnsomhet.*

Det vises for øvrig til tema H og uttalelsene fra KLD og Mdir.

2. Kapasitetsøkning i linjenettet

Elektrifisering vil kreve planlegging for kapasitetsøkning på linjenettet fra Skaidi og ut til mulige utførselssteder for elektrisk kabel til sjø. For å sikre tilgjengelighet for tilstrekkelig kraft må det jobbes videre for å realisere det internasjonale kraftlinjeprosjektet ArticCircle. På norsk side betyr det at det må jobbes videre for å realisere økt linjekapasitet fra Skaidi og videre østover til grensen mot Russland /Finland.

Statoils tilsvar: *I tiltakskostnadsberegningene er det tatt hensyn til mulige relevante anleggsbidrag. Dette omfatter ikke økt linjekapasitet fra eksempelvis Skaidi og videre østover til grensen mot Russland og Finland.*

Nordland fylkeskommune (NFK)1. Kraftløsning

Konsekvensutredningen må inneholde oppdaterte vurderinger av kraftløsning, sett i lys av dagens klimadebatt og nasjonale og europeiske forpliktelser til utslippskutt.

Statoils tilsvar: *Det vises til uttalelsene fra KLD og Mdir under tema D og H.*

Troms fylkeskommune (TFK)1. Kraftløsning og samfunnsøkonomiske beregninger

TFK viser til at KU-programmet har utfyllende utredning knyttet til valg av kraftløsning for Johan Castberg, og som konkluderer med at den beste kraftløsningen basert på vurderinger knyttet til økonomi, teknologi og samfunnsmessig lønnsomhet er lokal kraftforsyning på produksjonsinnretningen basert på gasskraft. Ut fra den lange lang tidshorison t på produksjonen fra Johan Castberg er deler av analysene beheftet med stor usikkerhet. Samtidig er kraftforsyning det eneste enkeltelement det foretas en samfunnsøkonomisk vurdering av. Da ingen andre enkeltelementer får en slik behandling, ber Troms fylkeskommune om en redegjørelse for hvorfor kostnadene for kraftforsyningene ikke er en del av de samfunnsøkonomiske analysene for prosjektet som helhet. Dette er viktig å få belyst da argumentet om negativ samfunnsøkonomi har stor vekt i vurderingen av kraftløsning.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Produksjonen på Johan Castberg vil gi årlige CO₂-utslipp på 270.000 tonn dersom den bygges ut i tråd med forslaget. Samtidig vil produksjonsinnretningen klargjøres for kraft fra land dersom forutsetningene for dette skulle endre seg i fremtiden. En delvis eller fullstendig elektrifisering fra land vil i henhold til grunnlagsanalysene gi reduserte CO₂-utslipp globalt. I lys av dagens klimadebatt og nasjonale og europeiske forpliktelser til utslippskutt burde dette gjøres til gjenstand for nye vurderinger i konsekvensutredningen.

Statoils tilsvar: *Det vises til uttalelse fra Finnmark fylkeskommune, tema D, punkt 1 samt uttalelsene fra KLD og Mdir under tema H.*

Harstad Kommune1. Elektrifisering

Kommunen uttaler at Stortinget ikke må kreve en elektrifisering med kraft fra land på Johan Castberg. Det må heller fokuseres på at Olje- og energidepartementet følger opp at de aksjonspunktene Statoil selv lister opp blir gjennomført med størst mulig effekt for miljøet.

Statoils tilsvar: *Uttalelsen tas til orientering.*

Nordkapp kommune1. Klimaendring

Nordkapp kommune ber om at tema omkring miljø og klima utredes. Klimaendringene har innvirkning på vårt samfunn, likeså miljøpåvirkningen som utbyggingen vil påføre.

Statoils tilsvar: *Det vises til utredningsprogrammet for de tema som vil utredes, med de tillegg som er fremkommet i denne oppsummeringen.*

Tromsø kommune1. Elektrifisering

Kommunen uttaler at Stortinget bør ikke kreve en elektrifisering med kraft fra land på Johan Castberg, fordi kostnader ved elektrifisering, inklusiv teknologiske utfordringer, representerer en risiko for prosjektets gjennomførbarhet. Det må heller fokuseres på at Olje- og energidepartementet følger opp at de aksjonspunktene Statoil selv lister opp blir gjennomført med størst mulig effekt for miljøet.

Statoils tilsvar: *Uttalelsen tas til orientering.*

Harstad regionens næringsforening (HRNF)1. Elektrifisering

HRNF uttaler at CO₂-avgiften er, sammen med kvotesystemet, ett av de viktigste virkemidlene i klimapolitikken i Norge. Avgiften på 410 kroner pr tonn CO₂ medfører at operatørselskap på sokkelen vil innføre tiltak mot utslipp av CO₂ opp til der hvor disse tiltakene koster mer enn 410 kroner pr tonn. Over dette vil de vurdere om det skal iverksettes tiltak for rensing eller at de skal betale CO₂ avgift. Siden dette nivået er satt av Stortinget må dette sees på som det kostnadsnivå en politisk mener det er fornuftig å sette inn rensiltak i stedet for å betale avgift. Dette forholder industrien seg til og agerer der etter. Tiltakskostnaden for elektrifisering av Johan Castberg er beregnet av Pöyry Management Consulting å være mellom 3900 og 5300 kroner pr tonn CO₂. Dersom Johan Castberg skal elektrifiseres med kraft fra land vil dette dermed ligge minimum ca. 10 ganger dagens CO₂ avgift i tiltakskostnad. Det betyr at tiltakskosten over ti ganger høyere enn det nivået Stortinget selv har sagt at er et fornuftig nivå for å innføre rensiltak.

Kraftsituasjonen i Finnmark er i dag sårbar og vil være det frem til den nye infrastrukturen for kraft er på plass. Den er så sårbar at Hammerfest LNG sitt gasskraftverk i dag fungerer som reservestrømaggregat for regionen. I tillegg til Johan Castberg er det svært sannsynlig at det i løpet av de kommende år kommer flere offshoreutbygginger i Barentshavet.

HRNF uttaler at Stortinget må ikke kreve en elektrifisering med kraft fra land på Johan Castberg. Det må heller fokuseres på at Olje- og energidepartementet følger opp at de aksjonspunktene Statoil selv lister opp blir gjennomført med størst mulig effekt for miljøet.

Statoils tilsvar: *Uttalelsen tas til orientering.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Industri energi1. Valg av kraftløsning

Industri Energi viser til at det er gjort en grundig vurdering av kraftløsning for utbyggingen, og uttaler at løsningen med gassturbiner og varmegjenvinning fremstår som en god og effektiv kraftløsning. Det er positivt at løsningen gir en virkegrad på 64 prosent, som i denne sammenheng er høyt.

Tiltakskostnadene for de ulike elektrifiseringsalternativene er etter Industri Energi sin mening så høye at det ikke forsvaret en kraft fra land-løsning i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Videre at elektrifisering ikke er å regne som et godt klimatiltak, da de globale effektene er tvilsomme og muligens kan øke utslipp av klimagasser. Det uttales også at det er teknologisk utfordrende med elektrifisering på Johan Castberg på grunn av avstand til land, og at dette vil påvirke prosjektets fremdrift. Industri Energi uttaler at næringen er inne i krevende tider med lav aktivitet i leverandørindustrien, og understreker betydningen av fremdriften i dette prosjektet, for å sikre arbeidsplasser og kompetanse.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering.*

Naturvernforbundet-Vest Finnmark1. Klimaavtalen og generelt om olje og gassutvinning

Det vises til uttalelse i vedlegg 2

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering*

Nordnorsk petroleumsråd (NPR)1. Kraftforsyning

Statoils utredning konkluderer med at den beste kraftløsningen basert på vurderinger knyttet til økonomi, teknologi og samfunnsmessig lønnsomhet er lokal kraftforsyning på produksjonsinnretningen basert på gasskraft. På grunn av svært lang tidshorisonnt på produksjonen fra Johan Castberg, er deler av disse analysene beheftet med stor usikkerhet. Nordnorsk Petroleumsråd ber om en redegjørelse fra Statoil for hvorfor kraftforsyningen for feltutbyggingen gjøres til gjenstand for sin egen samfunnsøkonomiske analyse og hvorfor kostnadene for kraftforsyningen ikke er en del av de samfunnsøkonomiske analysene for prosjektet som helhet. Dette er viktig å få belyst fordi argumentet om negativ samfunnsøkonomi tillegges stor vekt i vurderingen av kraftløsning for prosjektet.

Produksjonen på Johan Castberg vil gi årlige CO₂-utslipp på 270.000 tonn. Statoil vil i henhold til KU-programmet klargjøre produksjonsinnretningen for kraft fra land dersom forutsetningene for dette skulle endre seg i fremtiden. En delvis eller fullstendig elektrifisering fra land vil i henhold til grunnlagsanalysene gi reduserte CO₂-utslipp globalt. Nordnorsk Petroleumsråd vil derfor be om at dette gjøres til gjenstand for nye vurderinger i konsekvensutredningen sett i lys av dagens klimadebatt og nasjonale, europeiske og internasjonale forpliktelser til utslippskutt.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra Finnmark fylkeskommune, tema D, punkt 1, og til uttalelsene fra KLD og Mdir under tema H.*

E. Konsekvenser for marint miljø-Bruk av kjemikalier, utslipp til sjø og BAT, fysiske inngrep, marin støy og annet

Klima- og miljødepartementet (KLD)

1. Undervannsstøy og fysiske inngrep

Operatøren planlegger å ha en permanent overvåking av reservoaret ved å skyte seismikk 1-2 ganger årlig. Konsekvensutredningen må inkludere en vurdering av påvirkning på sjøbunnen ved legging av kabler og sensorer for seismikk.

Johan Castberg ligger i beiteområde for hval. Utredningen må derfor inkludere en vurdering av bruk av seismikk og hvordan dette kan planlegges for å unngå eventuell påvirkning på marine pattedyr.

Statoils tilsvare: *Dette vil utredes og beskrives i konsekvensutredningen.*

2. Ballastvann

Ballastvannkonvensjonen trer i kraft høsten 2017, her stilles det krav om at alle skip skal ha nødvendig renseteknologi om bord. For eksisterende tonnasje betyr dette at skipene skal ha IMO godkjent utstyr for rensing av ballastvann i drift om bord. Øvrige krav i ballastvannkonvensjonen er allerede gjennomført i norsk rett gjennom ballastvannforskriften. Forskriften vil bli oppdatert når konvensjonen trer i kraft slik a også renskrav omfattes.

Statoils tilsvare: *Uttalelsen tas til etterretning. Statoil er kjent med forskriften og implementering i norsk regelverk.*

Miljødirektoratet (Mdir)

1. Krav/forventninger for Barentshavet

Det særskilte kravet til nullutslipp for både produsert vann og kaks i nord ble fjernet ved oppdatering av forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten i 2011. Mdir påpeker imidlertid er det større usikkerhet knyttet til mulige effekter av produsert vann i Barentshavet enn ellers på sokkelen. Miljødirektoratet mener derfor det her er spesielt viktig at Statoil velger utstyr og teknologier som minimerer utslipp av både olje og kjemikalier til sjø.

Statoils tilsvare: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises til Statoils interne krav om systematisk vurdering og modning av alternative tiltak i alle faser av prosjektutviklingen for å sikre at negative konsekvenser unngås og begrenses, herunder BAT vurderinger for alle typer miljøaspekt. Det vises også til uttalelse fra Mdir under tema «D-Klima, utslipp til luft, kraftløsning/elektrifisering og BAT», punkt 6.*

2. Teknologiutvikling og BAT

Frem mot oppstart av feltet bør Statoil prioritere arbeid med teknologiutvikling for å redusere utslippene til sjø og bidra til etablering av et egnet verktøy for risikovurdering av utslippene i dette havområdet.

Konsekvensutredningen må vise hvilke tiltak som er vurdert for å minimere utslippene til sjø av olje og kjemikalier.

Statoils tilsvare: *Statoils tilsvare: Konsekvensutredningen vil summere opp resultater fra BAT analyser og derav hvilke tiltak som er vurdert for å minimere utslipp til sjø. Statoil har tatt initiativ til et forskningssamarbeid sammen med andre operatører for å utvikle stedsspesifikk miljørisikovurderingsverktøy. Arbeidet utføres av SINTEF og Akvaplan-niva. Verktøyet vil på sikt kunne benyttes for Barentshavet. Det vises også til uttalelse fra Mdir, punkt 5, 6 og 7.*

3. Generelt om bruk av kjemikalier

Miljødirektoratet understreker at operatøren skal legge en helhetlig vurdering til grunn for valg av kjemikalier, der alle variabler som spiller inn for miljørisikoen skal inkluderes slik at man kan vurdere den samlede belastningen. For øvrig vil bruk og utslipp av kjemikalier være gjenstand for en søknadsprosess for tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Miljødirektoratet og vil bli nærmere behandlet i denne prosessen.

Statoils tilsvare: *Statoil legger en helhetlig vurdering til grunn for valg av kjemikalier. Konsekvensutredningen vil presentere hvilke typer kjemikalier som er valgt og miljøklassifisering, mengde forbruk, utslipp til sjø og virkninger av utslipp.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

---

4. Håndtering av borekaks

Det planlegges boring av 30 brønner hvorav 18 produksjonsbrønner på feltet. Boring med vannbasert borevæske vil normalt kunne disponeres på sjøbunnen selv om dette fører til tildekking og konsekvenser for bunnfauna lokalt. Konsekvensutredningen må belyse hvor store områder som blir berørt/tildekket av utslipp av kaks boret med vannbasert borevæske og hvilken betydning dette vurderes å ha for økosystemet, basert på spredningsberegninger og kunnskap om bunnfauna i dette området.

Statoils tilsvar: *Konsekvenser av utslipp av kaks boret med vannbasert borevæske, vurderes til å være begrenset til nærområde, dvs. ut til maksimalt 150 meter. Basert på kunnskap om bunnfauna og med de kjemikalier som er planlagt benyttet ser vi ikke behovet for å gjennomføre spredningsberegninger. Det er ikke påvist korallrev eller tette svampsamfunn på feltet, og potensialet for rekolonisering av forstyrret sediment med dyr fra omkringliggende havbunn er stort. Dette vil beskrives nærmere i konsekvensutredningen.*

5. Bruk og utslipp av biosid i forbindelse med sulfatfjerningsanlegget

Mdir uttaler at det er planlagt bruk og utslipp av store mengder biosid i sulfatfjerningsanlegget. Biosidet inneholder miljøfarlig stoff og utslipp er ikke ønskelig. Konsekvensutredningen bør inneholde en grundig gjennomgang av miljømessige egenskaper og virkemåte og det må redegjøres godt for behovet og alternative muligheter.

Statoil planlegger bruk av det brombaserte biosidet DBNPA i sulfatfjerningsanlegget. Dette er et kjemikal i rød kategori og er et sterkere biosid enn de som er vanlig å bruke (f.eks. natriumhypokloritt). Konsekvensutredningen bør beskrive egenskaper og virkemåte for dette biosidet, herunder økotoksikologiske egenskaper for produktet og nedbrytningsprodukter samt eventuelle biprodukter, og begrunne hvorfor dette biosidet foreslås benyttet på Johan Castberg. Det bør også oppgis utslippsestimater for biosidet inkludert muligheter for å redusere utslippsvolumene på kort og lang sikt. Konsekvensutredningen må også inkludere mulighetene for bruk av andre mer miljøvennlige biosider, samt eventuelle alternative metoder for sulfatfjerning.

Statoils tilsvar: *Uttalelsen tas til etterretning. Dette vil bli grundig belyst i konsekvensutredningen.*

6. Kjølevann- bruk og utslipp av biosid

Det vises til at Statoil planlegger å benytte sjøvann som kjølevann i prosessanlegget, med tilsetning av natriumhypokloritt. Statoil bør beskrive de samlede utslippene av restmengder av biosider, samt eventuelle biprodukter.

Statoils tilsvar: *Uttalelsen tas til etterretning. Dette vil bli belyst i konsekvensutredningen.*

7. Produsert vann

Feltet vil med tiden produsere store mengder produsert vann som planlegges reinjisert og brukt som trykkstøtte. Statoil planlegger for 95 % regularitet i injeksjonen.

Det må i konsekvensutredningen redegjøres for hvilken rensegrad som skal oppnås for vann som skal injiseres og vann som går til utslipp når det ikke kan injiseres.

Mdir sin erfaring er at mange felt som har planlagt med injeksjon av produsert vann stopper med dette etter en tid, ofte basert på reservoarmessige forhold. Konsekvensutredningen bør derfor si noe om sannsynlighet for at dette kan skje på Johan Castberg.

Videre må det redegjøres for hvordan en høy regularitet på injeksjonen skal sikres, og det må utredes alternative, miljømessig gode disponeringsmåter for produsert vann, herunder injeksjon i andre formasjoner, dersom injektiviteten i reservoaret reduseres over tid.

Statoils tilsvar: *Renseanlegget er prosjektert for å oppnå en utløpskonsentrasjon på 15 mg/l olje i vann (månedsmiddel). Ved nedetid på re-injeksjonsanlegget vil rensert produsert vann gå til utslipp. Det er mange forhold som spiller inn med hensyn til rensegrad for ulike komponenter i produsert vann og hvor mye av de tilsatte kjemikalier som følger vannfasen. Før feltene kommer i drift er det også lite kunnskap om innløpskonsentrasjonen i produsert vann for det spesifikke feltet. Rensegraden kan dermed ikke anslås, men basert på målinger gjennomført for felt i drift anslås det forventede utløpskonsentrasjoner av olje i vann og andre naturlige komponenter. Kjemikalievurdering, inkludert*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

kunnskap om hvor stor andel som følger vannet, benyttes for å anslå konsentrasjon av de aktive kjemikaliekomponentene i utslippsvannet. Disse utløpskonsentrasjonene benyttes for vurdering av miljørisiko og mulige konsekvenser ved utslipp av produsert vann. Det vil i størst mulig grad gjøres en steds spesifikk vurdering av miljørisiko og konsekvenser av produsert vann (jf. programmet).

Konsekvensutredningen vil beskrive risiko i forhold til redusert injektivitet, herunder gi en kvalitativ beskrivelse av sannsynligheten for at dette skal skje. Det vil også som del av konsekvensutredningen gjennomføres sensitivitetsberegninger, hvor miljørisiko og mulige konsekvenser av utslipp ved redusert injektivitet vil vurderes.

Et viktig element i injeksjonstrategien for feltet er at injeksjonsvannet, i tillegg til å renses, kjøles før det injiseres. Kjøling i nærbrønnsområdet bidrar til å sikre en ønsket oppsprekking lokalt rundt brønnen og dermed øke injektiviteten i reservoaret. I konsekvensutredningen vil det kort redegjøres for hvilke tiltak som vil kunne bli vurdert iverksatt dersom det i drift skulle vise seg at injektiviteten reduseres. Slike tiltak kan eksempelvis være å injisere rent sjøvann i perioder for å rense opp brønnen, utføre brønnvedlikehold eller rekomplettere/sidebore vanninjeksjonsbrønnene. Det mest aktuelle tiltaket er å øke injeksjonstrykket for å re-etablere injeksjonen. Det er også mulig å bore flere nye injeksjonsbrønner. Injeksjon i andre formasjoner enn de påviste reserovarsonene (Stø, Nordmela, Tubåen) anses ikke på dette tidspunktet som et alternativ, fordi det ikke er identifisert formasjoner med tilstrekkelig reservoarkvalitet og utstrekning. Injeksjon i andre formasjoner, vil som alternativ måtte vurderes i drift dersom injektiviteten reduseres og det ikke er bedre alternativer for å opprettholde denne. I en eventuell fremtidig utredning i drift (dersom det skulle oppstå perioder med redusert injektivitet), vil en også som alternativ måtte vurdere risiko og konsekvensene av å slippe ut noe mer rensert produsert vann i perioder. Slike fremtidige vurderinger vil måtte basere seg på reservoartekniske analyser, faktiske utslippsmålinger og renseanleggets funksjonalitet.

8. Smøreolje og neddykkete sjøvannspumper

Dersom det planlegges for neddykkete sjøvannspumper bør Statoil beskrive hvilken smøreolje som planlegges benyttet og hvilke valg som kan gjøres for å forhindre lekkasje av smøreolje som går til sjø.

Statoils tilsvare: Johan Castberg er planlagt utbygd med neddykkete sjøvannspumper. Uttalelsen tas til etterretning.

9. Hydraulikkvæske

Bruk av vannbasert hydraulikkvæske for å operere havbunnsmanifolder er omtalt i programmet, men det er ikke opplyst om det planlegges et åpent eller lukket system. Konsekvensutredningen bør beskrive dette og eventuelt hvilke utslippsmengder som forventes. Mulig elektrisk styring av havbunnsmanifolder bør også omtales.

Statoils tilsvare: Det er planlagt et åpent system for hydraulikkvæske. Vurderinger for valg av hydraulikkssystem vil bli beskrevet i konsekvensutredningen. Det vil bli gjennomført en kjemikalievurdering hvor det vil være fokus på valg av kjemikalier i gul og grønn kategori. Type kjemikalier og miljøklassifisering, mengde forbruk, utslipp og virkninger vil bli belyst i konsekvensutredningen.

10. Undervanns lekkasjedeteksjon

Små akutte utslipp og lekkasjer av hydrokarboner og hydraulikkvæsker fra subseasystemer (havbunnsrammer) kan til sammen gi betydelige utslippsmengder over tid. Implementering av teknologi for deteksjon av undervannslekkasjer ved kilden, vil forhindre at små utslipp vedvarer over tid.

Systemer for lekkasjedeteksjon knyttet til havbunnsanlegg bør derfor utredes, herunder små punktmåling (biosensorer, kapasitans og metan-sniffere) og områdedetektering (aktiv og passiv akustisk og optiske kameraer og fiberoptiske metoder). Også elektrisk styrte ventiler for bruk på havbunnen bør utredes. Ventilene vil redusere behovet for kjemikalier og volum med hydraulikkvæske i sirkulasjon. Løsningen gjør også at utbyggingen blir mindre komplisert da antall ventiler for å styre hjelpesystemene blir redusert, jf. Petroleumstilsynets RNNP-rapport av 2016. Vi ser det som viktig at Statoil redegjør for planer for lekkasjedeteksjon knyttet til havbunnsanlegg og hvilke systemer som er planlagt implementert.

Statoils tilsvare: Konsekvensutredningen vil beskrive hvilke systemer som er valgt for lekkasjedeteksjon.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

---

11. Seismikk- marin støy

Statoil vurderer å plassere ut et permanent overvåkingssystem på sjøbunnen med 180 km fiberoptisk /elektrisk kabel for signal-overføring, med totalt 3600 sensorer. Systemet planlegges operert med et overflatefartøy som i en til to kortere perioder pr år vil skyte seismikk.

Johan Castberg ligger i beiteområde for hval og utredningen må inkludere en vurdering av bruk av seismikk og hvordan dette kan planlegges for å unngå eventuell påvirkning på marine pattedyr.

Statoils tilsvaer: *Dette vil utredes og beskrives i konsekvensutredningen.*

12. Ballastvann

Vedrørende ballastvann fra tankskip som skal frakte olje fra Johan Castberg bør det beskrives i KU hvilke rutiner som vil bli fulgt med hensyn til fylling og tømning av ballastvann, og eventuell bruk av teknologi (herunder tilsetning av biosid) som vil benyttes for å drepe eller uskadeliggjøre organismer som følger med ballastvannet.

Statoils tilsvaer: *Ballastvannhåndtering vil være i henhold til gjeldende krav. Det vises også til uttalelse fra KLD, punkt 2. Ballastvannhåndtering og risiko for introduksjon av fremmede arter vil beskrives i konsekvensutredningen.*

Sjøfartsdirektoratet1. Utslipp av kloakk

Vi regner med utslipp av kloakk skjer iht. MARPOL vedlegg 4 og at kloakkrenseseanlegg tilfredsstillende kravene i regel 9.

Statoils tilsvaer: *Valg av system for håndtering av kloakk vil tilfredsstillende krav i petroleumsregelverket samt Forurensningsloven. Virkninger av utslipp vil bli beskrevet i konsekvensutredningen.*

2. Ballastvannkonvensjonen

Sjøfartsdirektoratet gjør oppmerksom på at kravene for ikrafttredelse av ballastvannkonvensjonen nå er oppfylt og at konvensjonen trer i kraft 8. september 2017.

Statoils tilsvaer: *Statoil er kjent med regelverket og kravene vil bli fulgt opp.*

Nordland Fylkeskommune (NFK)1. Konsekvenser for det marine økosystemet

Fylkesrådet ønsker at konsekvensutredningen skal inneholde vurderinger knyttet til konsekvenser for Barentshavet som produktivt havområde. Det må utredes nærmere hvordan økosystemene vil berøres, samt konsekvenser for fiskeribestandene.

Statoils tilsvaer: *Konsekvensutredning vil gjennomføres innenfor rammene av en feltutbygging, og beskrive konsekvenser og avbøtende tiltak i utbygging og drift. Det vises til forvaltningsplanen for Barentshavet som vil benyttes sammen med fagspesifikke utredninger for Johan Castberg.*

Troms Fylkeskommune (TFK)1. Konsekvenser for det marine økosystemet

Det er ikke lagt opp til å gjennomføre utredninger knyttet til konsekvenser for Barentshavet som verdens mest produktive havområde, med bunndyrsamfunn, store bestander og nøkkelarter av fisk, sjøfugl og sjøpattedyr. I lys av dette bør KU-programmet legges opp til grundige undersøkelser hvor man ser på hvordan økosystemene vil berøres og hvilke konsekvenser dette medfører eller vil kunne medføre for fiskebestandene og fiskerinæringen.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra NFK 1*

F. Sikkerhet, miljørisiko og oljevernberedskap

Klima- og miljødepartementet (KLD)

1. Miljøverdier, miljørisiko og beredskap

Klima og miljødepartementet uttaler:

- a. Miljørisikoanalyser viser at sjøfugl på åpent hav er utsatt for størst miljørisiko. Norsk rødliste for arter 2015 lister opp 18 fuglearter på Svalbard som truet, hvorav 6 av disse vil potensielt finnes i havområdene ved Johan Castberg i løpet av året (alke, lomvi, polarlomvi, krykkje og polarmåke). Konsekvensutredningen bør komme nærmere inn på hvilke bestander og kolonier av sjøfugl som kan påvirkes innen mulige influensområder fra aktiviteter på feltet til ulike tider av året, samt bestandsstørrelser og rødliste status. KLD ber om at Statoil synliggjør i konsekvensutredningen hvordan risikoen for påvirkning på sjøfuglbestandene i området vil håndteres.
- b. Mange hvalarter trekker nordover til Barentshavet for å beite. Når det gjelder akutte oljesøl, er hvalene spesielt utsatt for overflateforurensning, da de må til overflaten for å puste. Havområdene rundt Johan Castberg og Bjørnøya er mye benyttet av ulike arter sjøpattedyr store deler av året, hvor forekomst og tetthet av disse varierer i tid og rom. Det bør også synliggjøres hvordan risikoen for påvirkning på sjøpattedyrbestandene i området vil håndteres, herunder støy og eventuelle akutte utslipp av olje.
- c. Johan Castberg ligger i et område med viktige naturressurser og naturverdier som kan være sårbare for påvirkning. Beliggenheten tilsier at et større utslipp vil kunne berøre særlig verdifulle og sårbare områder både ved Bjørnøya, polarfronten, og områder som kan ha sjøis om vinteren og våren, når iskanten er spesielt sårbar. KLD ser det som svært viktig at risiko og mulige konsekvenser for disse særlige verdifulle og sårbare områdene vektlegges i utredningsarbeidet. Vi ber om at konsekvensutredningen inkluderer is fylte farvann både som habitat for sjøfugl og pattedyr, samt som transportør av olje fra akutte oljeutslipp.

KLD påpeker at det vil være svært viktig med tilfredsstillende beredskap i dette området. Det vil være betydelige utfordringer knyttet til beredskap. Konsekvensutredningen må beskrive disse utfordringene og løsninger for håndtering av beredskap mot akutt forurensning.

Statoils tilsvare:

Miljørisiko- og beredskapsanalysene skal oppdateres. Risiko og konsekvenser for ressurser og sårbare områder (Bjørnøya, polarfront, iskant, marine pattedyr, sjøfugl og fisk) av et eventuelt større utilsiktede utslipp på feltet vil utredes og oppsummeres i konsekvensutredningen. Utfordringer og løsninger for beredskap mot akutt forurensning vil beskrives.

Miljørisikoanalysen og oljedriftsmodellering vil følge beste praksis, henholdsvis MIRA 2007 og "Oljedriftsmodellering for standard miljørisikoanalyser – beste praksis. Driverdata, inngangsdata og innstillinger. 5. Februar 2016", og vil bli basert på oppdatert modellverktøy som har blitt forbedret i forhold til å simulere oljedrift i områder med is. Drivbanesimulering og sesongmessige variasjoner av oljedrift vil også bli lagt til grunn for risiko- og mulige konsekvenser av et eventuelt utslipp.

De mest oppdaterte datasettene for sesongmessig utbredelse av biologiske ressurser, vind, strøm og is vil benyttes. I tillegg vil kvalitative beskrivelser inkluderes.

Det vil være et spesielt fokus på å beskrive risiko for sjøfugl ut fra deres, bestandsstørrelse, bestandsandel og utbredelse i influensområdet til et eventuelt større utslipp. Sesongmessige variasjoner, rødliste status, sårbarhet og restitusjonsevne ut fra deres biologi og flyttemønster vil også beskrives.

Datagrunnlaget for marine pattedyr, spesielt hval, er mer sparsomt, men alle tilgjengelig data vil bli benyttet for vurdering av risiko og mulige konsekvenser av et uhellsutslipp, inkludert oppdaterte data for isbjørn.

Eventuelt bidrag til overvåking innenfor rammen av Johan Castberg vil bli vurdert. Det vises også til uttalelse og tilsvare til Mdir, tema B-miljøverdier, punkt 1, og Polarinstituttet- tema B-punkt 1.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser**Miljødirektoratet (Mdir)**1. Miljørisiko- og beredskapsanalyser

Programmet viser til miljørisikoanalyser utført i 2012, og at nye analyser skal gjennomføres som grunnlag for konsekvensutredningen. Miljødirektoratet understreker at det er viktig med oppdaterte analyser siden både metoder og inputdata er videreutviklet og forbedret siden 2012. Konsekvensutredningen bør synliggjøre hvilket beredskapsbehov som er identifisert, slik at det er mulig med tidlig planlegging for å sikre tilstrekkelig tilgjengelige ressurser.

Konsekvensutredningen bør inkludere beskrivelse av miljørisiko og beredskap mot akutt forurensning knyttet til ulike typer utslipp som kan forekomme fra boring, utbygging, rørledninger, havbunnsrammer, produksjon og transport av petroleum, inkludert effekten av de risikoreduserende tiltak som velges for den valgte utbyggingsløsningen.

Statoil peker på at tidligere miljørisikoanalyser for aktivitet i dette området viser at sjøfugl på åpent hav er utsatt for størst miljørisiko, men at det er usikkerhet i datagrunnlaget. Gitt større forekomster av sjøfugl i dette området bør Statoil vurdere eventuelle risikoreduserende tiltak, herunder overvåkingsmetoder som f.eks. fastmontert radarteologi på innretningen for kartlegging og registrering av sjøfugl.

Beredskapsanalysen bør beskrive hvilke utfordringer som er relevante med hensyn til bruk av mekanisk utstyr og dispergeringsmidler under de værforhold som må påregnes i området (f.eks. lysforhold/sikt, lave temperaturer/ising). Det bør beskrives hvilket utstyr og systemer som planlegges benyttet og begrensningene med utstyret. Vurderingene må ta hensyn til at det kan oppstå behov for å gjennomføre aksjoner lenger nord for lokasjonen der innretningene er plassert dersom et akutt oljeutslipp skulle drive mot nord.

Beredskapsanalysen bør beskrive hvilke systemer som vil bli implementert for deteksjon og fjernmåling/overvåking, og hvilke begrensninger dette utstyret vil ha under ulike klimatiske faktorer og for de aktuelle oljetyperne. I denne sammenheng bør det også beskrives hvilke kommunikasjons- og dataoverføringsystemer som planlegges tatt i bruk for koordinering av fartøyer, helikoptre og fly ved en beredskapsaksjon rundt Johan Castberg. Miljødirektoratet forutsetter at løsninger for deteksjon og fjernmåling presenteres for oss i god tid før søknad om tillatelse sendes inn.

Planlagt beredskapsorganisasjon og beredskapsløsning bør beskrives så langt som mulig i konsekvensutredningen, herunder tilgjengelighet av fartøyer og systemer for bekjempelse og systemer for deteksjon og fjernmåling/overvåking, og samarbeid med andre i området.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til etterretning. Det vises også til tilsvaer til KLD, tema F, punkt 1. Overvåking vil foreslås innenfor rammene av Johan Castberg prosjektet. Det vises også til Miljødirektoratets uttalelser under tema B.*

Norsk Polarinstitutt (NPI)1. Miljørisiko

Norsk Polarinstitutt er svært bekymret for konsekvensene ved akutt forurensning i form av oljeutslipp ihht. scenariene i høringsdokumentet. Dette vil kunne ha betydelige følger for sjøfuglbestandene i området. Figurene 31 og 32 i forslag til program viser hvordan rådende havstrømmer vil føre drivende olje fra bunn eller overflateutslipp inn i kjerneområdene for sjøfugl i Barentshavet. Også forurensning fra drift med utslipp av borevæsker og produsert oljeholdig vann med maksimalt utslipp av 28 000 m³/d vil lokalt bidra til forurensning av havoverflaten og være en potensiell trussel særlig mot sjøfugl som oppholder seg i området.

NPI lister miljørisiko for utvalgte skadekategorier som følger:

- Sjøfugl i åpent hav - størst miljørisiko i høst- og vintersesongen.
- Kystnære verdifulle økologisk komponenter – størst miljørisiko i vårsesongen.
- Strandhabitat – lav miljørisiko i alle sesonger.
- Iskantsone – lav miljørisiko i alle sesonger (men utslaget størst i vårsesongen)

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Miljørisikoanalysen og beredskapsplaner vil oppdateres. Det vises også til uttalelsene fra KLD og Mdir tema F, punkt 1.*

Finnmark fylkeskommune (FFK)

1. Oljevernberedskap

Med hensyn til oljevernberedskap sier utkastet at det vil være behov for 9 NOFO-systemer for oljevernbarriere 1 og 2. Videre sier utkastet at det er mindre enn 1 % sannsynlighet for stranding av olje på land (fastland eller Bjørnøya) og at det derfor ikke er behov for barriere 3 og 4 som omfatter kystnære områder, og barriere 5 som omfatter strandsanering.

Finnmark fylkeskommune er enig i at sannsynligheten for landpåslog av olje er liten som følge av den store avstanden, men mener likevel at barriere 3, 4 og 5 bør utredes i konsekvensutredningen. FFK uttaler at et overflateutslipp på feltet vil avstanden til land gjøre at oljen i stor grad tas opp i vannmassene før landpåslog, men i verst tenkelige scenario er landpåslog mulig, noe som fremgår av oljedriftanalysene i KU-programmet. Videre utgjør transport av oljen i tankbåter også en mulig kilde til uhellsutslipp. Finnmark Fylkeskommune krever derfor at også Johan Castberg lisensen skal bidra til å styrke den kystnære beredskapen.

Statoils tilsvar: *Den oppdaterte miljørisikoanalysen for Johan Castberg vil ligge til grunn for oljevernberedskapsanalysen, og derav dimensjonering av oljevernberedskap og hvordan denne kan organiseres. Det vil blant annet vurderes hvordan regionale ressurser kan bidra til en effektiv oljevernberedskap, samt eventuelt behov for kompetanse. Uhellsscenarier i forbindelse med tankerkollisjon på feltet vil inkluderes, men eventuelle skipskollisjoner utenfor Johan Castberg området vil ikke være del av miljørisikovurderingen og konsekvensutredningen for Johan Castberg. Det vises også til uttalelsene og tilsvar til KLD og Mdir, tema F, punkt 1.*

Nordland Fylkeskommune (NFK)

1. Oljevernberedskap

I forslaget fremgår at miljørisikoanalyser og oljeberedskapsplaner er foreløpige og skal oppdateres. NFK uttaler at det er viktig at oppdaterte miljøanalyser og beredskapsplaner også inkluderer konsekvenser ved økt skipstrafikk i forbindelse med frakt til markedet. Økt virksomhet i nord medfører økt skipstrafikk også utenfor kysten av Nordland, og Nordland fylkeskommune mener derfor det er viktig å utrede behovet for å styrke den kystnære beredskapen.

Statoils tilsvar: *Det vises til uttalelse og tilsva*r til FFK, tema F, punkt 1.

Troms Fylkeskommune (TFK)

1. Kystnær oljevernberedskap

TFK uttaler at sannsynlighet for landpåslog av olje er liten som følge av den store avstanden og det antas at ved et overflateutslipp på felt vil oljen i stor grad tas opp i vannmassene før landpåslog. Men i verst tenkelige scenario er landpåslog mulig, noe som fremgår av oljedriftanalysene i KU-programmet. Videre utgjør transport av oljen i tankbåter også en mulig kilde til uhellsutslipp. Troms fylkeskommune forventer derfor at Johan Castberg-lisensen bidrar til å styrke den kystnære beredskapen.

Statoils tilsvar: *Det vises til uttalelse og tilsva*r til FFK, tema F, punkt 1.

Hammerfest kommune

1. Oljevernberedskap

Kommunen viser til den foreløpige beredskapsanalysen referert i programmet, som angir at Johan Castberg kun har behov for oljevernbarriere 1 og 2 (de to første beredskapsbarrierene i området rundt produksjonsenheten). På grunn av avstanden til land, er det angitt at det er mindre enn 1% sannsynlighet for stranding av olje på land, og at det derfor ikke vil være nødvendig å etablere oljevernberedskap for barriere 3 og 4 (kyst) og barriere 5 (strandrensing). Hammerfest kommune ber likevel om at Statoil i det videre arbeid med PUD'en bruker de erfaringene og den beredskapen som er bygd opp i forbindelse med utbyggingen av Goliat, som grunnlag for videre planlegging av oljevernberedskapen. Særlig gjelder dette det direkte beredskapssamarbeidet med fiskeflåten.

Hammerfest kommunestyre ber om at det gjøres en ny vurdering av oljevernberedskap for barriere 3 og 4 (kyst) og barriere 5 (strandrensing), samt mulighet for opprettelse av fuglevaskeri.

Statoils tilsvar: *Det vises til uttalelse og tilsva*r til FFK, tema F, punkt 1. *Det presiseres også at den oppdaterte beredskapsanalysen for Johan Castberg vil være grunnlag for de tiltak som vurderes.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

---

2. Hammerfest sykehus

Som akutt sykehus for den eksisterende virksomhet på Snøhvit og Goliat, er Hammerfest sykehus allerede i dag en svært viktig del av den helsemessige beredskapen for petroleumsvirksomhet. Med sin nærhet også til de forestående utbyggingene på Johan Castberg,

Alta/Gotha og Wisting, m.fl. vil sykehuset framover få en enda viktigere rolle for petroleumaktiviteten i nordområdene. Det er derfor viktig at Statoil som operatør på Johan Castberg, har tett samarbeid med sykehuset i arbeidet med PUD'en, og også videre i utbyggings- og driftsfasen.

Statoils tilsvar: Beredskapsanalysen og beredskapsplan vil, foruten beredskap for akutte utslipp, ikke oppsummeres i KU. Dette vil være del av PUD del I.

Harstad kommune1. Kystnær oljevernberedskap

Kommunen uttaler at oljeutslipp fra Johan Castberg kan nå land, og at logistikk løsningen til feltet er oljetankere. Dette må medføre at Statoil medvirker til den kystnære beredskapen blant annet ved bruk av fiskebåter etter Goliat modellen. Dette gjelder både i Finnmark og videre sørover i Troms og Nordland for å skape en helhetlig beredskap langs hele kysten som kan respondere på utslipp fra produksjon og transport fra petroleumsvirksomheten. Effektene av dette i form av regionale ringvirkninger må synliggjøres i Konsekvensutredningen.

Statoils tilsvar: Det vises til uttalelse og tilsva

r til FFK, tema F, punkt 1. Det presiseres at beredskapsplanen for Johan Castberg vil omfatte scenarier for tanker kollisjon på feltet, men vil ikke omfatte skipskollisjoner utenfor Johan Castberg området.**Lenvik Kommune**1. Kystnær oljevernberedskap

Kommunen uttaler at oljeutslipp fra Johan Castberg kan nå land så lenge logistikk løsningen til feltet er oljetankere. Derfor må Statoil medvirke til den kystnære beredskapen, blant annet ved bruk av fiskebåter etter «Goliat-modellen». De tre nordlige fylkene må ha en helhetlig kystberedskap som kan respondere på utslipp fra produksjon og transport fra petroleumsvirksomheten.

Statoils tilsvar: Det vises til uttalelse og tilsva

r til FFK og Harstad kommune, tema F, punkt 1.**Narvik Kommune**1. Kystnær oljevernberedskap

Kommunen uttaler at oljeutslipp fra Johan Castberg kan nå land så lenge logistikk løsningen til feltet er oljetankere. Derfor må Statoil medvirke til den kystnære beredskapen, blant annet ved bruk av fiskebåter etter «Goliat-modellen». De tre nordlige fylkene må ha en helhetlig kystberedskap som kan respondere på utslipp fra produksjon og transport fra petroleumsvirksomheten.

Statoils tilsvar: Det vises til uttalelse og tilsva

r til FFK og Harstad kommune, tema F, punkt 1.**Nordkapp Kommune**1. Beredskap og kompetanse

Kommunen påpeker at Barentshavet er et verdifullt og sårbart område. Produktiviteten er høy, og det finnes unike bunndyrsamfunn, store bestander og nøkkelarter av fisk, sjøfugl og pattedyr.

Til tross for en svært liten sannsynlighet for landpåslag av olje ved utslipp fra felt, finnes det en liten mulighet for dette. Forslaget sier ingenting om den økte risikoen fra den økte trafikken i form av tankbåter med råolje langs kysten, som erfaringsmessig viser seg å utgjøre den største risikoen for utslipp og påslag av olje. Nordkapp kommune mener derfor det bør utredes konsekvenser for denne økte trafikken, samt at det utarbeides forslag til å styrke oljevernberedskapen, inkludert de kystnære barrierene 3 og 4.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Det forventes at eksisterende kompetansemiljø i Finnmark nyttes og gis muligheter for videreutvikling. Det innebærer at trening av personell både innenfor oljevern, sjøredning og skipsoperasjoner blir søkt brukt av operatører i Barentshavet. Det søkes et samarbeid om framtidig kompetansebehov, slik at personell og organisasjoner i Finnmark får muligheter til oppdrag.

Nordkapp Maritime fagskole og videregående skole tilbyr utdanningsprogrammer på videregående nivå og maritim utdanning på fagskolenivå. Nordkapp Maritime fagskole har lang erfaring og opparbeidet seg bred faglig kompetanse innen maritim utdanning. Skolen er også godkjent av NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i svare til samfunnets behov for arbeidskraft, og det er derfor viktig at kompetansebehovet kommer tydelig fram i den videre prosessen. Dette vil være med på å styrke utdanningssektoren slik at det er mulig å omstrukturere på studietilbud i forhold til behov. Statoil benytter seg av de allerede opparbeidede miljøer innen utdanning og kursing innen nautikk og oljevern.

Nordkapp kommune forventer at bl.a. behovet for praksisplasser på båter blir ivaretatt av den aktivitet som planlegges i Barentshavet i form av praksisplasser til studentene. Kompetansen innen oljevernberedskap vil stå sentralt ved en økt aktivitet i Barentshavet. Det faglige miljøet i Nordkapp er ledende på trening under arktiske forhold samt av utstyr som kan detektere olje i mørket, og har mange måneder i året hvor klima og arktiske forhold med mørke og is spiller en stor rolle. Dette trenes mest kostnads og tidseffektivt i simulator. Denne kompetansen og utstyret finnes allerede i Nordkapp. Nordkapp kommune ber Statoil om å hørte erfaringer av ENI Norges arbeid med trening av mannskap innen oljevern, beredskap og skipsoperasjoner.

Verken punkt 4.3 eller 6.13 går nærmere inn på det operative i oljevernberedskapen i forhold til lokalisering, opptrening, bemanning og mannskapsskifte. Nordkapp kommune krever at utbyggingen og petroleumsaktivitet i Barentshavet skal danne grunnlag for kompetansebygging i regionen, og at dette aspektet tas inn i den videre KU-prosessen. I tillegg henviser Nordkapp kommune til punkt 6.5 om miljøovervåkning, hvor vi mener det lokale kompetansemiljøet må tas inn i den videre utredningen. utdanningen). Den videregående skolen skal

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse og tilsvaer til FFK og Harstad kommune, tema F, punkt 1. Miljørisiko og beredskapsanalyser for et eventuelt landanlegg, og transport til og fra dette, vil bli utredet av andre tiltakshavere. Beredskapsanalysen vil avdekke hvilke beredskapstiltak som skal iverksettes, inkludert behov for kompetanseoppbygging.*

Uttalelsen fra Nordkapp kommune om utdanningstilbud og kompetansemiljø i kommunen samt forventninger til kompetanseoppbygging og vedlikehold av kompetanse tas til orientering. Det vises i denne sammenheng også til tema H.

Tromsø kommune1. Kystnær oljevernberedskap

Kommunen viser til at oljeutslipp fra Johan Castberg kan nå land, samtidig som logistikk-løsningen til feltet er oljetankere. Derfor må Statoil medvirke til den kystnære beredskapen, blant annet ved bruk av fiskebåter etter Goliat-modellen. Dette gjelder både i Finnmark og videre sørover i Troms og Nordland for å sikre en helhetlig beredskap langs hele kysten. Effekten av dette i form av regionale ringvirkninger må synliggjøres i konsekvensutredningen

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse og tilsvaer til FFK og Harstad kommune, tema F, punkt 1*

Alta Næringsforening (ANF)1. Kystnær oljevernberedskap

ANF uttaler at også bruk av fiskebåter i oljevernberedskap etter Goliat-modellen må vurderes, særlig i forhold til ilandføring med Shutteltankere. ANF viser til utplassering av oljeutstyr, beredskapsbåter og annet relevant utstyr og infrastruktur på strategiske steder, slik at miljøet på Finnmarkskysten til enhver tid blir ivaretatt.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse og tilsvaer til FFK og Harstad kommune, tema F, punkt 1. Miljørisiko og beredskapsanalyser for et eventuelt landanlegg, og transport til og fra dette, vil bli utredet av andre tiltakshavere.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser**Harstad regionens næringsforening (HRNF)**1. Beredskap og regionale virkninger

At oljeutslipp fra Johan Castberg kan nå land og at logistikk løsningen til feltet er oljetankere, må medføre at Statoil medvirker til den kystnære beredskapen blant annet ved bruk av fiskebåter etter Goliat modellen. Dette gjelder både i Finnmark og videre sørover i Troms og Nordland for å skape en helhetlig beredskap langs hele kysten som kan respondere på utslipp fra produksjon og transport fra petroleumsvirksomheten. Effektene av dette i form av regionale ringvirkninger må synliggjøres i Konsekvensutredningen.

Statoil mener at det liten grad av sannsynlighet for at det ved et oljeutslipp på Johan Castberg vil komme olje inn i strandsonen på fastlandet eller på øyene i Barentshavet. Olje fra Johan Castberg vil bli transportert på skip og det er en gjengs oppfatning at oljeutslipp fra skip er en mer sannsynlig og større trussel enn utslipp fra en produserende enhet. At oljeutslipp fra Johan Castberg kan nå land og at logistikk løsningen til feltet er oljetankere må medføre at Statoil medvirker til den kystnære beredskapen blant annet ved bruk av fiskebåter etter Goliat modellen. Dette gjelder både i Finnmark og videre sørover i Troms og Nordland for å skape en helhetlig beredskap langs hele kysten som kan respondere på utslipp fra produksjon og transport av produkter fra petroleumsvirksomheten.

Statoils tilsvar: *Det vises til uttalelse og tilsva*r til FFK og Harstad kommune, tema F, punkt 1.

Industri energi1. Helse, miljø og sikkerhet

Industri Energi forventer en nærmere beskrivelse av tiltak for å sikre et godt arbeidsmiljø og hindre definerte farer og ulykkes-hendelser, samt beredskapstiltak. Forslaget viser til at disse områdene skal være oppsummert i kapittel 4, hvilket i stor grad uteblir. Det fordrer en nærmere beskrivelse av SAR, dedikerte beredskapsfartøy for personell, evakueringsmidler, verneutstyr m.m. Sentrale element relatert til HMS utfordringer i nordområdene må fremgå av forslaget. Dette må også trekkes med videre til kap. 6 Forslag til videre utredningsaktiviteter.

I det videre arbeidet forventes også tilfredsstillende arbeidstakermedvirkning samt at arbeidsspråk er norsk.

Statoils tilsvar: *Dette vil beskrives som del av PUD-del I og vil kun bli kort beskrevet i konsekvensutredningen (Pud-del 2).*

Nordkappregionens Næringshage (NRN)1. Oljevernberedskap

NRN uttaler at de ønsker konsekvensutredning som også ivaretar den kystnære beredskapen – både i et ringvirkningsperspektiv og et beredskapsperspektiv. Dersom man etablerer en terminal på Veidnes vil det være naturlig med en styrking av den kystnære beredskapen.

Den maritime fagskolen i Nordkapp tilbyr opplæring og trening innen oljevern. I et ringvirkningsperspektiv er det også interessant å se på effekten dersom også disse tjenestene kjøpes lokal/regionalt. Den maritime operasjonelle kompetansen er knyttet til miljøet i Nordkapp hvor skolen er et sentralt element. Det burde være legitimt å utnytte de «naturgitte» fordelene man har i området, dersom skolen og miljøet for øvrig er konkurransedyktig.

Innen ringvirkningsperspektivet er også muligheten til å dele opp driftsorganisasjonen på en slik måte at kompetansen i Nordkapp kan benyttes sentral. Overvåkingsteknologien utviklet av Aptomar er svært sentral i de opplæringsaktivitetene skolen tilbyr, og kan sammen med annen teknologi også være en sentral del av miljøovervåkingen nevnt i pkt. 6.5.

Statoils tilsvar: *Det vises til uttalelse og tilsva*r til FFK, tema F, punkt 1. *Beredskapsanalysen vil avdekke hvilke beredskapstiltak som skal iverksettes, inkludert behov for kompetanse. Systemer for deteksjon og overvåking av et eventuelt uhellsutslipp vil beskrives i konsekvensutredningen.*

Naturvernforbundet-Vest-Finnmark1. Miljørisiko

Det vises til uttalelser i vedlegg 2.

Statoils tilsvar: *Uttalelsen tas til orientering*

Nordnorsk Petroleumsråd (NPR)

1. Oljevernberedskap og miljø

NPR viser til programmet og at det vil være behov for 9 NOFO-systemer for oljevernbarriere 1 og 2. Videre sier utkastet at det er mindre enn 1 % sannsynlighet for stranding av olje på land (fastland eller Bjørnøya) og at det derfor ikke er behov for barriere 3 og 4 som omfatter kystnære områder, og barriere 5 som omfatter strandsanering.

NPR uttaler at barriere 3, 4 og 5 må utredes i konsekvensutredningen. Ved et overflateutslipp på felt vil avstanden til land gjøre at oljen i stor grad tas opp i vannmassene før landpåslag, men i verst tenkelige scenario er landpåslag mulig, noe som fremgår av oljedriftanalysene i KU-programmet. Videre utgjør transport av oljen i tankbåter også en mulig kilde til uhellsutslipp. Nordnorsk Petroleumsråd krever derfor at også Johan Castberg lisensen skal bidra til å styrke den kystnære beredskapen både i Finnmark og videre sørover i Troms og Nordland for å skape helhetlig beredskap langs hele kysten som kan respondere på utslipp fra produksjon og transport fra petroleumsvirksomheten.

Statoils tilsvar: *Det vises til uttalelse og tilsva*r til FFK og Harstad kommune, tema F, punkt 1.

Polarkonsult AS

1. Oljevernberedskap

Polarkonsult uttaler at oljeutslipp fra Johan Castberg kan nå land så lenge logistikk-løsningen til feltet er oljetankere. Derfor må Statoil medvirke til den kystnære beredskapen, blant annet ved bruk av fiskebåter etter «Goliat-modellen». De tre nordlige fylkene må ha en helhetlig kystberedskap som kan respondere på utslipp fra produksjon og transport fra petroleumsvirksomheten.

Statoils tilsvar: *Det vises til uttalelse og tilsva*r til FFK og Harstad kommune, tema F, punkt 1.

G. Fiskeri- og andre næringsinteresser

Fiskeridirektoratet

1. Havbunnsinstallasjoner

Fiskeridirektoratet er opptatt av at frie spenn reduseres til et minimum, samt at en graver ned rør og kabler der det er mulig for å redusere bruk av steinfyllinger. Videre er det viktig at helningsvinkel på steininstallasjoner er så liten som mulig slik at trålrudskaper lettere kan krysse disse uten å grave med seg steinmasser som kan medføre tap av redskap og/eller fangst.

Statoils tilsvaer: *På grunn av den kupertе sjøbunnen på Johan Castberg-feltet er det svært krevende å grave ned rør og kabler. Steinfyllinger på feltet vil begrenses i den grad det er mulig.*

Med en avstand på i overkant av 200 km til kysten av Finnmark, ligger Johan Castberg-feltet utenfor området som benyttes av kystfiskeflåten. I området rundt Johan Castberg er bunnforholdene lite egnede for fiske med bunntrål, og det har heller ikke vært registrert tråling på feltet i perioden siden registrering av sporingspliktig fiske startet i 2001 og frem til sommeren 2014.

Den fiberoptiske kablen til land vil i hovedsak graves ned, mens de resterende strekningene vil steinfylles.

Statoil vil se til at steinfyllinger utformes i henhold til beste praksis. Konsekvensutredningene vil presentere oppdatert fiskeristatistikk. Konsekvenser og tiltak for å begrense virkninger for fiskeri i utbygging og drift, vil beskrives.

2. Søknad om forbudsområde mot oppankring og fiske med bunnredskap (punkt 2.4.3).

Sikkerhetssonen representerer et arealbeslag. Generelt er Fiskeridirektoratet negativ til at en beslaglegger areal til slike formål når det finnes andre metoder for å unngå å skade undervannsinstallasjoner. Fiskeridirektoratet forventer at det sees på løsninger som ikke representerer arealbeslag.

Statoils tilsvaer: *Statoil har i brev av 20.01 fra Arbeids og Sosial Departementet fått innvilget en sikkerhetssone (500 meter) med forbud mot oppankring og fiske med bunnredskap rundt hver av bunnrammene på Johan Castberg.*

3. Avslutning i henhold til OSPAR-beslutning 98/3.

Per dags dato innebærer dette at alle innretninger skal være mulige å fjerne. Det står ikke skrevet om undervannsanlegget og rørledninger skal fjernes eller beskyttes med steindumping. Fiskeridirektoratet er på generelt grunnlag skeptisk til dagens praksis, hvor rørledninger blir etterlatt etter avvikling av feltene. Det tar svært lang tid før etterlatte rørledninger blir brutt ned naturlig. Over tid vil etterlatte rørledninger kunne skape hefter for fiske med bunnredskaper, og kan også være en fare for fartøyets sikkerhet, selv om rørledningene opprinnelig var nedgravd eller på andre måter gjort overtrålbare. Fiskeridirektoratet vil be om at det utredes fjerning av rørledninger m.v. etter avslutning av Johan Castberg-feltet.

Statoils tilsvaer: *Avslutning av Johan Castberg feltet ligger langt fram i tid. I henhold til gjeldende regelverk skal det forut for fjerning utarbeides en egen avslutningsplan med tilhørende konsekvensutredning. I denne omgang vil konsekvensutredningen kort referere bestemmelsene i regelverket, og hvilke alternativer som foreligger for disponering av hhv installasjoner og rørledninger.*

4. Beskrivelse av dagens fiske

Beskrivelse av fiskeri antas dette å være dekkende for området. Det påpekes at fisket er en dynamisk aktivitet og vil variere alt etter fiskens vandringsmønster og de til enhver tid gjeldende reguleringer. På sikt kan dette føre til en økende fiskeriaktivitet inn i området.

Statoils tilsvaer: *Utredning om fiskeri på Johan Castberg feltet (basert på statistikk av sporingspliktig fiske i perioden 2001-sommer 2014) vil oppdateres med statistikk fra 2014, 2015 og 2016. Konsekvensutredningen vil også søke å beskrive potensialet for øket fiskeriaktivitet innenfor levetiden til Johan Castberg feltet (frem mot 2050).*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Sjøfartsdirektoratet

1. Polarkodens virkeområde
Sjøfartsdirektoratet registrerer Johan Castberg-feltets plassering 200 km sør for Polarkodens virkeområde og utenfor eksisterende og forventede hovedleder for skipsfart i området.

Statoils tilsvar: *Uttalelsen tas til orientering.*

Utenriksdepartementet (UD)

1. Søknad om forbudsområde og konsekvenser for skipsfart
Utenriksdepartementet viser til Vedlegg A i programmet for konsekvensutredning, som beskriver et mulig forbudsområde mot oppankring av fiske- og bunnredskap. For å ivareta Norges folkerettslige forpliktelser etter havrettskonvensjonen er det sentralt at det foretas en grundig utredning av konsekvensene for utøvelsen av andre rettigheter og friheter til havs, herunder fiskeri og skipsfart.

Utenriksdepartementet har oppfattet det slik at det foreslåtte forbudsområdet kun innebærer restriksjoner mot oppankring og fiske med bunnredskap, og at det ikke vil innebære noen restriksjoner med hensyn til ordinær skipsfart. Det fremgår imidlertid av Vedlegg A at det "ikke er forventet ulemper av betydning for skipsfarten" (Utenriksdepartementets understreking), og at "det vil være gode virkemuligheter". Ut fra disse formuleringene kan det fremstå som at det foreslåtte forbudsområde vil kunne medføre en viss ulempe for skipsfarten. Med hensyn til vurderingen av om det foreslåtte forbudsområdet er i samsvar med Norges havrettslige forpliktelser er det sentralt at det utredes grundig hvorvidt tiltaket vil innebære restriksjoner eller ulemper for skipsfarten.

Statoils tilsvar: Forbudsområdet som er innvilget rundt hver av brønnrammene (jf. tilsva

r til Fiskeridirektoratet, punkt 2) innebærer kun restriksjoner mot oppankring og fiske med bunnredskap, og vil ikke innebære noen restriksjoner med hensyn til ordinær skipsfart.

Finnmark fylkeskommune (FFK)

1. Dialog med fiskerinæringen
KU-programmet inneholder vurderinger knyttet til ulemper for fiskerinæringen. Utredningene som er gjort konkluderer med små eller ingen konsekvenser for fiskerinæringen i normal drift. I utbyggingsfasen vil kystfiskeflåten kunne påvirkes negativt i forbindelse med arbeid med legging av kommunikationskabelen ut til produksjonsinnretningen. I denne sammenheng vil Finnmark fylkeskommune be Statoil om å etablere gode rutiner for dialog, varsling og samarbeid med fiskerinæringen og dens organisasjoner for å redusere ulempene til et minimum.

Statoils tilsvar: *Det vil bli lagt vekt på å ha en god dialog med fiskeriinteressene gjennom møter og kunngjøringer i forkant av aktivitetene som kan berøre fiskeriene. Dette gjelder særlig i forhold til fiskerier ved installering av kommunikationskabel og ved installasjoner på feltet.*

2. Fiskerinæringens deltakelse i oljevernberedskap

Ved uhellsutslipp viser utredningene at fiskerinæringen vil bli negativt berørt med hensyn til tap av fangst og adgangsrestriksjoner i områder berørt av utslipp. Dette viser at fiskerinæringen tar del i den risikoen som utbyggingen av Johan Castberg medfører. På denne bakgrunn mener Finnmark fylkeskommune at det ikke er tilstrekkelig å utrede konsekvenser, men at man også må utrede hva Statoil kan gjøre for å kompensere for den risikoen fiskerinæringen tar del i. Konsekvensutredningen må belyse hva Statoil kan gjøre for at utbyggingen av Johan Castberg skal medføre positive konsekvenser for fiskerinæringen. Finnmark fylkeskommune vil her trekke frem fiskerinæringens deltakelse i oljevernberedskapen og generell beredskap som en mulighet for positive effekter av utbyggingen. I denne sammenheng vil det være nyttig for Statoil å trekke veksler på Goliat-modellen for beredskap, utviklet av Eni Norge i forbindelse med Goliat- utbyggingen.

Statoils tilsvar: *Tapt fangst for havfiskeriene i perioden med adgangsrestriksjoner etter et eventuelt uhellsutslipp er ikke tapt for fisket som sådan, men for fiskeflåten som har planlagt aktivitet i det berørte området av et eventuelt*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

---

uhellsutslipp kan utslippet medføre fangsttap, operasjonelle ulemper og noe økte driftskostnader. Dette vil utredes og beskrives i konsekvensutredningen basert på oppdaterte miljørisikoanalyser. Det vises også til tema F og uttalelsene fra FFK punkt 1 og KLD punkt 1.

3. Konsekvenser av uhellsutslipp

KU-programmet presenterer utredninger som konkluderer med at ulempen for fiskerinæringen vil bli små som følge av uhellsutslipp. Finnmark fylkeskommune er kritisk til at utredningen ikke tar opp vurderinger knyttet til konsekvenser for Barentshavet som verdens mest produktive havområde, med bunndyrsmangfold, store bestander og nøkkelarter av fisk, sjøfugl og sjøpattedyr. KU-programmet tar ikke opp vurderinger knyttet til konsekvenser for kommende generasjoner av fiskebestandene gitt Barentshavets viktige funksjon som oppvekstområde for nordøstatlantisk torsk og leveområde for andre arter. Finnmark fylkeskommune vil be om at denne tematikken gjøres til gjenstand for grundige undersøkelser i konsekvensutredningen, hvor man ser på hvordan økosystemene vil berøres og hvilke konsekvenser dette medfører for fiskebestandene og fiskerinæringen.

Statoils tilsvaer: *Konsekvenser av et eventuelt uhellsutslipp for biologiske ressurser herunder fisk samt konsekvenser for fiskerinæringen vil utredes og beskrives i konsekvensutredningen.*

Nordland fylkeskommune (NFK)**1. Nordland fylkes fiskarlag**

Fylkestinget i Nordland har tidligere uttalt at petroleumsvirksomheten i nord skal skje med basis i fiskerienes og økosystemets premisser. Fiskere fra Nordland deltar i fisket på Finnmarkskysten, og har deler av sitt inntektsgrunnlag i Barentshavet. Nordland fylkes fiskarlag står imidlertid ikke på høringslisten for KU-programmet.

Statoils tilsvaer: *Statoil beklager at Nordland fylkes fiskarlag ikke står på høringslisten. Norges fiskarlag og medlemslagene fiskebåt og Fiskarlaget Nord står på listen, hvor sistnevnte ikke har uttalt seg til programmet. Nordland fylkes fiskarlag vil få tilsendt konsekvensutredningen til uttalelse.*

2. Dialog med fiskerinæringen

Fylkesrådet i Nordland mener det er viktig at Statoil etablerer gode rutiner for dialog, varsling og samarbeid med fiskerinæringen i Nord-Norge, herunder Nordland, for å redusere ulempene til et minimum.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra FFK, punkt 1*

3. Konsekvenser for fiskebestandene

Fylkesrådet i Nordland ønsker at konsekvensutredningen skal inneholde vurderinger knyttet til konsekvenser for Barentshavet som produktivt havområde. Det må utredes nærmere hvordan økosystemene vil berøres, samt konsekvenser for fiskebestandene.

Statoils tilsvaer: *Konsekvenser for biologiske ressurser og næringer, herunder fisk og fiskeri vil utredes i konsekvensutredningen.*

Troms fylkeskommune (TFK)**1. Fiskerinæringen**

TFK viser til at det er viktig at Statoil har god dialog med fiskerinæringen og dens organisasjoner for å redusere ulempene til næringen til et minimum. Ved uhellsutslipp viser utredningene at fiskerinæringen vil bli negativt berørt med hensyn til tap av fangst og adgangsrestriksjoner i områder berørt av utslipp. Fiskerinæringen tar dermed del i den risikoen som utbyggingen av Johan Castberg medfører. Det vurderes ikke som tilstrekkelig å utrede konsekvenser, det må også utredes hva Statoil kan gjøre for å kompensere for den risikoen fiskerinæringen tar. Konsekvensutredningen bør belyse hva Statoil kan gjøre for at utbyggingen av Johan Castberg også skal medføre positive konsekvenser for fiskerinæringen.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til uttalelsene fra FFK punkt 1 og 2.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser**Nordkapp kommune**1. Uhellsutslipp og fiskeriene

I henhold til punkt 5.5 sier Statoil at det foreligger utredninger som tyder på at fiskeriene ikke vil berøres i særlig negativ grad under utbygging og normal drift. Ved eventuelle utslipp derimot, vil fiskeriene kunne lide betydelige tap. Nordkapp kommune mener Statoil har et ansvar å veie opp de negative konsekvensene med positive lokale ringvirkninger, og ber om at den såkalte Goliatmodellen for beredskap utredes, slik som ENI har gjort i forbindelse med utbyggingen av Goliat.

Statoils tilsvar: *Det vises til uttalelse fra FFK, punkt 2, tema G samt til tema F og uttalelsene fra FFK punkt 1 og KLD punkt 1.*

2. Seismisk reservoarovervåking

I forbindelse med forbudsområdet på 125 km² for oppankring og fiske med bunnredskaper rundt havbunnsinnretningene på Johan Castberg, som bl.a. er omtalt i Vedlegg A, vurderes det permanent seismisk reservoarovervåking innenfor området. I forslaget står det at et slikt forbudsområde ikke er vurdert å ha konsekvenser for fiskeriene. Nordkapp kommune mener dette bør utredes nærmere, da seismikk helt klart har innvirkning på fiskens adferdsmønster, bl.a. i økt svømmeaktivitet.

Statoils tilsvar: *Konsekvenser av seismikk (jf. kapittel 6.8 i programmet) vil dekkes i konsekvensutredningen. Det vises også til uttalelser fra KLD-punkt 1 og Mdir-punkt 11 under tema E.*

3. Oppdrettsnæringen

En tredjedel av Norges samlede oppdrettsproduksjon kommer fra Nord-Norge, med 1600 direkte arbeidsplasser i Nord-Norge per 2009. Denne næringen er avhengig av et godt omdømme både nasjonalt og internasjonalt, da det meste av produksjonen eksporteres. Ifølge «Oppdatering av forvaltningsplan for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten» viser det seg at tidligere oljeutslipp viser en redusert omsetning av både direkte og indirekte berørte produkter med tilknytning til området. Dette er arbeidsplasser som kan stå i fare for å forsvinne ved alvorlige uhell enten fra FPSO eller fra tungtrafikk i leden. Nordkapp kommune mener at det i konsekvensutredningen må vurderes hvilke tiltak som kan redusere risiko og tap for denne næringen.

Statoils tilsvar: *Oppdrettsnæringen vil mest sannsynlig ikke berøres av et evt. uhellsutslipp på feltet. Dette vil bli belyst i konsekvensutredningen basert på en oppdatert miljørisikoanalyse. Uhellscenarier i forbindelse med tankerkollisjon på feltet vil inkluderes, men eventuelle skipskollisjoner utenfor Johan Castberg feltet vil ikke være del av miljørisikovurderingen og konsekvensutredningen for Johan Castberg.*

Fiskebåt1. Forbudsområde

Representanter fra trålerflåten bekrefter at Johan Castberg feltet ligger i et område hvor det ikke har foregått tråling på 15-20 år. Før denne tid var det bare helt sporadiske tråltrekk i forbindelse med at en tråler var i transitt til/fra trålfeltene lenger ute. Feltutbyggingen ligger i et område som regnes som ikke viktig for fiskeriaktivitet. Representanter lineflåten bekrefter det samme, at det er svært begrenset linefiske som foregår på Johan Castberg feltet. Begge to flåtegruppene ga klare tilbakemeldinger at det ikke vil være noe problem for fiskeflåten at det blir etablert et område med «forbud mot oppankring og fiske med bunnredskaper som trål, snurrevad og ringnot» på Johan Castberg feltet. De ønsket imidlertid å presisere at dette gjelder bare dette feltet (området) på Johan Castberg, og at dette ikke må skape noen presedens for andre fremtidige utbygginger.

Statoils tilsvar: *Uttalelsen tas til orientering.*

2. Steinfylling

Det er også et klart ønske at en reduserer steindumping til et minimum. Dette gjelder både på feltutbyggingen og langs eksportørledningen. Erfaringer fra trålerflåten er at slike «steinhauger» tiltrekker seg fisk, og det er ikke bare positive erfaringer med å tråle over slike hauger.

Statoils tilsvar: *Det vises til tilsva*r til uttalelse fra Fiskeridirektoratet punkt 1.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

For øvrig påpekes det at eksportørledningen er ikke lenger del av den utbyggingsløsningen rettighetshaverne går inn for.

3. Eksportørledning og fiskeri i kystnære områder

Når det gjelder eksportørledningen til lands vil Fiskebåt presisere at i de områdene det foregår tråling (fra 4 – 25 nautiske mil av kysten), er det ønskelig at en får lagt rørløsningslinjen mest mulig på tvers av den mest brukte trålrutningen. Beste tidspunkt for rørløsing i området fra kysten og ut til 25 nautiske mil vil være perioden juni, juli og august i forhold til fiskeriaktiviteten.

Når det gjelder de mest kystnære områdene, vil Fiskebåt anbefale å ta et møte med de lokale fiskarlag og deler av den trålflåten som har lov til å benytte de områdene nærmest land.

Statoils tilsvare: *Eksportørledningen er ikke lenger del av den utbyggingsløsningen rettighetshaverne går inn for.*

Nordkappregionens Næringshage**1. Forholdet til andre næringer**

KU-programmet presenterer utredninger knyttet til fiskerinæringen. Bekymringene til fylkeskommunen støttes av Nordkappregionen Næringshage. I tillegg bør man i konsekvensutredningen berøre forholdet til reiselivsnæringen, og eventuelt hvordan man kan bøte på effektene av synlige installasjoner og mulige miljøskader etc.

Statoils tilsvare: *Reiselivsnæringen anses ikke som berørt av en utbygging og drift av Johan Castberg feltet.*

Norges Fiskarlag**1. Forbudsområde**

Norges Fiskarlag registrerer forslag om å innføre forbudssone for fiske med bunnredskap, og uttaler at dette må begrunnes både i forhold til utstrekning og for hvilke typer redskap som skal omfattes

Statoils tilsvare: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra Fiskeridirektoratet punkt 2.*

2. Utvikling av fiskeriene i området og konsekvensutredning

Norges Fiskarlag vil og påpeke at fisket er lite statisk også i dette området, noe som kan påvirke framtidig utvikling også av hvor fiskeriene vil kunne bli drevet i den planlagte perioden for boring og produksjon. Vi vil komme tilbake med mer detaljerte kommentarer når konsekvensutredningen sendes på høring.

Statoils tilsvare: *Uttalelsen tas til orientering.*

Nordnorsk Petroleumsråd**1. Dialog med fiskerinæringen**

KU-programmet inneholder vurderinger knyttet til ulemper for fiskerinæringen. Utredningene som er gjort konkluderer med små eller ingen konsekvenser for fiskerinæringen i normal drift. I utbyggingsfasen vil kystfiskeflåten kunne påvirkes negativt i forbindelse med arbeid med legging av kommunikationskabelen ut til produksjonsinnretningen. I denne sammenheng vil Nordnorsk Petroleumsråd be Statoil om å etablere gode rutiner for dialog, varsling og samarbeid med fiskerinæringen og dens organisasjoner for å redusere ulempene til et minimum.

Statoils tilsvare: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra FFK, tema G, punkt 1.*

2. Fiskerinæringens deltakelse i oljevernberedskap

Ved uhellsslipp viser utredningene at fiskerinæringen vil bli negativt berørt med hensyn til tap av fangst og adgangsrestriksjoner i områder berørt av utslipp. Dette viser at fiskerinæringen tar del i den risikoen som utbyggingen av Johan Castberg medfører. På denne bakgrunn mener Nordnorsk Petroleumsråd at det ikke er tilstrekkelig å utrede

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

---

konsekvenser, men at man også må utrede hva Statoil kan gjøre for å kompensere for den risikoen fiskerinæringen tar del i.

Konsekvensutredningen må belyse hva Statoil kan gjøre for at utbyggingen av Johan Castberg skal medføre positive konsekvenser for fiskerinæringen. Nordnorsk Petroleumsråd vil her trekke frem fiskerinæringens deltakelse i oljevernberedskapen og generell beredskap som en mulighet for positive effekter av utbyggingen. I denne sammenheng vil det være nyttig for Statoil å trekke veksler på Goliat-modellen for beredskap, utviklet av Eni Norge i forbindelse med Goliat- utbyggingen.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra FFK, tema G, punkt 1.*

3. Konsekvenser av uhellsutslipp

KU-programmet presenterer utredninger som konkluderer med at ulempen for fiskerinæringen vil bli små som følge av uhellsutslipp. Nordnorsk Petroleumsråd er kritisk til at utredningen ikke tar opp vurderinger knyttet til konsekvenser for Barentshavet som verdens mest produktive havområde, med bunndyrsamfunn, store bestander og nøkkelarter av fisk, sjøfugl og sjøpattedyr. KU-programmet tar ikke opp vurderinger knyttet til konsekvenser for kommende generasjoner av fiskebestandene gitt Barentshavets viktige funksjon som oppvekstområde for nordøstatlantisk torsk og leveområde for andre arter. Nordnorsk Petroleumsråd vil be om at denne tematikken gjøres til gjenstand for grundige undersøkelser i konsekvensutredningen, hvor man ser på hvordan økosystemene vil berøres og hvilke konsekvenser dette medfører for fiskebestandene og fiskerinæringen.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra FFK, tema G, punkt 1.*

H. Samfunnsmessige virkninger (Samfunnsøkonomi, verdiskaping, sysselsetting, leverandørutvikling, kompetanse oppbygging o.l.)

Klima- og miljødepartementet (KLD)

1. Samfunnsøkonomisk lønnsomhet

Lønnsomheten av prosjekter innenfor olje- og gassvirksomheten påvirkes av klimapolitikken. Hagen-utvalget (NOU 2012:16 «Samfunnsøkonomiske analyser») konkluderer blant annet med at det for prosjekter der den samfunnsøkonomiske analysen er særlig følsom overfor ulike karbonprisbaner, vil det være nyttig å utføre sensitivitetsberegninger der en legger til grunn en to-graders bane for alle år.

Klima- og miljødepartement mener at analysen av den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av prosjektet bør inkludere en vurdering som tar utgangspunkt i enigheten som ble oppnådd i Paris-avtalen og de følger dette kan få for utvikling i kvotepris og oljepris.

Statoils tilsvaer: *Konsekvensutredningen omfatter virkningene utbyggingen kan ha for næringsmessige- og miljømessige forhold, herunder forebyggende og avbøtende tiltak, jf. petroleumsforskriften § 22a. Som beskrevet i programforslaget, vil konsekvensutredningen for Johan Castberg også presentere et basisanslag for overordnede samfunnsøkonomiske forhold som utbyggingens forventede investerings- og driftskostnader, samfunnsøkonomisk lønnsomhet, vare- og tjenesteleveranser og sysselsettingsvirkninger. De samfunnsmessige konsekvenser vil utredes av ekstern konsulent. Den samfunnsøkonomiske lønnsomhetsberegningen baseres på en 6% kalkulasjonsrente som bestemt av Finansdepartementet.*

Miljødirektoratet (Mdir)

1. Samfunnsøkonomisk lønnsomhet

Analysen av den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av prosjektet må inkludere en vurdering med utgangspunkt i enigheten oppnådd i Paris-avtalen og de følger dette kan få for utviklingen i kvotepris og oljepris.

Mdir uttaler at konsekvensutredningen bør belyse hvilke oljeprisforutsetninger som er lagt til grunn i beregningene, og hvordan endringer i oljepris påvirker lønnsomheten.

Mdir viser til at lønnsomheten av prosjekter innenfor olje- og gassvirksomheten påvirkes av klimapolitikken. Dersom verden skal lykkes i å begrense den globale oppvarmingen i tråd med enigheten fra Paris-avtalen, vil prisen på utslipp av klimagasser måtte øke. Dette vil også påvirke oljeprisene. Hagen-utvalget (NOU2012:16 «Samfunnsøkonomiske analyser») konkluderer blant annet med at det for prosjekter der den samfunnsøkonomiske analysen er særlig følsom overfor ulike karbonprisbaner, vil det være nyttig å utføre sensitivitetsberegninger der en legger til grunn en to-gradersbane for alle år. Grønn skattekommissjon (NOU 2015:15 «Sett pris på miljøet») viser at karbonpriser forenlig med to-gradersmålet kan komme opp i nær 2000 kr pr tonn i midten av dette århundret. Vi mener i denne sammenheng at analysen av den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av prosjektet også må inkludere en vurdering som tar utgangspunkt i enigheten som ble oppnådd i Paris-avtalen og de følger dette kan få for utviklingen i kvotepris og oljepris.

Mdir vil også påpeke at beregningene av samfunnsøkonomisk lønnsomhet etter vårt syn ikke er fullstendige. Riktignok er statlige avgifter trukket ut av regnestykket, og det er brukt en "samfunnsmessig" kalkulasjonsrente, men bortsett fra det fremstår beregningene som bedriftsøkonomiske. Konsekvenser av utbyggingen i form av konsekvenser på for eksempel miljø, er ikke tatt med i beregningen. Disse konsekvensene er vanskelige å tallfeste, men også ikke-prissatte effekter hører med i en totalvurdering av samfunnsøkonomisk lønnsomhet.

Statoils tilsvaer: *Se tilsvaer til likelydende uttalelser fra KLD, tema H punkt 1.*

Kostnader for miljøeffekter er som påpekt av Mdir vanskelige å tallfeste. Metodikken for ikke-prissatte effekter er fortsatt mangelfull, og ikke god nok til å kunne benyttes for å kvantifisere disse virkningene i økonomiske termer. Omfanget av slike typer analyser vil ikke kunne forsvares i forhold til usikkerheten i slike analyser og den påvirkning på miljøet som Johan Castberg vil kunne ha. Slike analyser vil ikke bli inkludert.

2. Sysselsettingseffekter

Mdir mener at det ikke er helt tydelig hvordan sysselsettingseffekter av prosjektet er beregnet. Mdir uttaler at det er grunn til å tro at en del av de sysselsatte ville kunne ha vært sysselsatt et annet sted, slik at utbygging av Johan

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Castberg vil fortrenge annen virksomhet. Konsekvensutredningen bør derfor beskrive nærmere hvor stor andel av de beregnede sysselsettings-effektene som er reelle nettoeffekter. Vi stiller også spørsmål ved konsumeffektene som er beregnet. Konsumvirkninger utgjør en ganske stor andel av den totale sysselsettingen, både i utbyggings- og driftsfasen. Men i hvilken grad er dette en netto økning? Ville ikke personene som blir sysselsatt av prosjektet, kunne hatt annet arbeid som de også ville hatt konsumeffekter av? Eventuelt dagpengefinansiert (om enn lavere) konsum? Vi ber om at dette belyses og nyanseres nærmere i konsekvensutredningen.

Statoils tilsvaer: *Dette vil bli nyansert i konsekvensutredningen.*

Finmark fylkeskommune (FFK)**1. Beregning av ringvirkninger og ringvirkninger som ønskes belyst**

FFK uttaler at de er tilfreds med at de nordnorske ringvirkningene fra Johan Castberg utbyggingen ser ut til å bli store. FFK påpeker at leverandørnæringen i landsdelen har vært i stor utvikling de siste årene, og mener det er større potensiale for ringvirkninger i dag sammenlignet med de to foregående petroleumsprosjektene i Barentshavet.

FFK viser til at KU-programmet trekker frem transport og bore-brønnoperasjoner samt virksomhet knyttet til forsyningsbase og helikopterbase som de primære kildene til lokal og regional verdiskaping i utbyggingsfasen. Finnmark fylkeskommune mener det er flere kilder til verdiskaping som ikke er tatt med i KU-programmet. Følgende elementer for å øke ringvirkningene i landsdelen må utredes i konsekvensutredningen:

- a) Industrielle ringvirkninger knyttet til fabrikkering, produksjon, vedlikehold og modifikasjon
- b) Muligheter for etablering av subsea-senter for lagring og vedlikehold i Finnmark
- c) Bruk av fiskebåter i oljevernberedskap etter Goliat-modellen
- d) Oppsplitting av større kontrakter, både i utbyggings- og driftsfasen, slik at lokalt og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene
- e) Detaljert utredning av tilrettelegging for lokale- og regionale ringvirkninger i driftsfasen
- f) Tilrettelegging for kvalifisering av lokale og regionale bedrifter
- g) Bruk av eksisterende kompetanse i fylket innenfor opplæring og trening i oljevernberedskap

FFK viser til at KU-programmet inneholder en beregning av forventet nordnorsk andel av verdiskapingen. FFK vil påpeke viktigheten av at Statoil i konsekvensutredningen bruker ressurser på å utrede hva selskapet kan gjøre for å maksimere lokale og regionale ringvirkninger, og at dette ikke begrenses til de summer som er oppgitt i KU-programmet. Dette bør gjøres i samarbeid med lokale og regionale kunnskapsmiljøer. Finnmark fylkeskommune vil i den forbindelse anmode Statoil om å høste erfaringer fra Eni Norges arbeid med å skape ringvirkninger av Goliat-utbyggingen.

Statoils tilsvaer: Tiltak for å forsterke regionale virkninger

Statoil følger overordnede prinsipper om konkurranse mellom flere tilbydere, objektive tildelingskriterier og likebehandling av tilbydere. Ved inngåelse av langsiktige rammekontrakter og større EPC-kontrakter (Engineering, Procurement and Construction), vil Statoil gå ut med informasjon om leveransemuligheter til norsk og internasjonalt næringsliv. En vil deretter gå ut med en anbudskonkurranse, og velge de leverandørbedrifter, norske eller utenlandske, som samlet sett vurderes som mest konkurransedyktige.

Statoil generelt og Johan Castberg prosjektet spesielt, jobber aktivt mot leverandørindustrien i Nord-Norge for å kunne tilrettelegge for regional verdiskaping. Dette gjøres primært gjennom LUNN prosjektet (leverandørmarkedet i Nord-Norge), og ved direkte kontakt mot leverandørnettverk som Petro Arctic. Det er også etablert en ny kontraktsform (Master service agreements) for vedlikeholdskontrakter for å kunne muliggjøre større andel lokal og regional verdiskaping.

Disse gruppene av tiltak er nærmere omtalt under.

- **LUNN prosjektet:**
 Statoil og Innovasjon Norge står bak LUNN prosjektet. Øvrige samarbeidspartnere er Forskningsrådet, leverandørnettverkene og industriinkubatorer i landsdelen. LUNN er et kompetansehevingsprosjekt for leverandørindustrien i Nord-Norge, hvor ambisjonen i programmet har vært å bidra til å styrke bedriftenes konkurranseposisjon ved å skape strategiske allianser/bedrifter som kan møte petroleumsnæringens krav til anskaffelser. Gjennom dette skal en bidra til økte leveranser og dermed verdiskaping og andre ringvirkninger i Nord-Norge både i utbygging og i drift av feltene.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Gjennom programmet har leverandørene fått kunnskap om markedsmulighetene, kundebehov og kundekrav, og bistand i prekvalifiseringsprosesser. Kursene spenner fra prosjektledelse, prekvalifisering, mentorordninger, kontraktforståelse og generell innføring i petroleum. Kompetanse som bedriftene tilegner seg i dette programmet forblir i bedriftene og kan benyttes også inn mot andre næringer og markedssegmenter.

- **Samarbeid med Petro Arctic:**
Johan Castberg prosjektet har i samarbeid med leverandørforeningen Petro Arctic satt i gang et prosjekt for å identifisere mulige leverandører i Nord-Norge spesifikt for utbygging og drift av Johan Castberg feltet. Prosjektet vil informere om resultatet av kartleggingen, og følge opp mot potensielle hovedleverandører og potensielle underleverandører.
- **Ny kontraktsform:**
Et av verktøyene som er tatt i bruk i det siste er en ny kontraktsform; Master Service Agreement. Det er en avtale der Statoil og leverandør er enige om betingelsene som gjelder for Statoils kjøp. Avtalen forenkler kjøps- og tilbudsprosessen, men den forplikter ikke Statoil til å benytte leverandøren. Hensikten med disse avtalen er å gjøre det enklere for Statoils operative driftsmiljøer i nord å benytte lokale/regionale leverandører når disse er konkurransedyktig. Så langt har Statoil undertegnet en rekke slike avtaler med nordnorske selskap.

For å forsterke de regionale virkningene av Johan Castberg, vil det også bygges på erfaringer fra utbygging og drift av Snøhvit, Norne og Aasta Hansten.

Konsekvensutredningen vil beskrive tiltakene som er og vil bli iverksatt for å forsterke de positive virkningene av Johan Castberg, og i den grad det er mulig vil konsekvensutredningen kvantifisere virkningene av disse tiltakene.

Beregning av ringvirkninger:

For å kvantifisere de samfunnsmessige virkningene (verdiskaping og sysselsetting) må en anslå norsk, regionalt og lokalt næringslivs muligheter til å delta med vare- og tjenesteleveranser under utbygging og i drift. I en slik analyse må en dele opp Johan Castberg-prosjektet (utbyggings- og driftsaktivitetene) i undergrupper. For hver undergruppe vurderes leverandørers leveringsmuligheter, konkurranseevne og kompetanse. Beregninger av andel lokal, regional og nasjonal verdiskaping, og derav også sysselsetting, er basert på empiriske analyser, dvs de er primært basert på erfaringer/etterprøvningsstudier fra tidligere utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel. Sysselsettingsberegningene baserer seg på kryssløpsanalysemodeller som har en usikkerhet på rundt 20%.

Alle samfunnsmessige ringvirkningsanalyser for olje- og gassprosjekter etterprøves slik at analyseverktøyet til enhver tid er mest mulig oppdatert. Det er nylig gjennomført etterprøving av flere norske prosjekter, deriblant av sju gjennomførte feltutbygginger på norsk kontinentalsokkel (Jf. AgendaKaupang, 2016 /1/). I tillegg vurderes antatt lokal- og regional andel ut fra prosjektets kontraktstrategi og kjennskap til og kontakt med lokal – og regional leverandørindustri (jf. samarbeid med Petro Arctic som beskrevet over).

Den generelle markedssituasjonen; oljepris, fokus på kostnadsreduksjoner hos operatør og leverandører og kapasiteten i det norske leverandørmarkedet legges også til grunn for analysen. Samlet gir dette et grunnlag for på best mulig måte kunne vurdere og estimere norske, regionale og lokale andeler av verdiskapingen fra utbyggings- og driftsleveransene.

2. Følgeforskning

KU-programmet berører ikke temaet følgeforskning. Følgeforskningen i forbindelse med utbyggingen av Snøhvit og Goliat har vært et viktig verktøy for operatørselskapene, leverandørbedrifter og myndigheter. Grundige analyser av virksomhetens effekt på verdiskaping, nærings- og industriutvikling og samfunnet som helhet er viktig for å bygge opp en kunnskapsbase man kan nyttiggjøre seg av i forbindelse med framtidige utbygginger. Finnmark fylkeskommune krever derfor at det gjennomføres følgeforskning i forbindelse med utbyggingen av Johan Castberg, og at rammene for dette defineres i konsekvensutredningsprogrammet.

Statoils tilsvaer: Etterprøvningsstudier, som viser faktisk nasjonal, regional og lokal verdiskaping i utbygging og drift, vil gjennomføres innen to år³ etter Johan Castberg er kommet i drift. Konsekvensutredningen vil også beskrive rammene

---

³ Ref. Stortingsmelding nr. 28 (2010-2011) «Operatøren for ny, selvstendige utbygginger skal senest to år etter at feltet er satt i produksjon, gjennomføre en analyse av regionale og lokale ringvirkninger av utbyggingen» som ble støtte av Energi- og miljøkomiteen i Innst. 143 S (2011-2012)

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

---

for andre relevante oppfølgingsstudier med formål å vurdere om virkningene ble som anslått i konsekvensutredningen, samt til å bygge kunnskap om effektive tiltak.

Nordland Fylkeskommune (NFK)**1. Beregning av ringvirkninger og ringvirkninger som ønskes belyst**

Fylkesrådet i Nordland mener tidligere erfaringer ikke er et godt utgangspunkt for å beregne sysselsettingseffekter og muligheter for vare- og tjenesteleveranser i Nord-Norge.

Dette begrunnes med at leverandørnæringen i Nord-Norge, herunder Nordland, har vært i stor utvikling de siste årene, og det er et større potensiale for ringvirkninger i Nord-Norge i dag enn ved tidligere utbygginger i nord. Statoil bes å utrede hva en kan gjøre for å maksimere lokale og regionale ringvirkninger, og at dette ikke begrenses til de virkninger som beskrevet i programmet. Statoil anmodes om å samarbeide med lokale og regionale kunnskapsmiljø og leverandørnettverk i Nordland, Troms og Finnmark for å utrede disse virkningene.

NFK uttaler at de ønsker følgende ringvirkninger belyst:

- a. Industrielle ringvirkninger knyttet til fabrikkering, produksjon, vedlikehold og modifikasjon bør utredes nærmere.
- b. Lokasjoner i Nord-Norge bør vurderes med hensyn til ferdigstillingsarbeid på Johan Castberg FPSO med leveranser fra nordnorske leverandører. Nordland har et sterkt og variert industrimiljø med solid erfaring og bred kompetanse innen mange ulike tekniske fagdisipliner, og regionen har alle forutsetninger for å utføre et slikt arbeid.
- c. Leverandører i Nord-Norge bør vurderes for større leveranser av undervannsinstallasjoner. Det bør tas hensyn til tidligere utførte studier som peker på bedrifter i Nordland og på Helgeland som aktuelle leverandørbedrifter. Fabrikasjonsbedrifter i denne regionen er kvalifiserte og har kompetanse og erfaring med store subsea-leveranser i Norge og internasjonalt.
- d. Statoil har i samarbeid med BP (nå Aker BP) etablert et nytt subseaverksted og lager på Helgeland, og det bør utredes hvordan disse fasilitetene kan benyttes.
- e. Oppsplitting av kontrakter må legges til grunn, både i utbyggings- og driftsfasen, slik at lokalt og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene.
- f. Tilrettelegging for lokale og regionale ringvirkninger i driftsfasen og utbyggingsfasen må utredes, herunder tilrettelegging for kvalifisering av lokale og regionale bedrifter.

Statoils tilsvare: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra FFK, tema H, punkt 1.*

2. Innkjøpsfunksjoner

Fylkesrådet i Nordland forventer at Statoil bygger opp innkjøpsfunksjonen nært de industrielle tyngdepunkt i landsdelen, herunder nært industri og basestruktur i Nordland.

Statoils tilsvare: *Uttalelsen tas til orientering. Innkjøpsfunksjonene vil være bestemt av lokalitet for driftsorganisasjonen.*

3. Følgforskning

NFK mener det må gjennomføres følgforskning i forbindelse med utbyggingen av Johan Castberg, og rammene for dette må defineres i konsekvensutredningen. Det må etableres et system for oppfølging og måling av ringvirkninger i Nord-Norge.

Statoils tilsvare: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra FFK, tema H, punkt 2.*

Troms Fylkeskommune(TFK)**1. Beregning av ringvirkninger og ringvirkninger som ønskes belyst**

Troms fylkeskommune er tilfreds med at lokale og regionale ringvirkninger ringvirkningene fra Johan Castberg-utbyggingen ser ut til å bli store. TFK påpeker likevel at petroleumsklyngen i Nord-Norge har vært i stor utvikling de siste årene og at det er viktig å legge til rette for økte ringvirkninger i landsdelen, slik at disse blir større enn for de to foregående petroleumsprosjektene i Barentshavet.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Det viktig at Statoil i konsekvensutredningen bruker ressurser på å utrede hva selskapet kan gjøre for å maksimere lokale og regionale ringvirkninger. Dette må ikke begrenses til de summer som er oppgitt i KU-programmet og bør gjøres i samarbeid med lokale og regionale kunnskapsmiljøer. Statoil må høste og bruke erfaringer fra Eni Norges arbeid med å skape ringvirkninger av Goliat-utbyggingen.

TFK uttaler at det er flere kilder til verdiskaping som ikke er tatt med i KU-programmet. TFK ber om at følgende ringvirkninger må utredes i konsekvensutredningen:

- a. Industrielle ringvirkninger knyttet til fabrikkering, produksjon, vedlikehold og modifikasjon.
- b. Muligheter for etablering av subsea-senter for lagring og vedlikehold i Troms og Finnmark.
- c. Bruk av fiskebåter i oljevernberedskap etter Goliat-modellen.
- d. Oppsplitting av større kontrakter, både i utbyggings- og driftsfasen, slik at lokalt og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene.
- e. Detaljert utredning av tilrettelegging for lokale og regionale ringvirkninger i driftsfasen.
- f. Tilrettelegging for kvalifisering av lokale og regionale bedrifter.

Statoils tilsvarende uttalelse fra FFK, tema H, punkt 1.

2. Kontraktstrategi for vedlikehold og modifikasjoner (V&M)

TFK uttaler at Statoil som operatør må videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshore-installasjoner til Johan Castberg. Dette vil styrke det etablerte miljøet innenfor V&M Engineering, slik at dette vil nærme seg kritisk masse. I tillegg må det synliggjøres hvilke effekter dette vil få for underleverandører fra hele Nord-Norge. Dette igjen bør synliggjøres som verdiskaping i analysen. I tillegg må sysselsettingseffektene, for V&M kontrakter med underleveranser, synliggjøres.

Statoils tilsvarende uttalelse tas til orientering. Det vil i driftsfasen stilles krav til bruk av lokale underleverandører hvor dette er mulig og hensiktsmessig. Det vises forøvrig til FFK, tema H, punkt 1.

3. Følgeforskning

KU-programmet berører ikke temaet følgeforskning. Følgeforskningen i forbindelse med utbyggingen av Snøhvit og Goliat har vært et viktig verktøy for så vel operatørselskapene som leverandørbedrifter og myndigheter. Grundige analyser av virksomhetens effekt på verdiskaping, nærings- og industriutvikling og samfunnet som helhet er viktig for å bygge opp en kunnskapsbase man kan nyttiggjøre seg av i forbindelse med framtidige utbygginger. Troms fylkeskommune forventer at det gjennomføres følgeforskning i forbindelse med utbyggingen av Johan Castberg, og at rammene for dette defineres i konsekvensutredningsprogrammet.

Statoils tilsvarende uttalelse fra FFK, tema H, punkt 2.

Alta kommune

1. Ringvirkninger

Alta kommune er positive til videre utvikling innen olje- og gass i Barentshavet, der bærekraft og miljø har sterkt fokus. Alta kommune ønsker selvfølgelig størst mulig ringvirkninger for Finnmark, herunder også vår egen kommune.

Statoils tilsvarende uttalelse tas til orientering.

2. Følgeforskning

Kommunen viser til at KU-programmet ikke berør temaet følgeforskning. Følgeforskningen i forbindelse med utbyggingen av Snøhvit og Goliat har vært et viktig verktøy for så vel operatørselskapene som leverandørbedrifter og myndigheter. Grundige analyser av virksomhetens effekt på verdiskaping, nærings- og industriutvikling og samfunnet som helhet er viktig for å bygge opp en kunnskapsbase man kan nyttiggjøre seg av i forbindelse med framtidige utbygginger, videre må rammene for forskningen defineres i konsekvensutredningsprogrammet. Det er av stor betydning at Nord-Norske forskningsmiljø involveres i følgeforskningen som følger av utbygginger i Barentshavet.

Statoils tilsvarende uttalelse fra FFK, tema H, punkt 2.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser3. Kontraktstrategi

Kommunen uttaler at Statoil må vurdere kontraktstrategien for prosjektet i konsekvensutredning. Oppsplitting av kontrakter, både i utbyggings- og driftsfasen, er viktig slik at lokalt og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene, samtidig som det sørges for tilrettelegging for kvalifisering av lokale og regionale bedrifter.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises forøvrig til FFK, tema H, punkt 1.*

4. Kontrakter-oljevern

Kommunen påpeker at det må etableres faste avtaler med virksomheter etablert i Finnmark som leverer totalkonsept innen oljevern for alle maritime operasjoner. Avtalen må gjelde for hele Johan Castbergs feltets levetid.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises til tema F og uttalelsen fra FFK punkt 1.*

5. Kompetanseoppbygging og lærlingspolicy

Kommunen uttaler at Statoil må etablere en god lærlingspolicy for Johan Castberg feltet. Alta vil kunne bidra med en betydelig andel kompetent ungdom til lærlingeplasser. Alta kommune er opptatt av at utviklingen i denne sektoren fortsetter og at myndighetene har en klar strategi for lokal og regional oppbygging av kompetanse og næringsliv som kan serve denne næringen.

Statoils tilsvaer: *Statoil tar hvert år inn ca. 130 lærlinger fra hele landet innenfor prosess, maskin, automasjon og elektro fagene. Målsettingen er at 1/3 av disse skal komme fra Nord-Norge. Det vises også til kompetanseoppbygging av leverandørnettverket i regi av LUNN initiativet (FFK, tema H, punkt 1). Dette vil beskrives nærmere i konsekvensutredningen.*

Harstad kommune1. Regionale og lokale ringvirkninger

En viktig del av Statoils bærekraftbegrep er de regionale og lokale ringvirkninger av petroleumsvirksomhet. Dette må omtales for å gjøre dette tydelig i konsekvensutredningen. Statoil har som eneste operatørselskap på nordnorsk sokkel klart å holde på den nordnorske modellen der ringvirkninger og arbeidsplasser skal etableres forskjellige steder i de tre fylkene. Statoil skal fortsatt være en pådriver for å utvikle nordnorske leverandører til olje og gass-industrien.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema H, punkt 1*

2. Harstads kommunes petroleumsstrategi

Harstad kommune har gjennom sin petroleumsstrategi etablert som hovedmål at selskaper innen petroleumsvirksomheten og deres ansatte skal oppleve byen som Nord-Norges mest attraktive sted å etablere og drive petroleumsaktivitet. Kommunen er meget bevisst sin rolle som tilrettelegger og har daglig fokus på denne oppgaven.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering*

3. Geografisk nivå for utredning av samfunnsmessige virkninger

Harstad kommune forventer at Statoil fortsatt vil ha et landsdelsperspektiv og ikke et by- eller fylkesperspektiv på ringvirkninger av petroleumsvirksomheten på nordnorsk sokkel. Harstad kommune forventer derfor at analysenivået for regionale ringvirkninger for petroleumsprosjekter i Nord-Norge må være landsdelen og ikke det enkelte fylket hvor utbyggingen skjer. Dette for å synliggjøre tydelig hele landsdelens ringvirkninger av prosjektene og ikke bare enkelte byer og fylker. Dersom det skal gjennomføres lokale analyser må disse som et minimum gjennomføres for Harstad, Tromsø, Alta og Hammerfest.

Statoils tilsvaer: *Det vises til programforslaget. Virkningene vil utredes på nasjonalt-, regionalt- og lokalt nivå. Regionale virkninger vil beregnes for både Nord-Norge og statens tiltakssone. Lokale virkninger vil beskrives for kommunen(e) hvor driftsorganisasjonen og basefunksjonene blir lokalisert.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

---

4. Kontraktstrategi

Kommunen viser til at Statoil gjennom sine kontraktstrategier har sikret at leverandører fra Helgeland til Finnmark har konkurrert seg til kontrakter. Enten direkte til Statoil, eller indirekte via hovedleverandører. Selskapet har i tillegg til det bygget opp en tydelig tilstedeværelse gjennom 40 år i Harstad og har gjennom disse årene bygd opp en organisasjon for leting, boring, feltutvikling og drift som er den eneste Statoillokasjonen ved siden av Stavanger som har kompetanse i hele verdikjeden til en lisens.

På grunn av næringsstrukturen i Nord-Norge vil det fortsatt være behov for fokus på å videreutvikle kontrakts regimer i Statoil med fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å by på flest mulig kontrakter i både prosjekt- og driftsfasen. Dette må gjøres gjennom fortsatt fokus på å bryte opp kontraktene i mindre deler, gjennom å tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører til kontrakter samt å tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokale og regionale samarbeidspartnere i deres kontrakter.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises forøvrig til FFK, tema H, punkt 1.*

5. V&M kontrakter

Harstad kommune mener at Statoil som operatør skal videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshore-installasjoner til Johan Castberg og legge denne til Harstad. Dette vil styrke det etablerte miljøet innenfor V&M Engineering slik at dette vil nærme seg kritisk masse. I tillegg må det synliggjøres hvilke effekter dette vil få for underleverandører til kontrakten fra hele Nord-Norge i konsekvensutredningen. Dette igjen bør synliggjøres som verdiskaping i analysen. I tillegg må også sysselsettingseffektene V&M kontrakter med underleveranser synliggjøres i analysen av de regionale ringvirkningene. Dersom de lokale analysene gjennomføres, må disse effektene tas med på rett lokasjon.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til TFK, tema H, punkt 2.*

Lenvik Kommune**1. Geografisk nivå for utredning av samfunnsmessige virkninger**

Lenvik kommune forventer at Statoil fortsatt vil ha et samlet landsdelsperspektiv på ringvirkninger av petroleumsvirksomheten på nordnorsk sokkel ved at analysenivået for regionale ringvirkninger er landsdelen, og ikke det enkelte fylket hvor utbyggingen skjer.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra Harstad kommune, tema H, punkt 3.*

2. Kontraktstrategi

Lenvik kommune påpeker at Statoil fortsatt må være en pådriver for å utvikle nordnorske leverandører til olje og gassindustrien. Dagens nærings- struktur i Nord-Norge gir behov for fokus på å videreutvikle kontrakts-regimer fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å by på flest mulig kontrakter i prosjekt- og driftsfasen. Kontraktene må brytes opp i mindre deler, tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører, samt tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokale og regionale samarbeidspartnere.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises forøvrig til FFK, tema H, punkt 1.*

3. V&M kontrakter

Som operatør må Statoil videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshore-installasjoner til Johan Castberg og dermed styrke regional V&M Engineering kompetanse i Harstad. Konsekvensutredningen må synliggjøre effekter i form av verdiskaping og sysselsettingseffekt for underleverandører fra hele Nord-Norge. Dersom de lokale analysene gjennomføres, må disse effektene tas med på rett lokasjon.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises forøvrig til FFK, tema H, punkt 1, og TFK, tema H, punkt 2.*

Narvik Kommune**1. Geografisk nivå for utredning av samfunnsmessige virkninger**

Narvik kommune forventer at Statoil fortsatt vil ha et samlet landsdelsperspektiv på ringvirkninger av petroleumsvirksomheten på nordnorsk sokkel ved at analysenivået for regionale ringvirkninger er landsdelen, og ikke det enkelte fylket hvor utbyggingen skjer.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra Harstad kommune, tema H, punkt 3.*

2. Kontraktstrategi

Statoil må fortsatt være en pådriver for å utvikle nordnorske leverandører til olje og gassindustrien. Dagens næringsstruktur i Nord-Norge gir behov for fokus på å videreutvikle kontrakt-regimer fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å by på flest mulig kontrakter i prosjekt- og driftsfasen. Kontraktene må brytes opp i mindre deler, tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører, samt tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokale og regionale samarbeidspartnere.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises forøvrig til FFK, tema H, punkt 1.*

3. V&M kontrakter

Som operatør må Statoil videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg og dermed styrke regional V&M Engineering kompetanse i Harstad. Konsekvensutredningen må synliggjøre effekter i form av verdiskaping og sysselsettingseffekt for underleverandører fra hele Nord-Norge. Dersom de lokale analysene gjennomføres, må disse effektene tas med på rett lokasjon.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises forøvrig til TFK, tema H, punkt 2.*

Nordkapp kommune

1. Samfunnsmessige virkninger versus miljørisiko

Kommunen viser til punkt 1.3.1 i forslag til program for KU og formålet til KU om å sikre at en rekke forhold inkludert samfunnsøkonomiske forhold av betydning lokalt, regionalt og nasjonalt blir belyst, inkludert avbøtende tiltak som er med på å forsterke positive samfunnsvirkninger av utbyggingen.

Nordkapp tar del i risikoen med en utbygging av Johan Castberg ved å ha flere vernede områder som f.eks. Gjesværstappan, merkevaren Nordkapp som reiselivsdestinasjon samt et økende krav om ren sjømat fra regionen samtidig som det er tydelig at Nordkappsamfunnet ikke vil få like store ringvirkninger av valgte utbyggingsløsning enn ved en terminalløsning på Veidnes.

Figur 4.4 og 5.7 i Agenda Kaupang sin rapport «Samfunnsmessige konsekvenser» viser en urovekkende liten verdiskaping i tiltakssonen, sett opp mot de miljømessige risikoene denne regionen utsettes for. At det aller meste av verdiskapningen og sysselsettingen skal tilkomme utenfor tiltakssonen er uakseptabelt. Punkt 6.4 i Stortingsmelding 10 (2010-2011) «Oppdatering av forvaltningsplanen for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor lofoten» er helt tydelig på at det skal tilrettelegges for en bærekraftig bruk av områdene og ressurser som gagnar regionen og samfunnet, at det skal tilrettelegges for samfunnsøkonomisk lønnsomhet som bidrar til regional sysselsetting og verdiskapning, samt at petroleumsvirksomheten skal bidra til å fremme velferd og næringsutvikling til beste for det norske samfunn, samtidig som den samlede virksomheten tar hensyn til miljøet.

Nordkapp kommune vil minne om at verdiskapning og aktivitet som allokeres til Nordkapp og Finnmark fortsatt er nasjonal verdiskapning. Eventuelle kostnader forbundet med lokalisering av aktiviteter til Nordkapp tilfaller samfunnet og nasjonen på tross av at utbetalinger skjer til Finnmark.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Miljøkonsekvenser av Johan Castberg inkludert oppdaterte miljørisikoberegninger og beredskapsanalyser vil bli presentert i konsekvensutredningen. Det vises til tema F.*

2. Lokale entreprenører

Nordkapp kommune krever at det legges til rette for at mindre lokale entreprenører skal kunne konkurrere om leveranser til prosjektet, og henstiller Statoil til å se til f.eks. ENI og Goliat, hvor det ble lagt klare føringer for lokal forankring i form av både arbeidskraft og leveranser.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til uttalelse fra FFK, tema H, punkt 1.*

Tromsø kommune

1. Regionale og lokale ringvirkninger

Tromsø kommune uttaler at en viktig del av Statoils bærekraftbegrep er de regionale og lokale ringvirkninger av petroleumsvirksomhet, og at dette må tydeliggjøres i konsekvensutredningen.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til uttalelse fra FFK, tema H, punkt 1.*

2. Geografisk nivå for utredning av samfunnmessige virkninger

Tromsø kommune forventer at Statoil synliggjør regionale ringvirkninger på landsdelsnivå, og ikke bare enkelte byer og fylke. Dersom det skal gjennomføres lokale analyser, må disse som et minimum gjennomføres for Harstad, Alta, Hammerfest og Tromsø.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra Harstad kommune, tema H, punkt 3*

3. Følgforskning

Tromsø kommune påpeker at følgforskning ikke er omtalt i KU-programmet, og at dette temaet bør utredes i konsekvensutredningen. Følgforskningen i forbindelse med utbyggingen av Snøhvit og Goliat har vært et viktig verktøy for operatørselskapene, leverandørbedrifter og myndigheter.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra FFK, tema H, punkt 2.*

4. Tema som bør utredes

Tromsø kommune uttaler at prosjektets verdiskaping og konsekvenser for nærings-, industri-, teknologi og samfunnsutvikling bør være tema i konsekvensutredningen, inkludert potensielt for kompetanseoverføring fra olje- og gasssektoren til alternativ energi, havbruk og fiskeri.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til uttalelse fra FFK, tema H, punkt 1.*

5. Petro-maritim strategiplan

Kommunen viser til sin petromaritime strategiplan for utvikling av olje- og gasssektoren i nord, og som beskriver hvordan kommunen kan utvikles til et attraktivt og foretrukket etableringssted for større virksomheter, samt videreutvikles som kompetanse- og logistikk-knutepunkt for nordområdene. Tromsø kommune har som mål å være en god vertskommune både for folk og næringsliv. Planen skisserer fire strategiske hovedsatsinger: infrastruktur, logistikk, kompetanse og bolyst.

- Infrastruktur - satsing på utbygging og utvikling av veier, havner og lufthavn.
- Logistikk - utvikling av havner og industriområder til effektive logistikksentra, etablere nye driftsorganisasjoner.
- Kompetanse – økt satsing på engineering og FOU, utvikling av dagens kompetansetilbud, etablering av nye bedrifter, kompetanseinstitusjoner- og utdanningstilbud fra barneskole til universitet.
- Bolyst - tilrettelegge for boligbygging, gode barnehagetilbud, utvikling av den internasjonale skolen, samt utvikling av kommunens kultur og idrettsliv.

Som del av dette arbeidet har Tromsø kommune og Tromsø Havn etablert Grøtsund industri- og offshorehavn. Havneområdet ligger 170 nautiske mil fra Johan Castberg. Innsailingen er i åpent indre farvann og godt skjermet for vind og har gunstige strømforhold. Området er på totalt 1500 mål og er det største tilgjengelige arealet for industriprosjekter i nord. Første byggetrinn er ferdigstilt og inkluderer kai, Ro-Ro rampe og et logistikkareal på 90000 m². Kaia og logistikkarealet er konstruert for tungløfteoperasjoner. Tromsø Havn kan gjennom samarbeidspartnere tilby logistikk- og basetjenester, som igjen vil bidra til økt konkurranse og valgmuligheter for Statoil.

Statoils tilsvaer: *Informasjonen tas til orientering.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

---

6. Næringslivet i Tromsø

Næringslivet i Tromsø har gjennom sertifiseringer av lokale, så vel som internasjonale bedriftsnettverk rigget seg for å kunne levere tjenester og service både knyttet til utbygging, basedrift, helikopterbase og driftsorganisasjon. Gjennom nettverket Energiklyngen Nord er det etablert en leverandør gruppe som kan levere tjenester innenfor alle nødvendige segment av oppdrag. Eksempler på kompetanse er bygging av sub-sea rørsystem, spools og lignende utstyr, bygging av subsea templates, plems, plets, manifold og andre sub-sea strukturer, samt bygging av konstruksjoner i stål og andre relevante materialer. Videre kan vi tilby tjenester innen spesialløft, rigging, krantjenester, spesialtransport med mer

Statoils tilsvaer: *Informasjonen tas til orientering*

7. Kontraktstrategi

Kommunen uttaler at næringsstrukturen i Nord-Norge gjør at det er behov for særlig fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å ny på flest mulige kontrakter både i prosjekt- og driftsfase. Dette må gjøres gjennom et fokus på å bryte opp kontraktene i mindre deler, gjennom å tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører til kontrakter, samt tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokal- og regionale samarbeidspartnere i deres kontrakter

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises forøvrig til FFK, tema H, punkt 1.*

8. Vedlikehold og modifikasjon (V&M) kontrakter

Som operatør må Statoil videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises forøvrig til TFK, tema H, punkt 2.*

9. Tromsø sin kompetanse

Tromsø har internasjonalt ledende forskningsmiljøer innen teknologi, klima, miljø, overvåking og bærekraftig bruk av arktiske ressurser, Kunnskapsmiljøene vil spille en viktig rolle i den videre utviklingen i Arktisk. Tromsø har en unik kombinasjon av fysisk og intellektuell infrastruktur, som gjør at byen er et svært godt utgangspunkt for samarbeid mellom næringslivs, forskning- og utdanningsmiljø og det offentlige for å forsterke innovasjonsevnen og konkurransekraft i nord

Statoils tilsvaer: *Informasjonen tas til orientering*

10. Styrking av kompetansemiljø

For å oppnå en effektiv drift både i prosjekt- og driftsfasen forventer Tromsø kommune at etablering av løsninger for Johan Castberg bidrar til å styrke petromiljøet i Nord Norge. Dette vil bidra til å utvikle robuste miljøer med kompetanse og kapasitet

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til uttalelse fra Alta kommune, tema H, punkt 5.*

Alta Næringsforening (ANF)1. Følgforskning

ANF viser til at KU-programmet ikke berører temaet følgforskning. Følgforskningen i forbindelse med utbyggingen av Snøhvit og Goliat har vært et viktig verktøy for så vel operatørselskapene som leverandørbedrifter og myndigheter. Grundige analyser av virksomhetens effekt på verdiskaping, nærings- og industriutvikling og samfunnet som helhet er viktig for å bygge opp en kunnskapsbase man kan nyttiggjøre seg av i forbindelse med framtidige utbygginger, videre må rammene for forskningen defineres i konsekvensutredningsprogrammet. Det er av stor betydning at Nord Norske forskningsmiljø involveres i følgforskningen som følger av utbygginger i Barentshavet.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra FFK, tema H, punkt 2*

2. Kontraktstrategi

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

ANF påpeker at et viktig poeng i en konsekvensutredning er oppsplitting av større kontrakter, både i utbyggings- og driftsfasen, slik at lokalt og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene, samtidig som det sørges for tilrettelegging for kvalifisering av lokale og regionale bedrifter

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises forøvrig til FFK, tema H, punkt 1.*

3. Oljevernberedskap leveranser

Etablere faste avtaler med virksomheter etablert i Finnmark som leverer totalkonsept innen oljevern for alle maritime operasjoner. Avtalen må gjelde for hele Johan Castbergs feltets levetid.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra Alta kommune, tema H, punkt 4.*

4. Læringspolicy

Statoil må etablere en god læringspolicy for Johan Castberg feltet. Alta vil kunne bidra med en betydelig andel kompetent ungdom til lærlingeplasser.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra Alta kommune, tema H, punkt 5*

Arena arktiske vedlikehold (AAV)

1. Industri og leverandørutvikling

AAV uttaler at det er svært viktig at Statoil og myndighetene ikke vurderer Castberg-utbyggingen som en isolert enkeltutbygging i Barentshavet. Castberg er det tredje av mange utviklingssteg for en robust industriutvikling i Barentshavet Sørvest. Disse utviklingsstegene består for øyeblikket av eksisterende aktivitet knyttet til Hammerfest LNG og Goliat, samt fremtidige utbygging og drift av J. Castberg, Alta/Gotha og Wisting. En samordnet og helhetlig planlegging av disse utviklingsstegene vil kunne gi betydelige synergier innenfor områder som leverandørutvikling, industriinfrastruktur, forsyning, service - samt offentlig infrastruktur og tjenester. Dersom Statoil ved Castberg tar valg som bryter med de eksisterende utbyggingene (Hammerfest LNG og Goliat) vil dette få stor betydning for de neste planlagte stegene, og det vil kunne redusere mulighetene for en videre oppbyggingen av en konkurransekraftige og robust leverandøriindustri nær Barentshavet.

Med de planlagte utbyggingstegene frem mot 2025 oppfattes det som hensiktsmessig å etablere subseainfrastruktur og -kompetanse i tilknytning til Barentshavet. Gjerne i samarbeid med eksisterende og kommende operatører.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering.*

2. Kompetanseoppbygging

Statoil bør benytte tiden frem til produksjonsoppstart av Castberg til å utdanne regionale og lokale bedrifter i offshorearbeid. Dette vil være med å redusere de langsiktige mobiliseringskostnadene for selskapet, og vil være med å redusere responstiden i fremtidig drift. Et slikt arbeid er et felles ansvar mellom leverandøriindustrien og operatørselskapene og kan eksempelvis tilrettelegges gjennom kontraktstrategien til selskapet.

Statoil bør i tiden frem til produksjonsoppstart også fokusere på å utvikle regionale/lokale lærlinger til offshorearbeid. Dette vil være med å sikre Statoil lokalt og regionalt personell, men kan også fungere som en rekrutteringsarena for regionale leverandører, og dermed bistå til å sikre leveranser som beskrevet i punkt 2. Generelt bør Statoil planlegge kompetansehevede tiltak for å sikre en regionale/lokal leverandøriindustri som er best mulig egnet til å ivareta drift av Castberg FPSO.

Arena Arktisk Vedlikehold vil avslutningsvis påpeke at det er viktig at Statoil i det videre arbeidet fortsatt fokuserer på hvordan selskapet kan maksimere lokale og regionale ringvirkninger utover det som er beskrevet i KU-dokumentet. Dette bør både skje i prosjektfasen og i driftsfasen.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra Alta kommune, tema H, punkt 5.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser**Harstad regionens næringsforening (HRNF)**

Det noteres at uttalelsene er i stor grad likelydende med uttalelser fra Harstad kommune.

1. Harstad kommunes petroleumsstrategi

HRNF referer til Harstad kommunes petroleumsstrategi med hovedmål å tilrettelegge for petroleumsaktivitet

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering.*

2. Statoils regionale fokus

HRNF uttaler at Statoil har siden selskapet vedtok en ny strategi i 2006 for økte ringvirkninger i Nord-Norge fra aktiviteten på sokkelen, fremstått som et selskap som har tatt ett større og større ansvar for å skape ringvirkninger i hele Nord-Norge av sin virksomhet. Statoil som selskap har med endra ord hatt et landsdelsperspektiv på sitt arbeid med ringvirkninger. Selskapet har gjennom sine kontraktstrategier sikret at leverandører fra Helgeland til Finnmark har konkurrert seg til kontrakter. Enten direkte til Statoil, eller indirekte via hovedleverandører. Selskapet har i tillegg til det bygget opp en tydelig tilstedeværelse gjennom 40 år i Harstad og har gjennom disse årene bygd opp en organisasjon for leting, boring, feltutvikling og drift som er den eneste Statoillokasjonen ved siden av Stavanger som har kompetanse i hele verdikjeden til en lisens. Selskapet har også bygget opp en kompetent organisasjon for å drive en LNG-Fabrikk i Finnmark.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering.*

3. Geografisk analysenivå for ringvirkninger

HRNF uttaler at Statoil som eneste operatørselskap på nordnorsk sokkel har klart å holde på den nordnorske modellen der ringvirkninger og arbeidsplasser skal etableres forskjellige steder i de tre fylkene. Statoil bør videreføre denne strategien også for Johan Castberg-prosjektet. Det forventes at analysenivået for ringvirkninger er landsdelen Nord-Norge, og ikke den enkelte by- eller fylke hvor utbyggingen skjer.

Tiltakssonen er definert som Finnmark og 5 kommuner i Nord-Troms. HRNF stiller seg undrende til hvorfor denne sonen må kartlegges spesielt. Det er vanskelig å se at andre lokasjoner enn Hammerfest og noe Alta som kommer til å få ringvirkninger i Tiltakssonen. Det kan stilles spørsmålsteget ved om dette vil gi noen data som en ikke allerede finner gjennom de lokale ringvirkningsanalysene for Harstad, Tromsø, Alta og Hammerfest. En annen mulighet er å ta en fylkesvis analyse. Men for en analyse av tiltakssonen og en fylkesvis analyse gjelder de samme innvendingene som i analysen over om begrepet lokalt i forhold til suboptimal målstyring i etterkant.

Dersom begrepet lokalt skal brukes bør en de lokale ringvirkningene flere steder og som et minimum følgende byer: Harstad, Tromsø, Alta og Hammerfest.

Statoils tilsvaer: Uttalelsen tas til orientering, og det vises til tilsvaer til uttalelse fra *Harstad kommune, tema H, punkt 3*

4. Styrking av eksisterende miljøer og videreutvikling av leverandørindustrien

For å oppnå effektiv drift i både prosjekt- og driftsfasen bør etablering av løsninger for Johan Castberg bidra til å styrke eksisterende petroleumsmiljø i Nord-Norge. Dette vil bidra til å utvikle robuste miljøer med kompetanse og kapasitet. På grunn av næringsstrukturen i Nord-Norge vil det fortsatt være behov for fokus på å videreutvikle kontrakts regimer i Statoil med fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å by på flest mulig kontrakter i både prosjekt- og driftsfasen. Dette må gjøres gjennom fortsatt fokus på å bryte opp kontraktene mindre deler, gjennom å tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører til kontrakter samt å tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokale og regionale samarbeidspartnere i deres kontrakter.

Som en avslutning vil vi påpeke på at Statoil fortsatt skal være en pådriver for å utvikle nordnorske leverandører til olje og gassindustrien.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til uttalelsene fra Finnmark fylkeskommune, tema H, punkt 1.*

5. V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner

Harstadregionens næringsforening mener at Statoil som operatør skal videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg og legge denne til Harstad. Dette vil styrke det etablerte miljøet innenfor V&M Engineering slik at dette vil nærme seg kritisk masse. I tillegg må det synliggjøres hvilke effekter dette vil få for underleverandører til kontrakten fra hele Nord-Norge i konsekvensutredningen. Dette igjen bør synliggjøres som

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

verdiskaping i analysen. I tillegg må også sysselsettingseffektene V&M kontrakter med underleveranser synliggjøres i analysen av de regionale ringvirkningene. Dersom de lokale analysene gjennomføres, må disse effektene tas med på rett lokasjon.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises forøvrig til TFK, tema H, punkt 2.*

Industri energi1. Samfunnsmessige konsekvenser og ringvirkninger

Industri Energi registrerer at det vil redegjøres nærmere for ringvirkningene i konsekvensutredningen. Det er allerede nå klart at prosjektet vil gi store samfunnsmessige ringvirkninger i form av arbeidsplasser og verdiskaping. Industri påpeker at det viktig at så mye som mulig av arbeidsplassene og verdiskapingen skal gi lokale og nasjonale ringvirkninger. Industri Energi har derfor en forventning om at de oppdragene som skal utføres blir utformet slik at de er tilpasset norsk industris kapasitet.

Statoils tilsvaer: Det vises til tilsvaer til *uttalelse fra FFK, tema H, punkt 1.*

2. Utdanning og kompetanse

Industri Energi uttrykker bekymring for følgende for utdanningsstilbudene av den utfordrende tiden næringen er inne i. Søkertallene til relevante fag, både videregående utdanning (som f. eks. kjemi- og prosessfag i Hammerfest) og til høyere utdanning, har den senere tid falt dramatisk. Vi ønsker derfor å benytte denne anledningen til å peke på næringens samfunnsansvar for å rekruttere fra relevante studieretninger, i en slik grad at ikke disse velges bort når ungdommene skal søke utdanning. Vi mener det er viktig å tenke langsiktig, det skal være olje- og gassutvinning på norsk sokkel i mange tiår til. Vi har derfor forventninger til at prosjektet fører til rekruttering av relevant kompetanse, og at det spesielt tas sikte på å rekruttere lokalt fra Nord-Norge. lokale og nasjonale ringvirkninger som mulig.

Statoils tilsvaer: Det vises til tilsvaer til Alta kommune, tema H, punkt 5.

Landsorganisasjonen i Norge (LO)1. Ringvirkninger

LO viser til at ringvirkningene av aktiviteten på norsk sokkel i form av arbeidsplasser og verdiskaping har stor betydning for den samfunnsmessige innstillingen til næringen. LO uttaler videre at næringen er inne i en krevende periode med for lav aktivitet i forhold til kapasiteten i leverandørindustrien, og at fremdriften i dette prosjektet er meget viktig. LO har en forventning om at de oppdragene som skal utføres blir utformet slik at de er tilpasset norsk industris kapasitet.

Statoils tilsvaer: Det vises til tilsvaer til *uttalelse fra FFK, tema H, punkt 1.*

Nordkappregionens Næringshage (NRH)1. Geografisk nivå for utredning av regionale virkninger

I denne uttalelsen ligger alt fokus på regionale og lokale ringvirkninger. Finnmark som fylke har en lang historie knyttet til hvordan utnyttelsen av ressurser over tid har svekket våre lokalsamfunn. Det er derfor viktig å være tydelig på dette punktet. Vi ønsker regionale og lokale ringvirkninger. På grunn av avstandene i Nord Norge holder det ikke å snakke om de nordnorske ringvirkningene. I et avstandsperspektiv er det like håpløst for oss om ringvirkningene kommer i Bodø – som det er for Bodø om ringvirkningene kommer i Oslo. Nordkapp er like langt fra Bodø, som Bodø er fra Oslo. Vi ønsker derfor at man i større grad har fokus på regionale ringvirkninger i tiltaksplanen framfor et Nord-Norge perspektiv. I et slikt perspektiv ønsker vi å fokusere på en konsekvensutredning som ser på de lokale/regionale ringvirkningene dersom man etablerer en terminal på Veidnes versus en FPSO-løsning

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til uttalelse fra Harstad kommune, tema H, punkt 3. Det vises forøvrig til tema L.*

Olje og gassklynge Helgeland (OGH)1. Om OGH

OGH er en bedriftsklynge bestående av 50 leverandørbedrifter på Helgeland, med totalt ca. 2000 ansatte og en samlet årlig omsetning på om lag 6 mrd. NOK. Vi ser det som viktig at Statoil følger opp sitt engasjement i landsdelen når neste utbygging står for tur.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser**2. Geografisk nivå for utredning av regionale virkninger**

Nord-Norge er definert som geografisk område for regionale leveranser. OGH anser det som positivt og i tråd med sin uttalelse knyttet til PL532 i 2013. HRNF uttaler at dette harmoniserer med St.meld. nr. 28 2010-2011 hvor det heter at regjeringen vil; «at det ved nye utbygginger etableres anbudsprosesser som gjør at bedrifter fra landsdelen hvor utbyggingen er kan delta»

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra Harstad kommune, tema H, punkt 3.*

3. Beregning av ringvirkninger og ringvirkninger som ønskes belyst

OGH viser til programforslaget og sitatet «Sysselsettingseffekter og muligheter for vare- og tjenesteleveranser vil bli basert på hva en kan forvente på grunnlag av tidligere erfaringer», og uttaler at dette er lite relevant. Det vises til at leverandørnæringene i Nord-Norge og spesielt på Helgeland har vært i stor utvikling de siste årene, og at det er et større potensial for ringvirkninger i Nord Norge i dag enn ved tidligere utbygginger i Nord. Den regionale verdiskapingen beregnet i programmet er alt for lav, og det må legges til rette for varige lokale og regionale ringvirkninger. OGH lister følgende konkrete forslag for å øke verdiskapingen i Nord-Norge.

- a) Kontrakter både i utbyggings- og driftsfasen bør deles opp slik alt lokalt- og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene
- b) Det bør utrede hvordan en kan tilrettelegge for kvalifisering av leverandører
- c) Ferdigstilling er antatt utført ved et sør-norsk verft. Det bør legges til rette for at dette arbeidet kan utføres i Nord-Norge. Spesielt Helgeland har alle forutsetninger for å utføre et slikt arbeid.
- d) Konkurransedyktige leverandører i Nord-Norge bør prioriteres for leveranser av undervannsinstallasjoner og utstyr til Johan Castberg FPSO. Fabrikasjonsbedrifter i denne regionen er kvalifiserte og har kompetanse og erfaring fra store leveranser i Norge g internasjonalt
- e) Vedlikeholds- og modifikasjonskontrakter må ha fleksibilitet til bruk av lokale leverandører
- f) Operatørselskap må følge opp at hovedkontraktør innfrir inngåtte avtaler med sine underleverandører
- g) Statoil har i samarbeid med BP etablert et sub-sea verksted og lager i verdensklasse på Helgeland. Det bør utredes hvorvidt man kan utnytte disse fasilitetene og styrke den lokale organisasjonen i Sandnessjøen.

OGH uttaler at Johan Castberg, Snøhvit, Norne og Aasta Hansteen blir svært viktige for videre utvikling av olje- og gassnæringen i landsdelen, og ønsker en fortsatt tett og konstruktiv dialog med Statoil i forbindelse med vårt klyngesamarbeid

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering, og det vises til tilsvaer til uttalelse fra FFK, tema H, punkt 1.*

Petro Arctic**1. Økt andel regionale ringvirkninger i utbygging og drift**

Petro Arctic viser til at regional andel av verdiskaping i utbyggingsfasen er estimert til vel 1700 millioner i 2015-kr, eller ca 3% av den totale verdiskapingen i prosjektet og ca 5,5 av den nasjonale verdiskapingen.

I forslag til konsekvensutredningen er hovedvekten av de regionale ringvirkningene på logistikk og borefasen. KU må i langt større grad en framlagt analyse fra Agenda Kaupang vise hvordan man kan skape større ringvirkninger i utbyggingsfase i Nord-Norge, spesielt tatt i betraktning at det kun er beregnet ca 150 millioner i industrielle ringvirkninger fra regionalt næringsliv. Petro Arctic mener tidligere erfaringer ikke er et godt utgangspunkt for å beregne mulig verdiskaping i Nord-Norge. Leverandørnæringen i Nord-Norge og økt aktivitet har vært i stor utvikling de siste årene, og det er et større potensiale for ringvirkninger i Nord-Norge i dag enn ved tidligere utbygginger i nord. Her bør man i samarbeid med nord-norske nettverk og kunnskapsaktører gjøre en studie hvordan man kan øke regionale ringvirkninger i utbyggingsfasen. Petro Arctic mener det er fullt mulig å øke regional andel av verdiskaping i utbyggingsfasen fra 1700 millioner til 2700 millioner, og uttaler følgende:

a. *Boring og brønn*

Boring og brønn vil pågå over mange år, det vil derfor være av stor betydning at man i en KU i langt større grad enn i forslag til KU utreder regionale ringvirkninger og muligheter innenfor lagring og klargjøring av borerør/casing i Nord-Norge, brønnservice og muligheten for vedlikehold og modifikasjoner av riggene i tiden de skal operere i Nord-Norge.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser*b. SURF materiell og leveranser til top side*

Petro Arctic uttaler at Statoil bør tilrettelegge for produksjon og sammensetting av SURF materiell i Nord-Norge, Videre at Johan Castberg blir verdens største FPSO av sitt slag, og det forutsettes at KU også utreder og viser til hvordan man kan tilrettelegge for flere leveranser fra Nord-Norge også til topside og selve skipet.

c. Prosjektledelse i Harstad

Regional verdiskapingen av prosjektledelse som planlegges ledet fra Harstad, er beregnet til rundt 10 % i utbyggingsfasen. KU må i langt større grad utrede og vise hvordan enn større andel av dette arbeidet kan gjøres i Harstad. Dette mener Petro Arctic vil øke mulighetene for leveranser fra eksterne fagmiljøer i Nord-Norge, og på sikt bygge viktige og robuste ingeniørmiljøer i nord.

d. Monterings- og ferdigstillelser-arbeid

Monterings- og ferdigstillelser-arbeid er i forslag til KU utredet ved sørnorsk offshoreverft. Omfanget av disse arbeidene har ved enkelte utbygginger vært betydelig. KU må i langt større grad utrede og legge til rette for at et slikt arbeid også kan utføres i Nord-Norge. Dette vil skape betydelige regionale samfunnsmessige og industrielle ringvirkninger.

Drift av Johan Castberg er i et normalår beregnet til å koste nær 1,7 milliarder 2015-kr. Regional verdiskaping i næringslivet i Nord-Norge i driftsfasen, er beregnet til noe under 0,4 milliarder 2015-kr pr år, eller 26% av den norske verdiskapingen. Regionalt er det oljevirksomhet og transport som får størst verdiskaping. Lokalt i tiltakssonen ventes en verdiskaping i driftsfasen på nær 0,2 milliarder 2015-kr pr år, hvorav vel halvparten innenfor transportvirksomhet. Petro Arctic uttaler at KU må i langt større grad en framlagt analyse fra Agenda Kaupang vise hvordan man kan skape større ringvirkninger i driftsfasen en 400 millioner hvert år i Nord-Norge, spesielt tatt i betraktning at det kun er beregnet omtrentlig 200 millioner i industrielle ringvirkninger årlig fra regionalt næringsliv. Her bør man i samarbeid med nordnorske nettverk og regionale kunnskapsaktører gjøre en studie hvordan man kan øke regionale ringvirkninger i driftsfasen.

Johan Castberg feltet vil bestå av 30 offshore brønner. Installasjon, vedlikehold og oppgradering av brønnsystemer er en betydelig del av ringvirkningene på norsk sokkel. Det er derfor viktig at lisensen utreder samfunnsmessige konsekvenser og industrielle ringvirkninger med å etablere ytterligere landbasert subsea-aktivitet i Hammerfest knyttet til vedlikehold og modifikasjon av undervannsinstallasjoner. Dette bør gjøres i nært samarbeid med øvrige operatører med aktivitet i Barentshavet. KU bør også utrede hvordan subsea infrastruktur i Sandnessjøen kan komme til nytte i de ulike fasene i prosjektet.

Statoils tilsvare: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema H, punkt 1, og til det samarbeidet som er satt i gang med Petro Arctic for å identifisere mulige leverandører i Nord-Norge for utbygging og drift av Johan Castberg feltet. Statoil vil basert på dette arbeidet informere om resultatet av kartleggingen, og følge opp mot potensielle hovedleverandører og potensielle underleverandører.*

2. Kontraktstrategi

Kontraktstrukturer og krav i tilbudsforespørsler som legger til rette for regionale leveranser i utbygging og driftsfasen vil få stor betydning for videre oppbyggingen av petroleumsrettede miljøer i Nord-Norge. Økt konkurranse og mangfold av leverandører er en viktig del av norsk petroleumsindustri. Herunder er det viktig å dele opp, alternativt tilrettelegge kontraktene slik at det blir mulig for lokalt og regionalt etablerte bedrifter å gi tilbud. KU bør utrede hvordan dette kan gjøres, og hvilke effekter man kan oppnå.

Statoils tilsvare: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises forøvrig til FFK, tema H, punkt 1.*

3. Samarbeid med leverandørnettverket i Nord

Petro Arctic har over mange år bygget betydelig kompetanse og nettverk som leverandørnettverk i nord. Vi forutsetter at KU også belyser hvordan man gjennom hele utbyggingsperioden skal samarbeide med regionale aktører i nord for å oppnå mest ringvirkninger av utbyggings og driftsfasen av Johan Castberg.

Statoils tilsvare: *Det vises til uttalelse i punkt 1 over.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser**Nordnorsk Petroleumsråd (NPR)****1. Lokale og regionale ringvirkninger**

Nordnorsk Petroleumsråd mener tidligere erfaringer ikke er et godt utgangspunkt for å beregne sysselsettingseffekter og muligheter for vare- og tjenesteleveranser i Nord-Norge. Nordnorsk Petroleumsråd er tilfreds med at de nordnorske ringvirkningene fra Johan Castberg-utbyggingen ser ut til å bli store. Det er likevel verdt å påpeke at petroleumsklyngen i Nord-Norge har vært i stor utvikling de siste årene, og Nordnorsk Petroleumsråd mener det er et større potensiale for ringvirkninger i dag enn for de foregående petroleumsprosjektene i på nordnorsk sokkel. En viktig del av Statoils bærekraftbegrep er regionale og lokale ringvirkninger av petroleumsvirksomhet. Det må i KU-programmet tydeliggjøres hvordan dette skal oppnås.

KU-programmet trekker frem transport og bore-/brønnoperasjoner, samt virksomhet knyttet til forsyningsbase og helikopterbase som de primære kildene til lokal og regional verdiskaping i utbyggingsfasen. Nordnorsk Petroleumsråd mener det er flere kilder til verdiskaping som ikke er tatt med i KU-programmet. Følgende elementer for å øke ringvirkningene i landsdelen må utredes i konsekvensutredningen:

- h) Industrielle ringvirkninger knyttet til fabriker, produksjon, vedlikehold og modifikasjon
- i) Muligheter for bruk av eksisterende- og etablering av nye subsea-senter for lagring og vedlikehold i Nord-Norge
- j) Bruk av fiskebåter i oljevernberedskap etter Goliat-modellen
- k) Oppsplitting av større kontrakter, både i utbyggings- og driftsfasen, slik at lokalt og regionalt næringsliv gis mulighet til å konkurrere om kontraktene
- l) Detaljert utredning av tilrettelegging for nordnorske ringvirkninger i driftsfasen
- m) Tilrettelegging for kvalifisering av nordnorske bedrifter
- n) Bruk av eksisterende kompetanse i landsdelen innenfor opplæring og trening i oljevernberedskap
- o) Lokasjoner i Nord-Norge bør vurderes med hensyn til ferdigstillingsarbeid på Johan Castberg FPSO med leveranser fra nordnorske leverandører. Nord-Norge har et sterkt og variert industrimiljø med solid erfaring og bred kompetanse innen mange ulike tekniske fagdisipliner, og regionen har alle forutsetninger for å utføre et slikt arbeid.
- p) Leverandører i Nord-Norge bør vurderes for større leveranser av undervanns- installasjoner. Det bør tas hensyn til tidligere utførte studier som peker på bedrifter i landsdelen som aktuelle leverandørbedrifter. Fabrikasjonsbedrifter i denne regionen er kvalifiserte og har kompetanse og erfaring med store subsea-leveranser i Norge og internasjonalt
- q) Muligheter for vedlikehold og klassing av rigger og andre fartøy i landsdelen

KU-programmet inneholder en beregning av forventet nordnorsk andel av verdiskapingen. Nordnorsk Petroleumsråd vil påpeke viktigheten av at Statoil i konsekvensutredningen bruker ressurser på å utrede hva selskapet kan gjøre for å maksimere nordnorske ringvirkninger, og at dette ikke begrenses til de summer som er oppgitt i KU-programmet. Dette bør gjøres i samarbeid med lokale og regionale kunnskapsmiljøer. Utredningen bør også gjøres i samarbeid med kunnskapsmiljø og leverandørnettverk i Nordland, Troms og Finnmark.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema H, punkt 1.*

2. Følgeforskning

KU-programmet berører ikke temaet følgeforskning. Følgeforskningen i forbindelse med utbyggingen av Snøhvit og Goliat har vært et viktig verktøy for så vel operatørselskapene som leverandørbedrifter og myndigheter. Grundige analyser av virksomhetens effekt på verdiskaping, nærings- og industriutvikling og samfunnet som helhet er viktig for å bygge opp en kunnskapsbase man kan nyttiggjøre seg av i forbindelse med framtidige utbygginger. Nordnorsk Petroleumsråd krever derfor at det gjennomføres følgeforskning i forbindelse med utbyggingen av Johan Castberg, og at rammene for dette defineres i konsekvensutredningsprogrammet. Det bør også etableres et system for oppfølging og måling av ringvirkninger i Nord-Norge.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema H, punkt 2.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Polarkonsult AS1. Geografisk nivå for utredning av samfunnsmessige virkninger

Polarkonsult AS forventer at Statoil fortsatt vil ha et samlet landsdelsperspektiv på ringvirkninger av petroleumsvirksomheten på nordnorsk sokkel ved at analysenivået for regionale ringvirkninger er landsdelen, og ikke det enkelte fylket hvor utbyggingen skjer.

Statoils tilsvarende: *Det vises til tilsvarende uttalelse fra Harstad kommune, tema H, punkt 3.*

2. Kontraktstrategi

Statoil må fortsatt være en pådriver for å utvikle nordnorske leverandører til olje og gassindustrien. Dagens næringsstruktur i Nord-Norge gir behov for fokus på å videreutvikle kontraktsregimer fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å by på flest mulig kontrakter i prosjekt- OG driftsfasen. Kontraktene må brytes opp i mindre deler, tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører, samt tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokale og regionale samarbeidspartnere.

Statoils tilsvarende: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises forøvrig til FFK, tema H, punkt 1.*

3. V&M kontrakter

Som operatør må Statoil videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg og dermed styrke regional V&M Engineering kompetanse i Harstad. Konsekvensutredningen må synliggjøre effekter i form av verdiskaping og sysselsettingseffekt for underleverandører fra hele Nord-Norge. Dersom de lokale analysene gjennomføres, må disse effektene tas med på rett lokasjon.

Statoils tilsvarende: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises forøvrig til TFK, tema H, punkt 2.*

Teknor1. Utredning av ringvirkninger for Nord-Norge- Geografisk nivå for analysene

Teknor forventer at Statoil fortsatt vil ha et samlet landsdelsperspektiv på ringvirkninger av petroleumsvirksomheten på nordnorsk sokkel ved at analysenivået for regionale ringvirkninger er landsdelen, og ikke det enkelte fylket hvor utbyggingen skjer.

Statoils tilsvarende: *Statoils tilsvarende: Det vises til tilsvarende uttalelse fra Harstad kommune, tema H, punkt 3.*

2. Utvikling av nordnorske leverandører - kontraktstrategi

Statoil må fortsatt være en pådriver for å utvikle nordnorske leverandører til olje og gassindustrien.

Dagens næringsstruktur i Nord-Norge gir behov for fokus på å videreutvikle kontrakts-regimer fokus på å gjøre det mulig for nordnorske leverandører å by på flest mulig kontrakter i prosjekt- og driftsfasen. Kontraktene må brytes opp i mindre deler, tydeliggjøre krav til regional tilstedeværelse av leverandører, samt tydeliggjøre for hovedleverandører verdien av å involvere lokale og regionale samarbeidspartnere.

Statoils tilsvarende: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises forøvrig til FFK, tema H, punkt 1.*

3. V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner

Som operatør må Statoil videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg og dermed styrke regional V&M Engineering kompetanse i Harstad. Konsekvensutredningen må synliggjøre effekter i form av verdiskaping og sysselsettingseffekt for underleverandører fra hele Nord-Norge. Dersom de lokale analysene gjennomføres, må disse effektene tas med på rett lokasjon.

Som operatør må Statoil videreføre kontraktstrategien for V&M kontrakt for offshoreinstallasjoner til Johan Castberg og dermed styrke regional V&M kompetanse innen elektriske maskiner, styring og Ex i Harstad. Dette inkluderer MSA avtaler.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Statoil må fortsatt være pådriver for optimalt vedlikehold av elektriske maskiner og tilhørende utstyr slik at miljøet ivaretas og sikres på beste mulige måte.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises forøvrig til FFK, tema H, punkt 1.*

Troms Høyre1. Generelt om samfunnsmessige virkninger

Troms Høyre er opptatt av de samfunnsmessige virkningene av Johan Castberg feltutbyggingen og driften av feltet over de planlagte 30 år levetid. Johan Castberg feltets verdiskaping gir store bidrag til stat og eiere og bidrar med vare- og tjeneste leveranser til regionalt næringsliv. Tilsvarende vil også være tilfelle for sysselsettingseffekter fra utbygging og drift. Troms Høyre uttaler at det er sentralt at de positive samfunnsmessige virkningene regionalt blir så store som mulig.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema H, punkt 1, samt uttalelser fra Troms Høyre under Tema I) Lokalisering av driftsorganisasjon og basetjenester og tema L) Ilandføring.*

I. Lokalisering av driftsorganisasjon og basetjenester

Finnmark fylkeskommune

1. Lokalisering av drifts- og basefunksjoner

Finnmark fylkeskommune har ved flere tidligere anledninger gjort vedtak med krav om at driftsorganisasjonen for Johan Castberg må lokaliseres i Finnmark. Fylkesutvalget vedtok 17.september 2013 følgende uttalelse i saken:

«Driftsorganisasjon for Johan Castberg må ligge i Finnmark fylke. Fylkesutvalget i Finnmark er tilfreds med at petroleumsvirksomheten i Barentshavet bidrar til positive ringvirkninger i Finnmark. Ringvirkninger på land er en viktig årsak for politisk støtte til petroleumsaktivitet i Finnmark. Fylkesutvalget mener derfor at rammene for fremtidige feltutbygginger i Barentshavet er satt gjennom etableringen av driftsorganisasjon for Goliat, som er lokalisert i Finnmark. Fylkesutvalget mener satsningen ENI Norge gjør i forbindelse med etablering av kompetansearbeidsplasser som følge av driftsorganisasjon er viktig for Finnmark. Fylkesutvalget vil ikke kunne akseptere at det største oljeselskap i landet, som er eid av den norske stat, skulle velge en struktur på driftsorganisasjon for Johan Castberg som er dårligere for Finnmark fylke enn den ENI Norge har valgt for Goliat. Fylkesutvalget mener derfor det er en forutsetning at Statoil lokaliserer driftsorganisasjonen for Johan Castberg feltet i Finnmark».

FFK uttaler at denne uttalelsen fortsatt ligger til grunn for fylkeskommunens oppfatning i saken. For den framtidige petroleumsvirksomheten i Barentshavet er det viktig at man bygger videre på det kompetansemiljøet som er etablert i Finnmark i dag. En etablering av driftsorganisasjon for Johan Castberg i Finnmark vil bidra til dette. Finnmark fylkeskommune krever etablering av driftsorganisasjon for Johan Castberg i Hammerfest. Dette bør tillegges betydelig vekt i Statoils kommende utredning knyttet til lokalisering av driftsorganisasjon.

Finnmark fylkeskommune uttaler videre at den samme argumentasjonen skal legges til grunn for lokalisering av basefunksjoner og helikoptertransport. Disse skal opereres fra Finnmark både på grunn av nærhet til feltet og for å bygge videre på petroleumsfylkingen i fylket. I denne sammenheng er det nødvendig å utrede om både Polarbase og eksisterende helikopterbase i Hammerfest har tilstrekkelig kapasitet ved sammenfall lav utbyggingen av Johan Castberg og eventuelt annen letevirksomhet/utbygginger i Barentshavet Sør.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering. Det vises til programmet og kapitlene 6.14 og 6.15. Lokaliteter for den landbaserte driftsorganisasjonen, helikopter og forsyningsbasen vil vurderes ut fra forhåndsdefinerte kriterier som listet i kapittel 5.10.5 i Forslag til program for konsekvensutredning. De forhåndsdefinerte kriteriene er innenfor gruppene funksjonalitet, kostnadseffektivitet og regionale virkninger. Lokalitetene, vurdering av disse i henhold til de forhåndsdefinerte kriteriene, samt begrunnelse for Statoils valg som operatør vil bli gjengitt i konsekvensutredningen. Miljø- og samfunnsmessige virkninger av de valgte lokalitetene vil beskrives i konsekvensutredningen.*

Nordland Fylkeskommune (NFK)

1. Lokalisering av drifts- og basefunksjoner

Fylkesrådet i Nordland uttaler at de har positiv erfaring fra BPs etablering av driftsorganisasjon på Helgeland i forbindelse med utbygging av Skarv, og anbefaler Statoil å vurdere en lignende modell for Johan Castberg. I tillegg må forsyningsbase og helikopterbase lokaliseres til Finnmark.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til FFK, tema I, punkt 1.*

Troms Fylkeskommune (TFK)

1. Lokalisering av driftsorganisasjon

TFK uttaler at Statoil i Harstad har kompetanse i hele verdikjeden og det er kort vei mellom de forskjellige miljøene som f.eks. feltutvikling og drift. TFK mener det vil være store synergier mellom en fremtidig driftsorganisasjon for Johan Castberg og de eksisterende driftsorganisasjonene som er lokalisert der. Harstad-kontoret til Statoil har gjentatte ganger bevist at det evner å rekruttere det personalet kontoret trenger for å løse sine oppgaver. Troms fylkeskommune foreslår derfor at driftsorganisasjonen legges til Harstad og viser til fylkestingets uttalelse av 20.mars 2013 «Driftsorganisasjonen for Skrugard/Havis må legges til Harstad».

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til FFK, tema I, punkt 1.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Alta kommune1. Forsynings – og helikopterbase

Kommunen påpeker at konsekvensutredningen må vurdere Alta som logistikk knutepunkt både hva gjelder havn, flyplass og helikopterbase. Dette gjelder både for varer og personell. Alta lufthavn har tilnærmevis 100 % regularitet og helikopterbase klar til bruk.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til FFK, tema I, punkt 1.*

2. Driftsorganisasjon

Kommunen uttaler at det må fremkomme en tydelig konkretisering av hvilke funksjoner og bemanning i en driftsorganisasjon som kan legges til Finnmark. I en slik vurdering må også Alta, som Finnmarks største by, inngå.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til FFK, tema I, punkt 1.*

Hammerfest kommune1. Generelt

Hammerfest uttaler at kommunen er strategisk plassert geografisk i forhold til eksisterende og planlagt petroleumsaktivitet i Barentshavet, og har bygd opp den mest solide og kompetente industriklyngen innen petroleum i Nord-Norge. Pr. i dag er det nærmere 140 bedrifter med rundt 1200 ansatte som har sitt arbeid innen petroleum. Hammerfest "kan" petroleum, vekst og utvikling, og erfaringene fra Snøhvit og Goliat gjør at kommunen vet hva som skal til for å lykkes.

Statoils tilsvaer: *Uttalelsen tas til orientering.*

2. Helikopterbase

Kommunen uttaler at eksisterende helikopterbase i Hammerfest er base for all petroleumsaktivitet i Barentshavet pr. i dag, og benyttes av alle selskaper som opererer i området. Basen har den størrelse og kapasitet som skal til for å ivareta funksjonene også for produksjonsboring og drift av Johan Castberg på en meget god måte. Det er også avsatt nødvendig areal på dagens lufthavn til å dekke et eventuelt behov for utvidelse av fasilitetene, som f.eks. oppstillingsplass, garasjering, eller annet. På Hammerfest Lufthavn finnes også nødvendig personellmessig kapasitet og kompetanse til å håndtere denne aktiviteten på en sikker og effektiv måte. I den pågående planleggingen av en ny flyplass i Hammerfest-området, tas det nødvendige planmessige grep for å sikre optimale løsningen med hensyn til helikopterbasefasiliteter, slik at disse skal være meget godt ivaretatt når ny flyplass er en realitet. Widerøe har 10 daglige avganger Hammerfest – Tromsø t/r, noe som gjør flyplassen meget fleksibel i forhold til å få til minimalt med venting for det personell som skal til og fra plattformen. Ved økt behov har Widerøe mulighet til raskt å øke antall avganger. I tillegg har en konkurrent til Widerøe varslet ytterligere flygninger på strekningen, noe som vil få pris- og frekvensseffekt. Flytiden ut til plattformen vil være betydelig kortere fra Hammerfest, enn fra eventuelle andre aktuelle lokaliseringer. I tillegg er Hammerfest gunstig i forhold til flysikkerhet, da det ikke vil være behov for å fly over land.

Hammerfest kommune mener at både kostnadmessige forhold, forhold knyttet til flysikkerhet, og synergier i forhold til allerede eksisterende aktivitet, gjør at Hammerfest er eneste aktuelle lokaliseringalternativ.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til FFK, tema I, punkt 1.*

3. Forsyningsbase

Kommunen informerer om at Polarbase og ASCO base er etablerte forsyningsbaser i Hammerfest. Disse to basene er de eneste nord for Sandnessjøen. Kommunen uttaler at Hammerfest er dermed det naturlige utgangspunktet både i utbyggings- og driftsfasen med tanke på basefunksjoner og fasiliteter.

Polarbase ble etablert allerede på midten av 80-tallet. Etter vedtaket om utbygging av Snøhvitfeltet i 2002, har utvidelse av areal, kapasitet og kompetanse vært formidabel. Basen har nå et areal på ca. 520 mål, og inneholder alle de disiplinene og fasiliteter som er nødvendig for å ivareta Johan Castberg-prosjektets forsyningsbasebehov på beste måte. ASCO base er etablert med ca.30 mål i Hammerfest og vil kunne få doblet sitt areal innen behovet for mer plass melder seg. ASCO base er en tilleggsressurs slik at disse 2 basene kan avlaste hverandre i perioder med stor aktivitet. Det er nå mulig å ta inn rigger for vedlikehold, og etter utvidelsen av leia er sikkerhetsmarginene betydelig forbedret både for

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

rigger og annen trafikk som skal inn til området. Begge forsyningsbasene vil benytte samme innseiling Oppgradering av riksveien fra Skaidi til Hammerfest, samt ny omkjøringsvei i Rypefjord og Hammerfest, vil gjøre at også all landtransport til baseområdene vil kunne fungere optimalt. Ved valg av forsyningsbaselokalitet er fartøyenes seilingstid ut til plattform særdeles viktig, da fartøykostnadene er de største kostnadene ved forsyning til plattform.

Ut fra både geografiske forhold, kostnadmessige forhold, forhold knyttet til kompetanse, og synergier/deling av kostnader i forhold til allerede eksisterende aktivitet, konkluderer kommunen med at det vil være naturlig å velge Hammerfest som lokalitet for forsyningsbase for utbygging og drift av Johan Castberg.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til FFK, tema I, punkt 1.*

4. Driftsorganisasjon

Hammerfest uttaler at de viktigste kriteriene for valg av lokalisering for driftsorganisasjonen vil være rekrutteringsmessige forhold, eksisterende fagmiljø, sikker og effektiv drift, synergier i forhold til eksisterende aktivitet, infrastruktur, etc. Gjennom etablering av driftsorganisasjonen for Snøhvit har Hammerfest vist seg å være konkurransedyktig i forhold til kampen om arbeidskraft. Av de til sammen 330 Statoil-ansatte på Melkøya, er pr. i dag rundt 290 bosatt i Hammerfest. I tillegg kan nevnes at oljeselskapet Eni, som er medeier i Castberg-lisensen, har sitt regionkontor i Hammerfest. I tillegg til driftsorganisasjonen for oljefeltet Goliat, er kontoret regionkontor for Eni's satsing i nordområdene. Her er det pr. i dag ca.60 ansatte, som nå planlegges økt til 80-90, med reelle planer om ytterligere utvidelse i tillegg. Også blant leverandørene til anleggene, er det svært mange lokalt ansatte. Samtidig er det mange unge i Hammerfest-regionen som gjør sine utdanningsvalg i forhold til en framtidig jobb innen petroleum. I og med at Snøhvitorganisasjonen allerede er etablert i Hammerfest med et bredt spekter av fagdisipliner, vil det være mange synergier ved også å etablere driftsorganisasjonen for Johan Castberg i Hammerfest. Hammerfest kommunestyre ber derfor om at driftsorganisasjonen for Johan Castberg legges til Hammerfest. Det å ha driftsorganisasjonen nært forsyningsbasen og helikopterbasen gir åpenbare driftsmessige fordeler i forhold til samhandling, responstid, reisetid ut til plattform, osv. Videre vil samlokalisering av disse funksjonene sikre at hensynet til sikker og effektiv drift av Johan Castberg blir ivaretatt. En sikker og tidsmessig forsvarlig respons på potensielle utfordringer i nye geografiske og klimatiske områder vil kreve stor grad av samhandling og nærhet i organisasjonen. Det er en klar politisk forventning i Hammerfest og i Finnmark for øvrig om at aktiviteten utenfor Finnmarkskysten skal gi maksimale ringvirkninger på land i fylket. I og med at Hammerfest er eneste reelle alternative lokaliseringssted i Finnmark for en driftsorganisasjon, Hammerfest kommunestyre ber derfor om at driftsorganisasjonen for Johan Castberg legges til Hammerfest. Dette både ut fra geografiske forhold, kostnadmessige forhold, kompetansemessige forhold, og synergier i forhold til allerede eksisterende driftsorganisasjon på Snøhvit. Det er prinsipielt sett ingen motforestillinger i Hammerfest-samfunnet mot en eventuell delt løsning, der Harstad er lokaliseringssted for Petek-miljøet i organisasjonen, dersom prosjektet finner at dette er hensiktsmessig.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til FFK, tema I, punkt 1.*

Harstad kommune**1. Tidsplan for valg av lokasjon for driftsorganisasjon, forsyningsbase og helikopterbase**

Kommunen uttaler at valg av landbasert driftsstøtte, forsyningsbase samt helikopterbase for Johan Castberg er en prosess som nå har pågått i snart 4 år. Dette er mer enn tilstrekkelig tid for å vurdere disse forholdene, og Harstad kommune forventer at beslutningen gjennomføres og offentliggjøres snarest og senest innen utgangen av 2016.

Statoils tilsvaer: *Begrunnelse for valg (jf. kriterier i 5.10.5) og konsekvenser av de valgte lokalitetene vil beskrives i konsekvensutredningen (jf. kapittel 6.15 i programmet)*

2. Driftsorganisasjon for Johan Castberg

Harstad kommune forventer at Statoil benytter prosjektet til å bevise sin nordnorske modell for ringvirkninger fra petroleumsvirksomheten blant annet ved å legge driftsorganisasjonen for Johan Castberg til Harstad.

Kommunen uttaler at Statoil har etablert Drift Nord i Harstad og styrket denne tilstedeværelsen gjennom en sammenslåing av Drift Nord og Drift Midt. Harstad kommune har lagt til rette for at selskapet skal gjennomføre den signaliserte veksten av tilstedeværelse i byen. Harstad kommune forventer at den varslede økningen i Harstad vil bli gjennomført. Kommunen uttaler at den viktigste årsak til etableringen av Drift Nord og satsingen på et nytt bygg i Harstad var at Johan Castberg driftsorganisasjon skulle til Harstad. Dersom ikke det gjennomføres vil dette etter kommunens syn medføre en forringelse av det faglige miljøet som ikke kan aksepteres.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Harstad kommune uttrykker at Statoil i dag ikke har et stort nok miljø i Harstad, og at en ikke klarer å rekruttere tilstrekkelig med ledere fra dette miljøet. Harstad kommune uttaler at det kun er ved at kontoret vokser at en får den nødvendige kompetansehevingen som skal til for å sikre gode ringvirkninger i hele landsdelen og med dette sikre regjeringens intensjon om å skape ringvirkninger i Nord-Norge.

Dersom Statoil legger kriteriene som oppsummert i programmet til grunn for valg av lokasjon for landbasert driftstøtte, er det i henhold til kommunen ingen andre lokasjoner som er i nærheten av å fylle disse kravene på samme måte som Harstad.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til FFK, tema I, punkt 1.*

3. Helikopter og forsyningsbase

For å oppnå effektiv drift i både prosjekt- og driftsfasen forventer Harstad kommune at etablering av løsninger for Johan Castberg skal bidra til å styrke eksisterende petroleumsmiljø i Nord-Norge. Dette vil etter kommunens syn bidra til å utvikle robuste miljø med kompetanse og kapasitet. For Johan Castberg vil dette si å styrke driftsmiljøet i Harstad gjennom å etablere driftsorganisasjonen for feltet her. I tillegg mener kommunen at ut fra tilsvarende argumenter må helikopter- og forsyningsbase for feltet etableres i Hammerfest for å styrke disse miljøene.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til FFK, tema I, punkt 1.*

Lenvik kommune**1. Driftsorganisasjon, forsynings- og helikopter base**

Lenvik kommune forventer at Statoil benytter prosjektet til å befeste sin nordnorske modell for ringvirkninger fra petroleumsvirksomheten ved å legge driftsorganisasjonen for Johan Castberg til Harstad. Statoil har etablert Drift Nord i Harstad og styrket tilstedeværelsen gjennom en sammenslåing av Drift Nord og Drift Midt. På denne bakgrunn har næringslivet i Hålogaland satset på å komme i posisjon for å øke leveransene fra regionen til Statoil. Lenvik kommune forventer at den varslede økningen i Harstad vil bli gjennomført slik at regionalt næringslivs satsinger på å komme i leverandørposisjon ikke er bortkastet. For å oppnå effektiv drift i både prosjekt- og driftsfasen, forventer Lenvik kommune at etablering av løsninger for Johan Castberg skal bidra til å styrke eksisterende petroleumsmiljø i Nord-Norge. For Johan Castberg vil dette si å styrke driftsmiljøet i Harstad gjennom å etablere driftsorganisasjonen for feltet her. Tilsvarende må helikopter- og forsyningsbase for feltet etableres i Hammerfest for å styrke disse miljøene.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til FFK, tema I, punkt 1 og likelydende uttalelse fra Harstad kommune.*

Narvik kommune**1. Driftsorganisasjon, forsynings- og helikopter base**

Narvikkommune forventer at Statoil benytter prosjektet til å befeste sin nordnorske modell for ringvirkninger fra petroleumsvirksomheten ved å legge driftsorganisasjonen for Johan Castberg til Harstad. Statoil har etablert Drift Nord i Harstad og styrket tilstedeværelsen gjennom en sammenslåing av Drift Nord og Drift Midt. På denne bakgrunn har næringslivet i Hålogaland satset på å komme i posisjon for å øke leveransene fra regionen til Statoil. Narvik kommune forventer at den varslede økningen i Harstad vil bli gjennomført slik at regionalt næringslivs satsinger på å komme i leverandørposisjon ikke er bortkastet. For å oppnå effektiv drift i både prosjekt- og driftsfasen, forventer Narvik kommune at etablering av løsninger for Johan Castberg skal bidra til å styrke eksisterende petroleumsmiljø i Nord-Norge. For Johan Castberg vil dette si å styrke driftsmiljøet i Harstad gjennom å etablere driftsorganisasjonen for feltet her. Tilsvarende må helikopter- og forsyningsbase for feltet etableres i Hammerfest for å styrke disse miljøene.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til FFK, tema I, punkt 1 og likelydende uttalelser fra Harstad og Lenvik kommuner.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Nordkapp kommune1. Driftsorganisasjon, forsynings- og helikopter base

Kommunen refererer til Agenda Kaupang sin rapport om samfunnsmessige konsekvenser hvor det fremgår at driftsorganisasjonen vil bli lokalisert i Nord-Norge, men utenfor tiltakssonen, mens forsyningsbase og helikopterbase planlegges lokalisert innenfor tiltakssonen.

De landbaserte enhetene må lokaliseres i Finnmark, fortrinnsvis i Hammerfest, da dette er mest hensiktsmessig i forhold til avstand til feltet. I tillegg er det viktig å bygge på og videreutvikle petroleumsklyngen i Finnmark. Kommunen referer til at å opprettholde investerings- og aktivitetsnivået i olje- og gass sektoren er en konkret ringvirkning som det pekes på i programmet.

Statoils tilsvar: Det vises til tilsvar til FFK, tema I, punkt 1.

Tromsø kommune1. Driftsorganisasjon, forsynings- og helikopter base

Tromsø kommune uttaler at de har forståelse for at valg av lokalisering av landbasert driftsstøtte, forsyningsbase og helikopterbase vil påvirkes av funksjonalitet, kostnadseffektivitet og regionale ringvirkninger knyttet til de enkelte funksjonene. Det antas at en i tillegg til kostnader og tid mellom felt og base, også vurderer kostnad og tid ift til logistikken fram og tilbake mellom de ulike basene. Kommunen uttaler at ved å plassere basene med hensyn på hele logistikkjeden, vil dette kunne positive miljøbesparelser for logistikk og transport. Tromsø kommunen forventer at det gjøres en helhetlig vurdering og avveining av kriteriene knyttet til plassering av landbasert driftsstøtte, forsyningsbase og helikopterbase. Tromsø kommune informerer om at de kan møte følgende kriterier:

- Tilgang til internasjonale anerkjente fagmiljø; UIT- Norges arktiske universitet, universitetssykehuset Nord-Norge, KDAT, Nasjonalt senter for telemedisin, framsenteret mfl.
- Eksisterende infrastruktur: Grøtsund industri- og offshorehavn med kai-kapasitet og næringsarealer, ledig kontorkapasitet, nærhet til flyplass og skipsleden
- Lokale leverandører med nødvendig sertifiseringer
- Sentrumsnær flyplass med høy grad av regularitet, og som er et knutepunkt for landsdelen
- Stor grad av bolyst og en internasjonal by

Statoils tilsvar: Det vises til tilsvar til FFK, tema I, punkt 1.

Alta Næringsforening1. Logistikkknutepunkt og driftsorganisasjon

Konsekvensutredningen må vurdere Alta som logistikk knutepunkt både hva gjelder havn, flyplass og helikopterbase. Dette gjelder både for varer og personell. Alta lufthavn har tilnærmet 100 % regularitet og ferdig helikopterbase klar til bruk. Det må fremkomme en tydelig konkretisering av hvilke funksjoner og bemanning i en driftsorganisasjon som kan legges til Finnmark. I en slik vurdering må også Alta inngå.

Statoils tilsvar: Det vises til tilsvar til FFK, tema I, punkt 1 og uttalelse fra Alta kommune punkt 1 og 2.

Arena arktisk vedlikehold (AAV)1. Driftsorganisasjon, forsynings- og helikopter base

AAV uttaler at i planlegging av forsyningsbase, helikopterbase og driftsorganisasjon er det spesielt viktig at Castberg følger opp de tidligere utviklingsstegene. Det er helt sentralt at baseplanleggingen legger til rette for å hente synergier i samspillet med Goliat og Hammerfest LNG. Når det gjelder driftsutformingen er det viktig at valgene sikrer en nærhet mellom sentrale elementer i en driftsorganisasjon og den leverandørindustrien som har bygd seg opp for leveranser til Barentshavet. Dette både for å gi best mulig samhandling og effektiv drift, samt gi et oppdragsgrunnlag som kan robustgjøre leverandørindustrien. Det vil gi Statoil tilgang til stadig sterkere og mer konkurransedyktige leverandører nær operasjonene.

Statoils tilsvar: Det vises til tilsvar til FFK, tema I, punkt 1.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Harstad regionens næringsforening (HRNF)**1. Lokalisering av driftsorganisasjon, helikopter- og forsyningsbase**

HRNF uttaler at Statoil har etablert Drift Nord i Harstad og styrket tilstedeværelsen gjennom en sammenslåing av Drift Nord og Drift Midt. På denne bakgrunn har næringslivet i Harstadregionen satset på å komme i posisjon for å øke leveransene fra regionen til Statoil. HRNF forventer at den varslede økningen i Harstad vil bli gjennomført slik at regionalt næringslivs satsinger på å komme i leverandørposisjon ikke er bortkastet. HRNF uttaler at den viktigste årsak til etableringen av Drift Nord og satsingen på et nytt bygg i Harstad var at Johan Castberg driftsorganisasjon skulle til Harstad. Dersom ikke det gjennomføres vil dette medføre en forringelse av det faglige miljøet som ikke kan aksepteres. Videre uttaler HRNF at Statoil i dag ikke har et stort nok miljø i Harstad. Det er blant annet for få ansatte til at kontorstedet klarer å selvrekruttere ledere. Det er kun ved at kontoret vokser at en får den nødvendige kompetansehevingen som skal til for å sikre gode ringvirkninger i hele landsdelen og med dette sikre regjeringens intensjon om å skape ringvirkninger i Nord-Norge. For å oppnå effektiv drift i både prosjekt- og driftsfasen forventer Harstadregionens næringsforening at etablering av løsninger for Johan Castberg skal bidra til å styrke eksisterende petroleumsmiljø i Nord-Norge. Dette vil bidra til å utvikle robuste miljøer med kompetanse og kapasitet. For Johan Castberg vil dette si å styrke driftsmiljøet i Harstad gjennom å etablere driftsorganisasjonen for feltet her. I tillegg må tilsvarende helikopter- og forsyningsbase for feltet etableres i Hammerfest for å styrke disse miljøene.

Dersom Statoil legger kriteriene i kapittel 5.10.5 til grunn for valg av lokasjon for landbasert driftstøtte er det etter HRNF sitt syn ingen andre lokasjoner som kan fylle disse kravene på samme måte som Harstad. Dette utdypes med:

- a. Å legge driftsstøtteenheten til Harstad vil bli en oppfølging av Statoils egne beslutninger etableringen av Drift Nord samt bygging av nytt bygg i Harstad.
- b. Det vil sikre en fortsettelse av Statoils modell med å skape ringvirkninger av petroleumsvirksomheten i hele Nord-Norge.
- c. Harstad er det eneste sted i Nord-Norge Statoil har ansatte som jobber med drift av offshorefelt. Ingen andre lokasjoner har denne kompetansen.
- d. Å etablere driftstøtte-enheten i Harstad er billigere, sikrere og mer effektivt enn noe annet alternativ.
- e. Det har over tid vist seg relativt enkelt å rekruttere innenfor de fagområdene som skal jobbe i driftsstøtte-enheten til Harstad.
- f. Med Base/Helikopter i Hammerfest, oljeomlastningsterminal på Veidnes og driftsorganisasjon i Harstad så møter Statoil de politiske forventningene fra flere fylker.
- g. Det vil være store synergier mellom en fremtidig driftsorganisasjon for Johan Castberg og de eksisterende driftsorganisasjonene til Aasta Hansteen og Norne samt P-tek miljøet til Snøhvit som er lokalisert i Harstad.

HRNF uttaler videre at valg av landbasert driftstøtte, forsyningsbase samt helikopterbase for Johan Castberg er en prosess som nå har pågått i snart 4 år. Dette er mer enn tilstrekkelig tid for å vurdere disse forholdene, og Harstadregionens næringsforening forventer at beslutningen gjennomføres og offentliggjøres snarest og senest innen utgangen av 2016.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til FFK, tema I, punkt 1, likelydende uttalelse fra Harstad kommune og lignende uttalelser fra Lenvik og Narvik kommuner.*

Petro Arctic**1. Lokalisering av driftsorganisasjon, helikopter- og forsyningsbase**

Petro Arctic uttaler at KU bør vise hvor lokalisering av landbasert driftsorganisasjon, forsynings- og helikopterbase skal etableres. Petro Arctic anbefaler at en slik beslutning av lokalisering gjøres raskt og at den bidrar til å styrke de eksisterende petroleumsklyngene i nord. KU må også vise hvilke oppgaver og hvor stor andel av driftsorganisasjon og baseorganisasjon som vil bli lagt til Nord-Norge.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til FFK, tema I, punkt 1.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser**Nordnorsk petroleumsråd**1. Lokalisering av driftsorganisasjon

Det finnes flere eksempler på driftsorganisasjoner lokalisert i Nord-Norge som har hatt stor suksess. Eni Norges driftsorganisasjon for Goliat, Statoils drift av Snøhvit, Norne og Aasta Hansteen, og BPs drift av Skarv er alle eksempler på driftsmiljøer som på ulike måter bidrar til utvikling av den petroleumsklyngen de er en del av. Det finnes flere godt egnede lokasjoner i Nord-Norge for etablering av Johan Castbergs driftskontor. Nordnorsk Petroleumsråd krever at Johan Castberg skal driftes fra Nord-Norge.

Statoils tilsvare: *Det vises til tilsvare til FFK, tema 1, punkt 1.*

Polarkonsult AS1. Lokalisering av driftsorganisasjon

Polarkonsult AS forventer at Statoil benytter prosjektet til å befeste sin nordnorske modell for ringvirkninger fra petroleumsvirksomheten ved å legge driftsorganisasjonen for Johan Castberg til Harstad.

Statoil har etablert Drift Nord i Harstad og styrket tilstedeværelsen gjennom en sammenslåing av Drift Nord og Drift Midt. På denne bakgrunn har næringslivet i Hålogaland satsset på å komme i posisjon for å øke leveransene fra regionen til Statoil. Polarkonsult AS forventer at den varslede økningen i Harstad vil bli gjennomført slik at regionalt næringslivs satsinger på å komme i leverandørposisjon ikke er bortkastet. For å oppnå effektiv drift i både prosjekt- og driftsfasen, forventer Polarkonsult AS at etablering av løsninger for Johan Castberg skal bidra til å styrke eksisterende petroleumsmiljø i Nord-Norge. For Johan Castberg vil dette si å styrke driftsmiljøet i Harstad gjennom å etablere driftsorganisasjonen for feltet her.

Statoils tilsvare: *Det vises til tilsvare til FFK, tema 1, punkt 1 og likelydende uttalelser fra andre høringsinstanser.*

2. Helikopter og forsyningsbase

Tilsvarende må helikopter- og forsyningsbase for feltet etableres i Hammerfest for å styrke disse miljøene.

Statoils tilsvare: *Det vises til tilsvare til FFK, tema 1, punkt 1 og likelydende uttalelser fra andre høringsinstanser.*

Teknor1. Lokalisering av driftsorganisasjon

Teknor forventer at Statoil benytter prosjektet til å befeste sin nordnorske modell for ringvirkninger fra petroleumsvirksomheten ved å legge driftsorganisasjonen for Johan Castberg til Harstad.

Statoils tilsvare: *Det vises til tilsvare til FFK, tema 1, punkt 1.*

Troms Høyre1. Lokalisering av landbasert driftstøtte funksjoner, helikopter- og forsyningsbase

Troms Høyre uttaler at forsyningsbase og helikopterbase må ligge funksjonelt til, og at de kriteriene som legges til grunn peker klart i retning av at disse legges til områder innenfor tiltakssonen for Nord-Troms og Finnmark. Begge typer baser vil bidra med kompetansearbeidsplasser i tiltakssonen og øke attraktiviteten for bosetting i området.

Videre uttaler Troms Høyre at landbasert driftstøtte må legges til operatørens nærmeste kompetansesenter på drift som er Statoils Harstadkontor. Herfra driftes allerede Nornefeltet og Snøhvitfeltet, og Aasta Hansteen vil ha sin driftstøtte fra samme kontor når det settes i drift i 2018. Kompetansetiljøet i Harstad må styrkes ytterligere gjennom oppbygging av Johan Castberg sin driftsorganisasjon. Et driftstøtte miljø er avhengig av en «kritisk masse» innenfor hvert fagmiljø for å få tilstrekkelig faglig tyngde. Dette vil også gjøre rekruttering til Statoil og andre selskaper enklere. Harstad er lokalisert til Midtre Hålogaland. Dette er Nord-Norges tettest befolkede område og har følgelig en stabil effektiv og velutbygd transportinfrastruktur.

Statoils tilsvare: *Det vises til tilsvare til FFK, tema 1, punkt 1.*

J. Infrastruktur (luftfart, vegtransport, kystfart, kaianlegg mm)

Finnmark fylkeskommune

1. Belastning på eksisterende infrastruktur

FFK uttaler at virksomheten knyttet til utbygging og drift av Johan Castberg vil medføre betydelige påkjenninger på tradisjonell infrastruktur som veier og flyruter/lufthavner i Finnmark og spesielt Vest-Finnmark. KU-programmet inneholder ingen vurderinger knyttet til denne infrastrukturen. Finnmark fylkeskommune vil be om at dette blir grundig utredet i konsekvensutredningen med hovedvekt på følgende elementer:

- Riksveg 94: Konsekvenser ved økt trafikk/tungtrafikk på riksvei 94 Skaidi-Hammerfest og Hammerfest sentrum
- Hammerfest lufthavn: Utredning av konsekvenser ved økt trafikk av fly og helikopter, samt vurderinger knyttet til regularitet og kapasitet
- Vurderinger knyttet til bruk av lufthavnene i Alta og Lakselv knyttet til bruk av større fly
- Konsekvenser for E69 og realisering av Skarvberg tunnelen
- Honningsvåg lufthavn Valan: Konsekvenser ved økt trafikk, samt vurdering av kapasitet

Tiltak knyttet til disse infrastrukturelementene må prioriteres i Nasjonal Transportplan 2018- 2029.

Statoils tilsvaer: *Konsekvensutredningen vil kun omfatte virkinger og tiltak (positive og negative) i det influensområdet som er relevant for utbygging og drift av Johan Castberg. Etter at valg av lokalitet for helikopterbase- og forsyningsbase er foretatt vil miljø- og samfunnsmessige virkninger av de valgte lokalitetene for helikopter- og forsyningsbase utredes og beskrives i konsekvensutredningen. Det vises til uttalelse fra FFK, punkt 1, under tema I-Lokalisering av driftsorganisasjon og basetjenester.*

Troms fylkeskommune (TFK)

1. Belastning på eksisterende infrastruktur

FFK uttaler at virksomheten knyttet til utbygging og drift av Johan Castberg vil medføre betydelige påkjenninger på infrastruktur som veier og flyruter/lufthavner i Finnmark og spesielt Vest-Finnmark. KU-programmet inneholder ingen vurderinger knyttet til denne infrastrukturen. Troms fylkeskommune legger til grunn at forholdene må utredes grundig i konsekvensutredningen.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til FFK, tema J, punkt 1.*

Alta Kommune

1. Belastning på eksisterende infrastruktur

Alta kommune uttaler at utnyttelse av eksisterende infrastruktur, samt utbygging av nødvendig ny infrastruktur, henger sammen med øvrig utvikling i regionen. Logistikk løsninger er sentral, herunder også på eiersiden. Utbedring av E 69 og Skarvberg tunnelen må derfor ha fokus også i konsekvensutredningen.

Statoils tilsvaer: *Det vises til tilsvaer til FFK, tema J, punkt 1.*

Nordkapp kommune

1. Belastning på eksisterende infrastruktur

Nordkapp kommune har vedtatt kommuneplanens arealplan, og det jobbes med å opprette et bunkersanlegg i Kobbolla. Kommunen er med dette godt i gang med å tilrettelegge for fremtidig petroleumsaktivitet.

Nordkapp kommune støtter for øvrig Finnmark fylkeskommunes innspill på tradisjonell infrastruktur, med hovedvekt at følgende elementer utredes:

- RV 94 – konsekvenser for økt trafikk mellom Skaidi og Hammerfest
- Hammerfest lufthavn – utredning av konsekvenser ved økt helikopter og flytrafikk samt vurderinger i forhold til regularitet og kapasitet
- Utredninger knyttet til flyplassene i Alta og Lakselv ved bruk av større fly
- Konsekvenser for E69 og realisering av Skarvberg tunnelen
- Honningsvåg Lufthavn Valan – utrede konsekvenser ved økt trafikk og vurdering av kapasitet

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

I tillegg mener Nordkapp kommune at økt linjekapasitet fra Skaidi må utredes, for å styrke mulighet for elektrifisering av feltet.

Statoils tilsvar: *Det vises til tilsva*r til FFK, tema J, punkt 1. Elektrifisering er ikke del av den utbyggingsløsning som rettighetshaverne legger til grunn. Det vises til tilsvar under tema D.

Alta Næringsforening1. Belastning på eksisterende infrastruktur

Hva gjelder tradisjonell infrastruktur i forslag til konsekvensutredning for Johan Castberg er det viktig å medta E 69 og Skarvbergtunnelen.

Statoils tilsvar: *Det vises til tilsva*r til FFK, tema J, punkt 1.

Nordkappregionens Næringshage1. Belastning på eksisterende infrastruktur

KU-programmet sier lite om infrastrukturen som vil være sentral i utbygging av drift av Johan Castberg. Fylkeskommunen ber om at flere punkt blir utredet i konsekvensutredningen. Vi støtter dette. I tillegg ber vi om at også E 69, Valan Lufthavn, Skarvbergtunnelen og økt linjekapasitet fra Skaidi blir utredet.

Statoils tilsvar: *Det vises til tilsva*r til FFK, tema J, punkt 1.

Nordkapp regionen Havn (NRH)1. Havnefasiliteter og maritim kompetanse

NRH uttaler at Nordkapp er en av de kommuner som i Nord-Norge fortsatt har et sterkt maritimt miljø. Kombinasjonen av Nordkapp Maritime Fagskole og Videregående skole, Kystverket Troms Finnmark, Midt Finnmark IUA, Arctic Protection AS, Nordkapp & Porsanger Havn IKS samt et aktivt fiskerimiljø, gjør at man har bevart tradisjonsrik kompetanse innen dette området. En type kompetanse som er svært verdifull sett i forhold til den aktiviteten man ser for seg i Barentshavet de kommende årene.

Honningsvåg har det eneste fagmiljøet i Finnmark som utdanner skipsoffiserer til høyeste nivå. Nordkapp har på grunn av en lang og tradisjonsrik cruisetrafikk etablert en infrastruktur i havnen som vil kunne utnyttes i kombinasjonen med petroleumsaktiviteten.

Nordkapp som influenskommune har derfor etter NRH sitt syn noen sterke fortrinn relevant for petroleumsindustrien tilknyttet Barentshavet;

- Geografisk plassering og godt utbygd havn
- Maritim kompetanse
- Kompetansesenter innen oljevern

Det er bl.a. siden 2006 drevet oljeomlastning via STS av russisk olje og kondensat i Sarnesfjorden ved Honningsvåg. Totalt er det gjennomført over 100 omlastinger på Sarnesfjorden.

Fylkeskommunen har gjennom flere år utviklet en nautisk simulator for opptrening av nautikere i også oljevernoperasjoner ved Nordkapp Maritime Fagskole og Videregående skole i tråd med de politiske målsettingene i fylkesplanen. Skolen driver i dag også aktiv oljevernopplæring innen "Finnmarksmodellen" med opplæring i alt fra slepebåtkurs, innsatsledelse til strandsanering.

Denne maritime og arktiske kompetansen er i dag ledende i landet. For Statoil synes det å være viktig å utvikle dette videre for å bidra til en fleksibel videre utvikling av Barentshavet.

I dag er det NOFO som ivaretar den samlede oljevernberedskapen for også Statoil som operatørselskap. Vi forventer derfor at Statoil utreder hvordan samarbeidet mellom Nordkapp Maritime Fagskole og Videregående skole og NOFO skal styrkes.

Statoils tilsvar: Informasjonen tas til orientering. *Det vises også til tilsva*r til; FFK- tema J- punkt 1, og til uttalelse fra Alta kommune, tema H, punkt 5.

Nordnorsk Petroleumsråd (NPR)

1. Belastning på eksisterende infrastruktur

NPR uttaler at virksomheten knyttet til utbygging og drift av Johan Castberg vil medføre betydelige påkjenninger på tradisjonell infrastruktur som veier og flyruter/lufthavner i landsdelen. KU- programmet inneholder ingen vurderinger knyttet til denne infrastrukturen. Nordnorsk Petroleumsråd vil be om at dette blir grundig utredet i konsekvensutredningen.

Statoils tilsvar: *Det vises til tilsva*r til FFK, tema J, punkt 1.

K. Annet

Nordkapp kommune

1. Sensitivitet overfor oljepris

Nordkapp kommune peker på at oljeanalytikere spår en økt pris på brent olje i 2017, og kan nå 100 dollar fatet i løpet av 2018. I og med at oljeprisen og framtidsutsiktene har endret seg radikalt siden forrige runde med utredninger, mener Nordkapp kommune at det bør gjøres en detaljert oppdatering av kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for hva som skal utredes videre.

Statoils tilsvaer: *Energimarkedene kan utvikle seg i ulik retning avhengig av energi, klima-, og geopolitikk. Det vises til Statoil rapport "Energy perspectives 2016-Long-term macro and market outlook"*
<http://www.statoil.com/no/NewsAndMedia/News/2016/Pages/EnergyPerspectives2016.aspx>

Statoil gjør på lik linje med andre energiselskap interne vurderinger vedrørende den fremtidige markedssituasjonen. Det gjennomføres sensitivitets analyser for alle viktige forutsetninger. Disse legges til grunn for investeringsbeslutninger.

En utbygging med FPSO som rettighetshaverne til Johan Castberg går inn for, representerer den mest robuste og etter rettighetshavernes syn den beste løsningen for utbygging av Johan Castberg feltet. Det vises også til uttalelsene fra KLD og Mdir, tema A, punkt 1 og tema H, punkt 1.

L. Ilandføring

Finnmark fylkeskommune (FFK)

1. Utredning om ilandføring av olje til Veidnes

Finnmark fylkeskommune krever at Statoil som operatør på Johan Castberg, utreder alle mulige løsninger som kan gi ilandføring av oljen til en terminal på Veidnes. Lisensen må fremlegge sin valgte transportløsning som en del av sin Plan for utbygging og drift (PUD).

Finnmark fylkeskommune krever spesielt at konsepter som innebærer skytteltanktransport til terminalen på Veidnes utredes nærmere med tanke på å skape faste norske arbeidsplasser på skytteltanke som transporterer olje til terminalen på Veidnes. Statoil må også utrede en uavhengig fellesløsning for leveranse av terminal- og skytteltankerdrift. Dette har et stort verdiskapingspotensial på land i Finnmark og det vil skape et betydelig antall direkte arbeidsplasser og et stort behov for maritime lærlinger i Finnmark som konsekvens.

Tilpassing til bruk av terminal på land og muligheter for å bruke Johan Castberg som feltsenter er ikke omtalt i KU-programmets kapittel 6.2 «Mulige fremtidige anlegg». Finnmark fylkeskommune ønsker også å påpeke at den planlagte FPSO-innretningen på Johan Castberg må tilpasses på en slik måte at bruk av en terminal på land ikke krever nye investeringer. Dette, samt utredning av Johan Castberg som feltsenter, må berøres av den kommende konsekvensutredningen.

Statoils tilsvaer: *De alternative utbyggingsløsningene som er vurdert for utbygging av Johan Castberg vil bli beskrevet i konsekvensutredningen (det vises til tilsvaer til uttalelse fra KLD, tema A punkt 1)*

Muligheten for realisering av en omlastningsterminal påkrevet et større volumgrunnlag enn det som Johan Castberg alene kan bidra med. På initiativ fra Statoil ble fellesprosjektet Barents Sea Oil Infrastructure (BSOI) etablert i februar 2015. BSOI-prosjektet er et samarbeid mellom Goliat, Johan Castberg, Alta/Gohta og Wisting-lisensene. Prosjektets formål er å utvikle en kostnadseffektiv flerbruks oljeomlastningsterminal på Veidnes som skal kunne bli en del av en oljeeksportrute ut av Barentshavet.

En eventuell uavhengig oljeterminal vil dersom den vedtas i 2019, kunne stå ferdig til å ta imot oljen fra Johan Castberg i 2022. Den planlagte FPSOen på Johan Castberg krever ingen tilleggsinvesteringer for å kunne muliggjøre dette, og konsekvensvurderingen for Johan Castberg feltutbygging vil være den samme om rederienes skytteltankere går til Veidnes eller til Europa. Johan Castberg vil sende inn Plan for utbygging og drift (PUD) i løpet av 2017. Kontrakter for transport av oljen fra Johan Castbergfeltet direkte til markedet eller via en eventuell BSOI terminal dersom denne besluttes, vil følge gjeldende lovgivning. Dette inkluderer også lovgivning for bemanning og nasjonalitet.

Johan Castberg er det første av de nåværende prosjektene i Barentshavet som vil bli bygget ut, og de andre feltene har ikke samme modenhet. BSOI-prosjektet er avhengig av brukere ut over Johan Castberg for å få lønnsomhet, og det er derfor nødvendig å bruke tilstrekkelig tid for å muliggjøre for flere felt å delta i prosjektet.

Myndighetsbehandlingen inkludert konsekvensutredningsprosessen for en eventuell felles oljeterminal vil skje på et senere tidspunkt, og uavhengig, av Johan Castberg. Som del av konsekvensutredningen for en slik mulig terminal vil også de miljømessige konsekvenser (herunder miljørisikovurderinger og beredskap av lasting og tankertransport) - og samfunnmessige virkninger (som verdiskapning og sysselsetting) utredes. Tiltakshaverne av en slik terminal vil være ansvarlig for å avklare myndighetsprosessen, utrede miljø- og samfunnmessige konsekvenser, levere inn de nødvendige søknader og innhente de nødvendige tillatelser.

Nordland Fylkeskommune (NFK)

1. Utredning av ilandføring

Det forventes at Statoil utreder nærmere ilandføring til Finnmark som et alternativ til direkte utskipning via tankskip.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Troms Fylkeskommune (TFK)1. Terminal på Veidnes

Troms fylkeskommune mener det er viktig at arbeidet med terminal for ilandføring av olje på Veidnes i Nordkapp i samarbeid med de andre lisensene må gis prioritet og tilføres tilstrekkelige ressurser. Videre påpekes det at den planlagte FPSO-innretningen på Johan Castberg må tilpasses på en slik måte at bruk av en terminal på land ikke krever nye investeringer. Dette, samt utredning av Johan Castberg som feltcenter, bør berøres av den kommende konsekvensutredningen.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Alta kommune1. Transport til land og terminal

Det må være et krav at Plan for utbygging og drift (PUD) for Johan Castberg-feltet må inneholde en avklaring av valgt transportløsning. I dette ligger det også at planen om ilandføring av oljen, samt terminalutbygging på Veidnes i Nordkapp kommune må utredes versus valgte utbyggingsløsning.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

2. Områdeløsning

Det må også utredes en fellesløsning for oljetransportene mellom feltene i Barentshavet og terminalen på Veidnes. Dersom en slik løsning vurderes som hensiktsmessig må den påbegynnes nå, i og med at Johan Castberg er første felt.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Hammerfest kommune1. Terminalløsning

Kommunen registrerer at Statoil, i forslaget til KU-program, ikke vil utrede en terminalløsning på Veidnes parallelt, men at dette skal skje på et senere tidspunkt, og som en egen KU-prosess. Hammerfest kommune forutsetter at framdriften i arbeidet med KU'en for terminalløsningen muliggjør at en slik terminal kan stå ferdig til å ta imot oljen fra Johan Castberg når produksjonen starter, og at det holdes fast ved at Veidnes er eneste lokaliseringalternativ for en slik terminal.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Harstad kommune1. Terminal på Veidnes

For å få et helhetlig bilde av Johan Castberg-utbyggingen med tilhørende infrastruktur for oljetransport må Statoil jobbe for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i en oljeomlastningsterminal på Veidnes så fort som mulig og senest samtidig med investeringsbeslutningen for Johan Castberg-prosjektet. Forskjellen mellom en terminal/ ikke terminal på Veidnes må belyses både ringvirkningsmessig og strategisk i det langsiktige bildet for Barentshavet.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Lenvik kommune1. Terminal på Veidnes

Kommunen uttaler at et helhetlig bilde av Johan Castberg-utbyggingen, inkludert infrastruktur for oljetransport, skapes ved at Statoil jobber for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i olje-omlastningsterminal på Veidnes senest samtidig med investeringsbeslutningen for Johan Castberg-prosjektet.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Narvik kommune1. Terminal på Veidnes

Et helhetlig bilde av Johan Castberg-utbyggingen, inkludert infrastruktur for oljetransport, skapes ved at Statoil jobber for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i oljeomlastningsterminal på Veidnes senest samtidig med investeringsbeslutningen for Johan Castberg-prosjektet.

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Nordkapp kommune1. Terminal på Veidnes

I Statoils foreliggende forslag i punkt 2.9 er oljeomlastningsterminal på Veidnes skilt ut som et uavhengig felles prosjekt. Prosjektet er basert på et initiativ fra Statoils side, og i 2015 ble BSOI (Barents Sea Oil Infrastructure) opprettet. Dette er et samarbeid mellom Lundin, ENI, Statoil og OMV, som alle har lisenser med drivverdige funn i Barentshavet. Et eventuelt vedtak vil foreligge i 2019 og driftsstart er estimert til 2022. Slik sett følger forløpet Statoils forslag til utbyggingsløsning med FPSO med driftsstart i 2022.

Nordkapp kommune aksepterer ikke at terminalen er skilt ut av den videre utredningsprosessen. Det er betenkelig at Statoil sier at de har som mål å skape varige verdier og implementere tiltak som kan forsterke positive ringvirkninger av utbyggingen, mens det ikke foreligger noen form for forpliktelser i forhold til en videre prosess med utredning av terminalløsning på Veidnes.

Til tross for at det ikke foreligger investeringsbeslutning, må likevel terminalkonseptet på Veidnes utredes. Dette for sikre at terminalløsningen ikke løsrives fra den videre prosessen med konsekvensutredninger. Utredningen vil gjøre videre utbygging av de øvrige funn i Barentshavet mer fleksibel, og skape synergieffekter av feltene Goliat, Alta/Gotha, Wisting, Johan Castberg og eventuelt andre felt som det oppdages drivverdige petroleumsressurser på.

Nordkapp kommune krever at utredning av terminalløsning inngår i konsekvensutredningen. I tillegg etterlyser Nordkapp kommune forpliktelser og myndighetsforankring av BSOI. Slike forpliktelser og forankring skal sikre nasjonale interesser samt bidra til en felles infrastruktur i Barentshavet.

Da utbyggingsløsningen tyder på å være begrunnet hovedsakelig ut i fra økonomiske hensyn bør utredningen inkludere en analyse av hvordan total døgntproduksjon og potensiell nedetid vil innvirke på kostnader for drift sett i sammenligning med å ha ilandføring til Veidnes. Slik nedetid har også et miljørisikoaspekt i forhold til å ha fulle lager på felt med 1,1 millioner fat olje.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Alta Næringsforening1. Ilandføring og områdeløsning

Det må være et krav at Plan for utbygging og drift (PUD) for Johan Castberg-feltet må inneholde en avklaring av valgt transportløsning. I dette ligger det også at planen om ilandføring av oljen, samt terminalutbygging på Veidnes i Nordkapp kommune må utredes versus en FPSO løsning.

Det må også utredes en fellesløsning for oljetransportene mellom feltene i Barentshavet og terminalen på Veidnes. Dersom en slik løsning vurderes som hensiktsmessig må den påbegynnes nå i og med at Johan Castberg er første felt. Alta Næringsforening mener det er viktig at Statoil som operatør på Johan Castberg utreder alle mulige løsninger som kan gi ilandføring av oljen til en terminal på Veidnes.

Alta Næringsforening mener også at konsepter som innebærer skytteltanktransport til terminalen på Veidnes utredes nærmere med tanke på å skape faste norske arbeidsplasser på skytteltanker som transporterer olje til terminalen på Veidnes. Statoil må også utrede en uavhengig fellesløsning for leveranse av terminal- og skytteltankerdrift. Dette har et stort verdiskapingspotensial på land i Finnmark og det vil skape et betydelig antall direkte arbeidsplasser og et stort behov for maritime lærlinger i Finnmark som konsekvens.

Dette samt utredning av Johan Castberg som feltsenter må berøres av den kommende konsekvensutredningen

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

FPK-Oppsummering av høringsuttalelser

Harstad regionens næringsforening (HRNF)1. Oljeomlastningsterminal på Veidnes

HRNF uttaler at for å få et helhetlig bilde av Johan Castberg-utbyggingen med tilhørende infrastruktur for oljetransport må Statoil jobbe for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i en oljeomlastningsterminal på Veidnes så fort som mulig og senest samtidig med investeringsbeslutningen for Johan Castberg-prosjektet.

Videre uttaler HRNF at diskusjonen som har pågått rundt oljeomlastningsterminal har fra et logistisk ståsted handlet om at en enten kan seile bøyelastere fra felt til marked, eller om en ønsker å seile bøyelastere til en oljeomlastningsterminal for omlasting til konvensjonelle tankskip. Konvensjonelle tankskip er billigere i drift enn de bøyelastskipene med isklasse som blir benyttet i Barentshavet. Når mengden olje blir stor nok vil det derfor lønne seg økonomisk å bygge oljeomlastningsterminalen.

Johan Castberg-prosjektet har kommet til at det ikke er nok olje i lisensen til å økonomisk forsvare en oljeomlastningsterminal. At selskapet tidligere trodde det var nok ressurser i feltet til å bære en oljeomlastnings-terminal og kommuniserte dette i det offentlige rom har medført store forventninger til at den blir bygget. Spesielt gjelder dette i Nordkapp kommune hvor Statoil har signalisert at terminalen skulle bli bygget.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Industri energi1. Oljeterminal på Veidnes

Det har vært skapt forventninger til at utbyggingen skal føre til at det etableres en oljeterminal på Veidnes. Når Johan Castberg nå alene viser seg ikke å ha et ressursgrunnlag til å bære en slik investering, mener vi det er viktig at lisenshaverne med ressurser i området går sammen om løsninger som gjør at prosjektet blir rimelig nok, og volumet stort nok, til at terminalen kan realiseres.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Landsorganisasjonen i Norge (LO)1. Utredning av landanlegg

LO uttaler at prosjektet er endret fra de opprinnelige planene ved at Johan Castberg utbyggingen og et landanlegg er delt i to prosjekter. Det innebærer at Landanlegget ikke er en del av denne konsekvensutredningen. LO mener operatørene for feltene i Barentshavet må sørge for en parallell utredning av landanlegget, inkludert de alternative løsningene når det gjelder eierskap til landanlegget og transport av olje fra feltene.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Nordkappregionens Næringshage1. Terminal å Veidnes

En terminal på Veidnes er skilt ut fra prosessene knyttet til utbyggingen av Johan Castberg. Nordkappregionen Næringshage tror det vil være viktig at terminalen på Veidnes knyttes tett opp mot Johan Castberg og den framtidige områdeløsningen. Det betyr at Johan Castberg allerede nå bør utredes som et mulig feltsenter for framtidige ressurser. Vi bifaller uttalelsen fra Finnmark Fylkeskommune som påpeker at den planlagte FPSO-løsningen på Johan Castberg må tilpasses slik at bruk av en terminal på land ikke krever nye investeringer. Dette samt utredningen av Johan Castberg som feltsenter bør berøres av den kommende konsekvensutredningen.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Nordkappregionen Havn1. Terminal på Veidnes

Nordkappregionen Havn krever at det utredes nærmere konsepter som innebærer skytteltanktransport til terminalen på Veidnes. Målsetningen er å skape faste norske arbeidsplasser på skytteltanker som transporterer olje til terminalen på Veidnes. En uavhengig fellesløsning må følgelig også utredes av Statoil for leveranse av terminal- og

---

skytelttankerdrift. For et fylke som Finnmark vil dette gi et stort potensial for verdiskaping på land og også skape et betydelig antall direkte arbeidsplasser og generere et stort behov for maritime lærlinger i Finnmark.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Petro Arctic

1. Terminal på Veidnes

Petro Arctic uttaler at Johan Castberg vil være hoveddriver for en mulig felles omlastningsterminal for olje på Veidnes. KU må vise hvordan FPSO er tilrettelagt for slik omlastning, og hvilke konsekvenser en slik løsning vil ha for Johan Castberg.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Nordnorsk Petroleumsråd (NPR)

1. Terminal for ilandføring av olje på Veidnes i Nordkapp

I foreliggende KU-program er Statoil tydelig på at arbeidet med en eventuell terminal på Veidnes er skilt ut fra prosessene knyttet til Johan Castberg og i stedet overført til et eget prosjekt kalt Barents Sea Oil Infrastructure (BSOI) i samarbeid med Alta/Gotha, Wisting og Goliat-lisensene. Utbyggingskonseptet for Johan Castberg er basert på en FPSO med transport av oljen direkte fra felt til marked fordi ressursgrunnlaget i Johan Castberg ikke er tilstrekkelig til alene å rettferdiggjøre investering i terminal og rørledning til land.

Likevel vil det innebære en betydelig kostnadsreduksjon for Johan Castberg om oljen kunne omlastes på en terminal på land før transport til markedet i større tankere. Nordnorsk Petroleumsråd mener derfor det er viktig at arbeidet med terminalen ikke frikobles fra Johan Castberg. Nordnorsk petroleumsråd vil påpeke at kravet om ilandføring står ved lag og at arbeidet med terminalen i samarbeid med de andre lisensene må gis prioritet og tilføres tilstrekkelige ressurser. Videre står også kravet om at utbyggingen av Johan Castberg skal utredes som et mulig feltcenter for framtidige ressurser ved lag.

Tilpassing til bruk av terminal på land og muligheter for å bruke Johan Castberg som feltcenter er ikke omtalt i KU-programmets kapittel 6.2 «Mulige fremtidige anlegg». Nordnorsk Petroleumsråd ønsker også å påpeke at den planlagte FPSO-innretningen på Johan Castberg må tilpasses på en slik måte at bruk av en terminal på land ikke krever nye investeringer. Dette, samt utredning av Johan Castberg som feltcenter, må berøres av den kommende konsekvensutredningen.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Polarkonsult

1. Terminal på Veidnes

Et helhetlig bilde av Johan Castberg-utbyggingen, inkludert infrastruktur for oljetransport, skapes ved at Statoil jobber for at det fattes en forpliktende beslutning om å investere i olje-omlastningsterminal på Veidnes senest samtidig med investerings-beslutningen for Johan Castberg-prosjektet.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Troms Høyre

1. Terminal Veidnes

Det er sentralt at de regionale samfunnsmessige virkningene av Johan Castberg blir så store som mulig. Troms Høyre anser bygging av terminal på Veidnes som sentralt, og uttaler at dette må vurderes som en langsiktig områdeløsning som både Statoil og øvrige selskaper / felt i området.

Statoils tilsvaer: *Det vises til uttalelse fra FFK, tema L, punkt 1.*

Vedlegg 1-Adresselisten

www.statoil.com/johancastberg

Vedlegg 2- Høringsuttalelser

www.statoil.com/johancastberg

